

No 1783

A A D P a. W
A A D D C D
J J J J J J
H B L W H
M M M M M M

©

Handwritten text in cursive script, possibly including the word "Handwritten" and other illegible words.

Handwritten text in cursive script, possibly including the word "Handwritten" and other illegible words.

E. 63

736

CONSULTATIO

QUÆ

FIDES, ET RELIGIO

fit capeffenda,

Dum

In Alma, ac Regio-Principali Soc. J.

Academia Claudiopolitana

Primo POSITIONES *datae*

UNIVERSÆ PHILOSOPHIÆ

publicè propugnaret

REVERENDUS, NOBILIS, Ac ERUDITUS

D. FRANCISCUS GALL

AA. LL. & Philosophiæ Baccalaureus,

nec non pro suprema ejusdem laurea

candidatus, è Sem. Cler. Alum.

Melone Illyesianus. *Hedves*

P R Æ S I D E

R. P. NICOLAO JANOSI

è Soc. JESU, AA. LL. & Philosophiæ

Doctore, ejusdemque Professore

ordinario, & p. t. Seniore,

AUDITORIBUS OBLATA.

Annò Salutis MDCC. XXXVIII.

2033 Mense

Die

Inv. 29

CLAUDIOPOLI Typis Academicis Soc. JESU.

1820 a. G. M. Arady.

BIBLIOTECA
ASTRA
SIGU

ILLUSTRISSIMO
DOMINO, DOMINO
GEORGIO
PONGRACZ

L. B. de Szent - Miklós,
& Ovár.

Sacræ Cæsareæ, Regiæ-
que Catholicæ Majestatis Regii
in Transsilvania Gubernii Con-
siliario, Eiusdémque Majestatis
Sacratissimæ

Inclytæ Tabulæ Regiæ
ibidem Judiciariæ

PRÆSIDI ACTUALI

&c. &c. &c.

DOMINO, DOMINO,

A C

PATRONO

GRATIOSISSIMO.

ILLUSTRISSIMÆ
DOMINE
PRÆSES,

Inter *Illustres Viros*, qui *Fidem*
Catholicam amplexi fuere *saeculo*
proximè superiore, *merito suo*
numerandus venit *Joannes Ludovicus* Prin-
ceps, Comes *Nassavius*, & *Catimelibo-*
ci. *Rei*

ci. *Rei gesta seriem Annales Soc. JESU*
ad Annum 1629 narrant in hæc verba :-
Non leve in Belgio Catholicis Partibus orna-
mentum addidit Comes Joannes Nassav-
vius, Mauritiij Comitiss propinquus. Clâm
ad nos Hagâ-Comitiss Lugdunum Bata-
vorum profectus erat Sacramentorum
causâ : latere suos non potuit : iniquis-
simô animô tulerunt, quòd solus è Gen-
te Nassavia Romanorum Fidem sectare-
tur : quò factô inustum Familiæ nobilis-
simæ ingens dedecus arbitrabantur. Qui-
bus ille contrâ affirmavit : restitutam per
se avitam Nassaviorum gloriam, cujus
obscuraverat splendorem Arausicanus
Princeps, qui ex ea Gente primus igno-
tam suis Majoribus novitatem secutus e-
rat. Obtulitque Parenti suo P. Leonar-
di Lessii conscriptum egregiè Commen-
tarium, in quo instituitur veluti consultatio
de amplectenda Religione. Hunc in
Germanicum sermonem ex Italico verte-
rat, & suâ manu quàm elegantissimè
descriptum affervabat, quò probaret,
meritò se iis rationibus impulsam ad A-
vorum

vorum Fidem remigrâsse. *Hactenus Annalium Author.*

In eadem planè navi cum Principe hoc Viro; navigas, Illustrissime Domine Præses, Mecœnas gratiosissime, locum olim in Annalium monumentis habiturus inter eos, qui Saculo XVII. in Ecclesia Romana verba jurârunt, Viri genere pariter Illustres, & eruditione. Postquam enim novitatis compertam, atque adeò erroris suspectam, cœpisses suis expendere momenti Religionem tuam: postquam stridantem in arena, non in Petra fundatam, solutâque partium compage malè coherentem alibi, alibi fœdè hiantem, nec ab ipsis suis Magistris posse satis defendi, probarive homini vel mediocriter instituto deprehendisses: postquam insignibus omnibus genuina Christi Sponse destitutam tuis ipsemet oculis vidisses, manibus palpavisses; enimverò consilium Te dignum, id est: sapientissimum, & imprimis salutare cepisti: deserendi partes adeò malè fultas, salutem eternam in tuto collocandi, ad Matris Ecclesie gremium primo quoque tempore Te recipiendi. † 3 *Neque*

*Neque deliberatum id à Te sapientiùs,
quàm factum maturiùs. collustratus e-
nim supero lumine, quod, discussa caligine,
quam Heresis offundit, veritatem ortho-
doxam clara in luce fidelibus oculis spe-
ctandam ingerit; continuò non acquievisti
Carni, & Sanguini, continuò, captatâ rei
(quod ad Te) omnium gravissima confici-
enda occasione, signis Catholicorum Te pa-
lâm aggregavisti, plaudente celò, nihil mo-
ratus quorundam judicia, quæ mutatio-
nem hanc, ceteroqui dexteræ Excelsi, se-
quiora manebant. Illud Apostoli Gentium
Doctõris usurpans: Mihi pro minimo est,
ut à vobis judicer, aut ab humano die.
Et: si hominibus placerem, Christi ser-
vus non essem. Denique cum Moyse San-
ctissimo: majores divitias æstimans The-
saurò Ægyptiorum improprium Chri-
sti, Christoque mancipati Catholici Viri.*

*Et verò, posteaquam sermone hominum
percrebuit inexpectata fama Conversionis;
quod Tibi laudi futurum est sempiternæ,
non perinde aquis ubique auribus est ac-
ceptum. Illis enim in cælum usque lau-
dibus*

dibus factum pulcherrimum efferentibus, non defuerunt alii, qui Te mortuum, quàm Catholicum mallent: quibus ea res opinione majorem inussit dolorem. Quibus quidem pro Tua sapientia, eruditione admirabili, ac facundia, satis à Te factum est privatim, plùs simplici vice, hodièque satisfat cum admiratione audientium, quoties occasio tulit. Hec enim inter reliquas (si rectè memini) est ratiocinatio Tua Christianò digna Chrysippò.

Ea demum censenda est vera Christi Ecclesia, in qua Spiritu facta carnis mortificantur. Qui enim Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitiis, & concupiscentiis suis. In qua major est contentio intrandi per angustam portam, majus studium rerum cœlestium, & universè perfectionis Christiane, imitationis Christi, etiam juxta illud: si vis perfectus esse, vade, vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & sequere me. Quæ denique abstractas à temporariis, & infimis rebus, Fidelium mentes ad sempiternarum amorem magis attollit, plurá-

que ad omnem Sactimoniam habet comparata prasidia. Cecus autem sit oportet, & ne dicam in orbe Christiano, sed in ipsamet Patria peregrinus, qui non videat, hac omnia magis quadrare in Ecclesiam Catholicam præ quavis secta Mortalium, qui se à communi Matre per horribile schisma diviserunt. Argumento sint, omissis aliis, tot asperrima vivendi Instituta Religiosorum pariter, ac Religiosarum, ad quæ sæpenumerò viri etiam Principes, & Fœmina, omnibus Mundi deliciis innutrita, valere iussis, & relictis omnibus, convolant, vitam Angelis, quàm hominibus propiorem victuri; ut Florem juventæ, nobilitatisque taceam ex utroque sexu, agminatim quotidie ad hæc, velut ad asyla Pudicitie, ad Virtutum omnium, & sanctitatis scholam confugientis, & ex Apostolico præcepto Corpora sua hostiam viventem, Sanctam, Deo placentem exhibentis. Rom. 12. 1. Dum interim extra Catholicæ septæ Religionis Sanguis merus, mera regnat Caro, illis ipsis Magistellis instaurata (si Superis placet)

cet) in pristinum formam Ecclesie, abeun-
tibus post vestigia gregum suorum: ad
solum voluptatis Epicurô digna nomen ad-
hinnientibus, à primæva Ecclesie Mini-
strorum Sanctitate, & innocentia totô cœlô
disjunctis, surdis eben! nec nisi fabulam
cantante Paulo 1. Cor. 7. 7. Volo vos
omnes esse, sicut meipsum. & 1. Cor. 11.
1. Imitatores mei estote, sicut & ego
Christi. Animalibus hominibus ea, quæ
Spiritus sunt Apostolici, non percipientibus.

Verùm quoniam altiùs Te, Illustrissime
Domine Baro, virtus evexit; ac ut in
obscurò latere facta Tua possint; equidem
decebat ab omnibus intelligi Rationes,
quæ Te Virum id ætatis, meritum,
& experientia, ad mutandam Religionem
perpellere potuerunt. Igitur Belgam illam
Heroa, Comitem Nassavium secutus, do-
ctissimum hoc opus Patris Leonardi Lessii
è Soc. JESU, Patrie primùm dulcissimæ,
tum cuivis rationem exposcenti, quæ
in Te est spei, Fideique Catholicæ, per
me hodie porrigis. Quod quidem ego pro
Tuo à Te jam adoptatum, Manifestum

Pongraczianum, nec abs re, nominaverim, ex quo Posteritas etiam omnis gloriosissimi facti causas intelligat, ac dijudicet. Cujus sanè lectio si animum à præjudiciis liberum, ab ira, odioque vacuum, & videndi veri cupidum nanciscatur; non tantùm hunc Tuum ad Catholicas partes transitum à nota levitatis absolvet; sed & cordatissimo cuique calcar addet, ad emulanda exemplò Tuò meliora charismata, ad premenda propiùs vestigia Tua, si fortè vel nascendi sorte, vel calamitate temporum in transversum actus declinasset ad dexteram, vel ad sinistram.

Fuit enim, fuit ista Majorum nostrorum memorabilis infelicitas, ut irrumpentium undique opinionum torrente complures abrepti, non ubi vellent, sed quò velut furentium undarum impetus detulit, consisterent, in fide naufragantes; donec Posteris seque, Paternique, vel aviti naufragii tristes reliquias colligentes, veteres sedes certissimis indicibus agnitas postliminiò repeterent, inque sinum Ecclesie Matris ovantes se conderent. Id quod ab a-

litis

liis, atque aliis fieri in dies videmus, magno bonorum omnium plausu, nec minore Ipsorummet gloria. Cujusvis enim est errare; sed erratum agnoscere, fateri, deponere, id verò sapientum proprium.

At enim non placet istud prolevariis ministellis? credo: nec Veteri Synagoga placuit Tharsensis Pauli ad Christianam Religionem, neque Manichæis M. Augustini ad Catholicorum cœtum, neque lupis placeat erraticarum ovium ad suum Pastorem, ad tutum ovile receptus. Bolum è faucibus eripi sibi, quis, præsertim abdomini natus, ferat?

At fugam per convitium appellitant conversionem Vestram? gloriosa fuga est, inquit Ambrosius, fugere à facie peccati. Si autem à facie omnis peccati, quanto fuga erit gloriosior, fugere à facie re-
terrimi omnium, quale Heresis. Sed eni, & alterum piissimi facti scutum impene-
trabile!

Vituperabant olim Ciceronis Consula-
tum nobile par Virorum: Clodius inquam,
charum illud Oratori divino caput, & M.

Antonius altera ejus delicia; resque in
eodem, licet è totius senatûs consilio, sen-
tentiâ, & auctoritate gestas, reprehende-
bant. Quid autem Vir ille Consularis, nec
sibi pessimè conscius, & post natos morta-
les eloquentissimus opponit obtreptioni?
testimonium Virorum Consularium, com-
munemque approbationem Reipub. quam
optimè gesta. Non placet inquit, M. An-
tonio Consulatus meus? at placuit P.
Servilio, ut eum primum nominem ex
illius temporis Consularibus... Placuit
Q. Lutatio Catulo, cujus semper in hac
Repub. vivet auctoritas: placuit duobus
Lucullis, M. Crasso. Q. Hortensio, C.
Curioni. - Maximè vero Consulatum
meum Cn. Pompejus probavit, qui -
Sed quid singulos commemorem? frequen-
tissimo senatui sic placuit; ut. - Quidni
pari & Tu Illustrissime Domine Præses,
genere defensionis utaris? Non placet Tu-
us iste, Tuique similium ad Ecclesie Ca-
tholica gremium regressus? quibus? non
dicam alteris Ecclesie Romanae Clodiis, &
Antonii, qui Te pro sua Christiana charitate
maluis-

maluissent in gurgite vasto fluctibus hau-
stum, quàm in Petri Cymba salvum, &
incolumem intueri. Quibus? homulis e-
heu! & homulis tamen, licèt sibi plus-
quam homines esse videantur, incantati
gregis Pastoribus infaustis. At enim pla-
cuit Altissimo, cujus singularem ab eo
tempore benedictionem es expertus; ut
mihi remunerari videatur voluisse beni-
gnissimum Numen etiam in præsenti secu-
lo heroicum illud animi Tui decretum:
amplectendi Majorum Tuorum Religionem,
contemptis Mortalium judiciis, & iniquis
facti interpretamentis. Ut taceam fru-
ctus infundentis sese divinissimi Spiritûs,
qui sunt: Charitas, gaudium, pax ani-
mi &c. beatamque Spem, & adventum
gloriæ magni Dei, quam à morte meri-
tò exspectas. Placuit Augmō Monarchæ
nostro CAROLO VI. qui certus, tantò fi-
deliorem à Te deinceps operam navatum
iri Reipub. Consilio primùm Cancellaria
sue Aulico-Transsilvanicæ adlegit; in ea
verò Referendarii munere functum annis
pluribus, Baronisque tandem insignitum

*Titulò nuper admodùm Tabulæ suæ Regiæ
Judiciariæ Cōtinuæ, in Principatu hoc recens
erectæ, Primum Te Præsidentem clementissi-
mè nominavit, cum laude magni Tui no-
minis nunquam intermoritura. Placuit
deinde Celsissimo Principi, Primati Un-
garicæ, & Archi-Episcopo Strigonienfi,
Eszterhasio, in cujus manibus, & gre-
mio Pofonii Fidem Catholicam professus es,
non sine liquidissimo divini Senis gaudio,
effusè gratulantis, nullùmque facientis fi-
nem laudandi Celeste Numen, cui visum
esset Virum tantum Heresi ereptum ab in-
teritu sempiterno vindicare. Placuit &
ceteris Apostolici Regni Luminibus (quis
autem atram noctem, & totam illam te-
nebrarum potestatem moretur) Placuit
Illm̃is Tuis Propinquis, alteri Proto-No-
tario primùm, tum Vice-Palatino per
Hungariam, exempto paucis abhinc an-
nis vivorum numero, non item bonæ me-
morie. Alteri hodièque Prælato Tabulæ
Pestiniensis, Canonico Strigonienfi, totiq-
ue inclytæ Cognationi Tuæ, non aliter Te
quàm à morte sibi magno Dei munere red-
ditum*

ditum aspicienti, mirificè placuit. Placuit denique, probatúmque sic est bonis omnibus, quod instinctu Numinis egisti; ut ubi gliscente rei famâ vulgatum tandem est; triumphantium similes ingentibus incederent letitiis, faustáque omnia Tibi comprecarentur.

Me verò Clientum Tuorum minimum verba desioiunt, quibus Deo optimo, tanti benefici auctori, gratias persolvam, qui jam tum nec opinanti mihi, meaque Philosophia Mecœnatem in Te parabat: errantibus à Via Veritatis Ducem, & exemplum, in quod intuerentur: Posteritati omni nobile documentum, & exemplum Christiane Prudentiæ: Non continuo pro Pastoribus habendos, qui veniunt ad nos in vestimentis ovium: non continuo pro veris Dei Prophetis, qui se tales ferrent. quandoquidem & illud Lupis quibusdam solenne fuit: & Propheta Baal ad quadringentos illuserunt olim Populo Dei. Neque verò vel illos è simulato balatu, vel istos è melle Verborum estimandos, sed è moribus intimis, sed è notis quibusdam

& insignibus (cujus generis sunt, splendida miracula, vitæ austeritas, morum præcipua sanctimonia) quibus Missionis suæ extraordinariæ fidem faciant populo non insipienti, quibus destituti cùm fuerint omnes, quotquot Erroribus ætatis citimæ nomen, & initium dederunt, in eorum sententiam abeundum Tibi porro non putavisti, desertò calle, primorum in Ungaria Christianorum clarissimis per quingentos annos impressò Vestigiis: Ejusdem etiam Christianæ Prudentiæ specimen edidisti luculentum, Illustrissime Domine Baro; quando præcipuum vitæ humanæ negotium judicavisti: quærere primùm Regnum Dei, & justiciam ejus, & quæ ad illud via longè tutissima. Quando in rebus Fidei controversis, in interpretatione Sacrarum literarum plus tribuendum orbi Christiani Sanctitati, sapientiæ, Augustinis, inquam, Hieronymis, Chrysostomis, & reliquo Sanctorum Patrum, & Ecclesiæ Doctorum choro, quàm talpis nescio quibus, quàm labi huic, aut illi Catholice Religionis, qui sibi famam ab inimi-

sitiis

citiis Ecclesie Romanae quaesiverint, qualem olim Herostratus ab incinerato orbis miraculo. Quando denique audiendam Tibi Ecclesiam constituisti tanquam columnam, ac firmamentum Veritatis, judiciò, & intellectu propriò in obsequium fidei captivatò, eamque Ecclesiam, quæ, ut magnus inquit Augustinus, usque ad Confessionem generis humani, ab Apostolica sede per successiones Episcoporum, frustra Hæreticis circùlatribus, & partim plebis ipsius judicio, partim Conciliorum gravitate damnatis, culmen auctoritatis obtinuit.

Sed enim justum mihi texendum esset volumen; si quot in uno factò consummate Prudentiæ documenta Posteritati reliquisti, persequi vellem universa. Manum itaque de tabula supplex in Cælum tollo ad Patrem Luminum, precibus eundem ardentissimis orans: ut, quotquot oculos, & animum in hanc Consultationem Tuam adeò salutarem, & sapientiæ plenam conjecerint, mentibus eorum lux illa cælestis, oboriatur, quæ Spirantem minarum, ac cædis in

dis in Discipulos Domini, Paulum circum-
 fulsit copiosa: quæque tot alios, factò Fidei
 naufragiò luctantes cum sevis fluctibus, &
 ceca nocte nunquam sibi constantium Opinio-
 num, illapsa divinitùs ad portum salutis per-
 duxit. Quanquam cor potiùs docile, minùs-
 que ferri habens multis optandum videat-
 tur. Quis enim in tanta vel unius hujus,
 ne dicam, tot aliorum librorum sanè quàm
 optimorum luce cacutiat, nisi sit ex iis, qui
 oculos suos cõpresserunt, ne fortè videant.
 Act. 28. 27. Inducant tantùm animos, ut
 depositis, quibus laborant, opinionibus malè
 præsumptis, causam utramque cognoscant, ac
 justum judicium judicent; sanè nihil obsta-
 bit, quò minùs in eandem omnes sententiam
 conspiremus: quò minùs multitudinis credè-
 tium sit propedièm cor unum, & anima una.
 Act. 4. 32. Sed vale, iterùmque vale, Illu-
 strissime Domine Præses, & quàm diutissi-
 mè nobis, Patriæque vive! Ita precatur

ILLUSTRISSIMÆ DOMINATIONIS VESTRÆ

Clientum minimus

Franciscus Gáll è Sem. Cler.
 Alumnus Illyesianus.

THESES

EXI

UNIVERSA PHILOSOPHIA.

I. Logica seu scientia ratiocinandi, non nisi secundum quid speculativa. II. Habet pro objecto materialiter tres mentis operationes ut sic, Pro formali proprietates earum. III. Demonstrat adeoque terminorum, Propositionis, & Ratiocinationis affectiones. IV. Propositioni non inest adaequate veritas, vel falsitas. V. Nec vera semel potest transire in falsam, & vicissim. VI. De futuro Contingenti est determinate vera, vel falsa. VII. Non solae praemissae evidentes necessitant ad exercitium Conclusionis intellectum. VIII. Qui potest idem scire simul, credere, & opinari. XI. In Corpore Physico dantur accidentia materialia absoluta. X. Hinc ejus Principia non sunt Atomi, vel tria elementa Cartesii. XI. Sed materia, & forma substantialis Peripatetica. XII. Quorum Unio est mera relatio, non entitas superaddita. XIII. Et à quibus simul sumptis totum non distinguitur realiter. XIV. Materia est aequè indifferens ad omnes formas. XV. Nec Divinitus potest esse sine omni, vel cum duplici forma totali materiali. XVI. Sed nec forma substantialis materialis potest esse absque materia. XVII. Causa Principalis efficiens substantiae est ipsa substantia. XVIII. Accidentium ad intra, substantia; ad extra Accidentia. XIX. Praedeterminatio in Causis liberis implicat, in necessariis est superflua. XX. Duplex actio totalis respectu ejusdem effectus possibilis est. XXI. Etiam actio in distans supernaturaliter. XXII. Causa replicata non potest plusquam non replicata. XXIII. Repugnat omne infinitum Categorematicum. XXIV. Item Creatura perfectissima, & ab aeterno existens. XXV. Continuum componitur ex punctis formaliter indivisibilibus finitis,

tis, Virtualiter tamen divisibilibus in infinitum. XXVI.
 Systema mundi Tyconicum præferendum est Coperni-
 cano. XXVII. Quod in Physica, nec quidem per mo-
 dum hypothesis potest sustineri, XXVIII. Astra mo-
 ventur tantum ab extrinseco, XXIX. Cœli non sunt
 solidi, sed fluidi. XXX. Sol est formaliter igneus.
 XXXI. Eclipsatur ab Umbra Lunæ, Luna verò ab
 umbra non terræ, sed Atmosphæræ. XXXII. Lux
 & color permanens sunt diversæ qualitates absolutæ.
 XXXIII. Intensio fit per additionem graduum homo-
 geneorum, XXXIV. Rarefactio per dilatationem poro-
 rum, & intromissionem insensibilium corpusculorum.
 XXXV. Elementa non manent formaliter in mixtis
 perfectis. XXXVI. Sunt omnia absolutè gravia, &
 gravitant etiam in loco proprio, XXXVII. Non da-
 tur quies in puncto reflexionis, XXXVIII. Motus
 gravium (horrori vacui assignari solitus) est ab Ela-
 terio, & gravitate aëris, XXXIX. Effectus magneti-
 ci, sympathici, & antipathici sunt à profluviis substan-
 tialibus. XL. In viventibus corporeis dantur formæ
 partiales substantiales. XLI. Non tamen successivè
 vel simul plures animæ, XLII. Plantæ omnes ex se-
 minibus, insecta ex ovis fecundatis nascuntur. XLIII.
 Bruta verè ac propriè vivunt; hinc non sunt mera
 automata. XLIV. Ens reale præscindit à differentiis,
 & vicissim. XLV. Habet possibilitatem intrinsecam,
 & Universalitatem à parte rei, XLVI. Essentiam, &
 Existentiam ab individuatione rerum indistinctas. XLVII.
 Subsistentia superaddit meram negationem Unioni
 perfectivæ. XLVIII. Distinctio consistit in cujuslibet
 rei entitate. XLIX. Repugnat ex natura rei, & for-
 malis intrinseca. L. DEUS essentialiter connectitur
 cum possibilitate creaturarum, & ejus existentia ra-
 tione naturali demonstrabilis est à posteriori, Cui cer-
 dant

QUÆ FIDES,

ET

RELIGIO

SIT CAPESSENDA,

Consultatio.

MAGNA est hoc
nostro ævo Reli-
gionum varietas,
magna de vera re-

ligione disceptatio. Multi in
hac re perpetuò fluctuant, nec
quidquam certi statuere pos-
sunt, ex una in aliam Religi-
onem, veluti domum, expe-
riundi causâ transmigrantes,
ut mentis tranquillitatem as-
sequantur. Alij inconsulto
ausu amplectuntur aliquam,
quam fors obtulerit, sine e-
xamine, sine luce; qui dum

A

ro-

2. Quæ Fides, & Religio

rogantur, cur istam cæteris præferant, nihil aliud respondere possunt, nisi quòd ipsis videatur melior; vel (quod singuli de sua jactant) quia sequitur purum putum verbum Dei.

Negotium tamen istud dignissimum est summa deliberatione, & discussione, utpote in quo totius salutis nostræ cardo versetur. Non parva res est æterna salus, & æterna damnatio; sed tanta, ut cetera omnia, sive bona, sive mala, ad hæc sint instar nihili. Hæc autem pendent ex bona, vel mala Religione. Si bonam Religionem habueris, facile tibi erit salutem cōsequi: si malam, impossibile est te salvari. *Per malam enim

sit capeſſenda. 3.

nam, seu falſam Religionem Deo placere non potes; ac proinde neq; veniam peccatorum, neq; veram juſtitiam adipiſci, neq; ullo modo redemptionis Chriſti particeps effici. Itaq; manes in morte, & ira Dei ſuper te manet. † O- † *Ad Romo*
mnes enim ſine Chriſti redē- 3 & 4. & 6.
ptione, & vivificatione manent in morte peccati, & filij iræ: quicumque autem non habet veram Religionem, eſt expers redemptionis, & vivificationis Chriſti: quare neceſſe eſt, illū manere in morte, eſſeque filium iræ, & pabulum ignis æterni.

Porro vera Religio eſt unica, non multiplex. Una enim tantū eſt veritas: *una *Ad Ephe.*
fides, unum Baptiſma, unus 4.

4. Quæ fides, & Religio

Deus, & Dominus omnium.
Vnde consequens est, Primò,
Omnes Religiones, omnes fides, & fidei confessiones, præter unam, esse falsas, noxias, pestíferas; & auctore diabolo, qui est pater mendacij, introductas.

Secundò. Neminem, qui hanc unicam non habuerit, salutem æternam consequi posse; & omnes, qui huius expertes fuerint, quantumvis alioquin laudabiliter vixerint, in æternum perituros.

Quod enim Apostolus ait de
1. Cor: 13. *charitate : Si linguis hominum loquar, & Angelorum; si noverim mysteria omnia; si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas; si tradidero corpus meum, ut ardeam; charitatem*

fit capessenda. §.

tatem autem non habuero, nihil mihi prodest: potiori ratione dicendum est de vera fide, seu Religione, quæ charitatis, & reliquarum virtutum Christianarum est fundamentum.

Tertiò. Stupidum esse errorem quorundam plebeiorum, existimantium, satis esse ad salutem, si credas in Christum, & ipsum mortuum esse pro peccatis nostris: quamvis multa alia, v. g. quæ ad Sacramenta, ad sacrificium Ecclesiæ, & similia fidei capita pertinent, non credas. Sic enim omnes penè sectæ hæreticorum salvarentur. Omnes enim retinent Christum (alioquin non essent hæretici, sed apostatæ) & credunt, paucis

6. Quæ fides, & Religio
exceptis, illum esse mortuum
pro peccatis nostris. Salvi
itaque erunt Montanistæ, &
Novatiani, Donatistæ, & Sa-
belliani, Ariani, Macedonia-
ni, Aëriani, Eutychiani, Mo-
nothelitæ, & similes Ecclesiæ
pestes. Cur ergo Ecclesia om-
nibus sæculis se tam acriter
hæresibus opposuit? Cur A-

Ad Tit. 3. postolus, *Hereticum hominem*
post unã, vel alteram correptionem
visari jubet? Cur sermo-

2. ad Ti- nem eorum cavendũ, ut car-
motb, 2. cinoma quoddam? Frustrã
hæc omnia dicuntur, & fiunt,
si cum hæresi salus obtineri
potest. Sanè contra omnium
sæculorum consensum est il-
lud figmentum. *Constituamus*

L. 4. contra aliquem, inquit D. Augusti-
Donat. c. 8. nus, *castum, continentem, non*

avarum,

*avarū, nō Idolis fervientem, ho-
spitalitatem indigentib' mini-
strantem, non cuiusquam inimi-
cū, non contentiosū, patientem,
quietum, nullum amulantem,
nulli invidentem, sobrium, fru-
galem, sed hæreticum: nulli uti-
que dubium est, propter hoc so-
lum, quòd hæreticus est, regnum
Dei non possessurum.*

Sicut enim, teste D. Jaco- cap. 2.
bo, qui in uno mandato de-
linquit, factus est omnium
reus, & totam justitiam amit-
tit, etiamsi reliqua servet;
quia legislatorem ipsum, qui
totam legem tulit, cōtemnit:
ita, qui unum fidei caput per-
tinaciter negat, etiamsi reli-
liqua retineat, factus est reus
totius Religionis, & totam fi-
dem, ac Religionem perdit;

8. Quæ fides, & Religio

quia eius auctorem contemnit. Eadem enim est prima supremâque veritas, quæ omnia fidei capita revelavit, & nobis per Ecclesiam, sponsam suam (*quæ est columna, & firmamentum veritatis*) credenda proposuit. Qui ergo vel unum articulum obstinatè rejecerit, nolens acquiescere Ecclesiæ testimonio, eo ipso primæ veritatis, cuius Ecclesia est præco, interpret, & organum, auctoritatem floccipendere censetur; ac proinde totam fidem divinam, quæ ad salutem est necessaria, amittit.

Nec refert, quòd adhuc aliqua, nimirum primaria fidei capita, se credere putet: quia non credit illa fide divina,

na, quæ soli auctoritati diuinæ, nobis infallibili modo propositæ, innititur: alioquin cetera quoque, eodem modo ipsi proposita, crederet: sed credit illa, fide quadam humana, nimirum, quia privato suo iudicio ita iudicat credendum, fumens sibi auctoritatem iudicandi, & discernendi, quæ sint credenda, quæ rejicienda. Itaque ultima ratio credendi est iudicium privatum; ac proinde tota illa fides est humana, & inutilis.

Certissimum itaque sit, sicut vera iustitia se extendit ad omnia mandata: ita veram fidem, quæ ad salutem requiritur, se extendere ad omnia diuinitus revelata; ita ut illa omnia vel expressè creda-

10. Quæ fides, & Religio
mus, vel parati simus credere,
si nobis congruo modo fue-
rint proposita.

Ex his perspicuum est, quan-
tâ curâ enitendum sit, ut ve-
ram fidem, & Religionem af-
sequamur; cùm hæc sit totius
salutis fundamentum, & abs-
que ea nos certissima maneat
damnatio. Unde statui ali-
quas vel considerationes, vel
rationes, per se notas cuilibet
ratione utenti, proponere: ex
quibus certa possit hac in re
institui deliberatio.

*Prima Consideratio,
ex studio perfectionis,
ad quod Christi Reli-
gio inducit.*

EA Religio est præferenda, quæ favet puritati, & ſanctitati vitæ; quæ ab affectu terrenorum mentes avocat, & ad cœleſtium amorem traducit. Hic enim eſt potiffimus finis Religionis, mentes hominum à rebus iſtis temporalibus, ac infimis abducere, & ad cœleſtia, ac ſempiterna cogitanda, amanda, perfequenda eleuare. At talis eſt ſola Religio Catholica. Hæc enim ſuadet abſtinere à voluptatibus carnis, & illecebris huius vitæ; hæc docet diuitias, & honores contemnere, & iis, cùm poſſidentur, propter Christum renuntiare. Hæc ſuadet jejunia, cilicia, abſtinentiam, & alias corporis afflictiones, quibus caro dome-

SOLA CA-
THOLICA
RELIGIO
PERFE-
CTIO.
NEM VI-
TÆ DO-
CET.

12. Quæ fides, & Religio
tur, & spiritui subijciatur.

Hinc innumeri sunt in Ec-
clesia Catholica, qui contem-
ptis divitijs, honoribus, & vo-
luptatibus, quibus vel fruc-
bantur, vel frui poterant, sæ-
culo nuntium remisere, car-
nem macerantes, & toti Deo,
rebúsque cælestibus intenti.
Inter hos multi Magnates, &
Magnatum filii, ac filia, pluri-
mi eloquentia, & omni lite-
ratura celeberrimi. Claris-
simum hoc est divini Spiritûs,
& veræ religionis (a) τεκμήριον.
Non enim potest illa Religio
non esse cælestis, quæ natu-
ram humanam, infinis istis
affixam, avellit, & ad cælestia
erigit, quæ amorem tempo-
ralium expugnat, & æterno-
rum dilectionem inserit; de-
(a) *Indicium.* nique

nique tam mirabiles in hominibus mutationes efficit. Ex fructibus suis arbor cognoscitur.

Ceteræ Religiones, præsertim Lutherana, Calviniana, & Anabaptistica, de quibus hic potissimum agimus, & consultationem hanc institimus, nihil tale præstant. Tantum enim abest, ut doceant carnem macerare, terrena contemnere, voluptates carnis refecare, ut *jejunium* vocent *traditionem humanam*, qua Deo frustracolatur; abstinentiã carniũ, superstitionẽ; vota monastica dicãt esse *impiã*, irrita, & omnino non servanda; castitatem impossibilem; omnib9 esse uxores ducendas, & rei uxorie operam dandam: quod Lutherus

14. Quæ fides, & Religio

Lib. de
vita con-
jugali.

therus dicebat *esse tam necessarium, quàm edere, bibere, dormire.* Ex qua doctrina consecutum est, ut nemo eorum, qui aliquam ex istis novis Religionibus sectantur, vel jejunio carnem maceret, vel continentiam servet, vel à conjugio, & voluptatibus venereis abstinat, vel, suis facultatibus repudiatis, paupertatē pro Christi amore colat; sed omnes amplectantur vitam commodam, vulgarem, secularibus rebus inhaerentem, & carnis, naturæque corruptæ inclinationi consentaneam. Nemo hinc animum concipere potest, ut Angelicam vitam imitetur in terris, sicut multi Sanctorum fecere, & multi adhuc in Ecclesia Catholica faciunt,

faciunt; nemo, ut curas, & fo-
 licitudines huius vitæ excuti-
 at, & sæculi vincula abrum-
 pat, ut liber, & expeditus Chri-
 stum Dominum sequatur, e-
 iusque vitam sanctissimam i-
 mitetur, & in carne ista mor-
 tali exprimat. Nam, quidquid
 est supra communem, & po-
 pularem vivendi rationem,
 hæ Religiones improbant.
 Quis ergo non videat, nullã
 ex his esse Religionem Chri-
 sti? Etsi enim Christus pau-
 pertatem, castitatem, vitam
 cælibem, abnegationem sui,
 & similia, hominum infirmi-
 tati consulens, non imperet;
 suadet tamen, & magnis præ-
 mijs ad hæc invitatur, & ad ea
 amplectenda in seipso nobis
 exempla præbuit. Hoc con-
 silio

16. Quæ fides, & Religio

filio, & invitatu Christi per-
moti innumerabiles homi-
nes, ex omni ordine, ætate, se-
xu, natione, conditione, ad
summam sanctitatem perve-
nêre, totique mundo eo no-
mine admirabiles fuêre. At
istæ Religiones hoc perfecti-
onis studium planè impro-
bant, tamquam vel impossi-
bile, vel superstitiosum.

Neque solùm eximiam

**Luther9* illam sanctitatem impedi-
unt, sed etiam omne studium
bonorum operum. Docent
enim **hominem in omnibus suis*
operib9 peccare, quãvis hoc pec-
catũ credentib9 non imputetur.
Deinde hominẽ † per omnia sua
bona opera nihil apud Deũ me-
reri, *nibilo fieri ipsi gratiorẽ,*
† *Luther9 nibilo justiorẽ; nihil amplius*
præmij

ar. 31. &
ar. 36. &
li. de libe-
tate Chri-
stiana.

Calvinus li.

3. Instit. c.

12. §. 4. &

ca. 14. §. 9.

† *Luther9*

præmij habiturū, sive plurima, sive pauca, sive nulla bona opera fecerit; solam* fidem apud Deum æstimari, & coronari.

& Calvin. lococitato.
 * Luther, in assert. art. 1.

Quis, hac doctrina posita, excitetur ad bona opera, ad orationem, ad eleemosynam, ad jejunium, ad proximorum subsidia? Si enim in his omnibus est labes peccati, & nihil meriti, vel præmij, nihil utilitatis, quid me ad ista præstanda permoveat? Quis frustra, nullóque fructu laborem, & opes suas impendere, & commoda sua deserere velit? Itaque hæ Religiones omnia bona opera è medio tollunt; solamque fidem relinquunt hominibus, quam instar omnium esse statuunt. Non est credibile, Dominum per tot labo-

18. Quæ fides, & Religio
labores, & sudores, per tam
multiplicem doctrinam, &
tot cælestia monita, per san-
guinem, crucem, & mortem
suam, tam sterilis Religionis
nobis esse auctorem.

*Secunda Considera-
tio ex eo, quòd licentiam
peccandi excludat.*

Illa quoq; Religio est præ-
ferenda, ut Deo gratissima,
quæ nullam tribuit licenti-
am peccandi, sed multis mo-
dis hanc excludit. Sicut e-
nim Religio, quæ ex Deo est,
animos hominum ad studium
bonorum operum, & vitæ
Christianæ perfectionem, ex-
citare, & allicere debet: ita e-
tiam detertere à peccatis, in-
cutere

cutere Dei timorem, &c, quantum in ipſa eſt, peccata omnia impedire.

Talis planè eſt Religio Catholica: hæc enim multis modis omnem peccandi licentiam removet.

Primò. Per Sacramentum Pœnitentiæ. Valdè enim deterrentur plerique à peccatis, quòd videant ea ſingillatim in Confessione aperienda, & pro illis pœnitentiam ſubeundam: &, ſi quid ſublato fit, vel ſi quid damni irrogatum, id omnino compensandum. Deinde in illo Sacramento requiritur dolor de peccatis, & proſiſtitum emendandæ vitæ: confertur etiam gratia, & auxilium ad id præſtandum. Deniq; dantur ſalutaria monita

20. Quæ fides, & Religio

nita rectè vivendi. Vnde hoc Sacramentum mirè licentiam peccandi coërcet.

Secundò. Per doctrinam de satisfactione, & purgatorio. Docet enim, remissâ culpâ, & poenâ, remanere plerumque obligationem ingentis poenæ temporalis; quam nisi in hac vita per bona opera, nimirum per orationem, elemosynam, jeiunium, & similia, redemeris, luendam deferres post hanc vitam acerrimis tormentis purgatorij. Nul- lum malum apud Deum manere inultum.

Tertiò. Cùm docet ad æternam damnationem satis esse vel unum peccatum mortiferum, nisi poenitentiâ in hac vita deletum fuerit, nec quidquam

quam fidem abſque vera pœnitentia ad peccatorum remiſſionem prodeſſe.

Quartò. Cùm multis modis incutit homini Deitimorem, varijs ejus judicijs propoſitis: cùm numquam vult illum eſſe ſecurum ſuæ ſalutis, ſed ſemper vigilare, ſemper orare, ſemper eſſe ſobrium, ſemper bonis operibus intentum, ne fortè aliquando vel tentationi ſuccumbat, vel fraude diabolica ſupplante-
tur, vel per inconfiderantiam labatur, vel imparatus morte improvifa opprimatur. Hinc in bonis Catholicis, qui ſecundùm ſuam Religionem vivere ſtudent, videmus miram ſolicitudinem, ut peccata devitent; & ſi quæ per fragilitatem

22. Quæ fides, & Religio
tatem humanam commise-
rint, continuò ea expient, &
emendent.

TOL- Nihil horum præstant aliæ
LUNT TI-Religiones, sed timorem di-
MOREM vinum excutiunt, & magnam
DIVI- ad omnem peccandi licenti-
NUM; ET am portam aperiunt.
OMNEM Primò. Quia tollunt *Confessi-*
LICENTI-*onis Sacramentum*, quo, uti di-
AM TRI- ximus, homines mirè à pec-
BUUNT catis avocantur. Nam dicunt,
PECCAN- esse inventum humanum,
DI. carnificinam conscientiarum,
& meram superstitionem.

Mirum, si aliqua superstitio,
& figmentum cordis humani
possit habere vim tantam ad
vitæ emendationem, & con-
scientiæ trāquillitatem! Hanc
vim etiam ipsi Lutherani ali-
quando testati sunt experien-
tiâ

r'â docti. Nam, ut refert Sotus, qui interfuit, cum Cæsar *In 4. d. 180*
 esset in Germania, missa est ab *q. 1. a. 1.*
 inclyta civitate Norimberga
 legatio ad ipsum, per quam
 Senatus petebat, ut Cæsar Im-
 peratorio jure Confessionem
 auricularem indiceret. Aje-
 bant enim, se usu, & experien-
 tiâ comperisse, Rempublicam
 suam post sublatam Confessi-
 onē occultis criminibus con-
 tra justitiam, aliâsque virtutes
 scatere, quæ illis antea fuissent
 incognita. Risum tamen, ut
 inquit Sotus, ea Legatio mo-
 vit. Si enim jure divino ad
 occulta sua alicui pandenda
 homines non tenentur, nec
 Sacerdos à peccatis absolvere
 potest, ut ipsi sentiebant; quo-
 modo præcepto humano abs-
 que

24. Quæ fides, & Religio

que fructu remissionis ad id
cogi poterunt?

Secundò, Quia non solùm
Confessionem, sed etiam *peni-
tentiae virtutem tollūt*: quate-
nus negant, esse necessariam
contritionem, seu dolorem
de præteritis: ùt enim habet

Art. 6. articulus Lutheri, *Contritio fa-*

*Li. 4. ca. *cit magis peccatorem: & * Cal-*

19. 5. 17. *vinus, quod, inquit, Hierony-*

mus ait, pœnitentiam esse secū-

dampost naufragium tabulam,

cùm planè impium sit, excusari

non potest.

†Calvin⁹

lib. 3. c. 4.

§ 38. Lu- *factiois necessitatem; & dicunt*

therus in *hanc redūdare in injuriã satis-*

Assert. ar. *factiois Christi, quasi, si nostra*

5. & 6. *aliquid valet, Christi non sit*

*Luther⁹ *sufficiens.*

epist. ad

Quartò, Quia⁹ negant *pur-*
gatorium,

gatorium, & omnem castigationem temporalem animarū post hanc vitam. Wald. de Euchar. Calvi. lib. 3. c. 5. §. 6.

Quintò. Quia † negant remanere ullā obligationem pænæ temporalis remissâ culpâ. Semper enim cum culpa remitti totam pænâ. † Luth. supra, & in Assert. ar. 5. Calvin. sup. & lib. 3. c. 4. §. 30.

Sextò. Quia docent, solam fidem sufficere ad remissionem omnis culpæ, & pænæ; nec aliud omnino requiri.* * Luth. in Assert. ar. 1. Calv. lib. 3. c. 11. §. 13. & 14. & ca. 119. §. 2. 47.

Septimò. Quia † tradunt, habenti fidem specialem nullum peccatum imputari. Hac ratione Lutherus dicebat, Decalogū non magis ad nos pertinere, quàm ceremonias Legis veteris, sed omnem ejus obligationem pariter esse sublatam per Christum; nimirum, quia non magis imputatur creden-

26. Quæ fides, & Religio
tibus illius violatio, quàm vi-
olatio Legis Cæremonialis.
Hæc omnia ab illis doceri, pa-
tet ex locis in margine adscri-
ptis, & nôrunt omnes medio-
criter in illis sectis versati.

His positis, clarissimum est,
tollì penitus à cordibus homi-
num omnem DEI timorem,
& laxari habenas ad omnia
genera peccatorum: imò tan-
tam dari licentiam per has
Religiones, quantam per A-
theismum, vel etiam mayo-
rem. Si enim habenti fidem
illam specialem, nullum pec-
catum imputatur ad culpam,
vel ad poenam, cur non au-
sit quantumvis gravia scelera?
Quid enim timeat? An ge-
hennam, vel purgatorios i-
gnes? At fides facit, ut, quan-
tum

fit capessenda. 27.

tumvis in se peccatum sit grave, & foedum, tamen tali homini nullo modo imputetur. An iram divinam, & gratiæ divinæ subtractionem? At DEUS non imputat, & propter Christi satisfactionem non potest illi irasci. An satisfactionem temporalem, aut Confessionem? At ista jam sunt sublata, tamquam superstitiosa. Quid ergo iste magis timeat, quàm quivis Atheus? Aut quomodo non æquè laxam portam habeat ad omnia scelera, omnésque impuritates? Quid Atheismus efficiat, testatur scriptura, cùm ait: *Dixit Psalm. 135. insipiens in corde suo, non est Deus; corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in studiis suis; non est, qui faciat bonũ, non est*

28. Quæ fides, & Religio
usque ad unum. Facit autem
hoc Atheismus, quatenus au-
fert timorem Divinæ castigati-
onis, quo tanquam fræno mor-
tales à peccatis coërcentur.

At istæ Religiones non mi-
nùs tollunt timorem divinæ
vindicte, & castigationis, dum
docent, nullum peccatum cre-
denti imputari ad culpam, vel
pœnam, nec unquam pro eo
fore puniendum.

Addo etiam; magis hunc
salutarem timorem per istas
Religiones, quàm per Athei-
smum tolli. Nam pauci A-
thei certò statuunt, non esse
ullum Numen, sed plerique
dubitant, & reformidant op-
positum. Itaq; non sunt absq;
metu vindicte, qui illos in
multis compefcant. At istæ
Reli-

fit capeffenda. 29.

Religiones certò , & indubitanter ftatuunt , peccata credentibus non imputari , idque firriffimè credi jubent. Itaq; nihil formidinis relinquunt , fed omnem penitus metum , & fufpicionem vindictæ abftergunt : ac proinde longè magis habenas mentibus humanis ad omnia flagitia laxant , quàm Atheifmus. Neque id uno tantùm modo faciunt , fed quadruplici.

Primò. Dum docent, per fidem peccata non imputari , quantumvis ea funt multa , vel magna. De quo jam fatis dictum eft.

QUATUOR MODIS
TOLLUNT
OMNEM
TIMOREM
DEI.

Secundò, Cùm dicunt, omnes, qui habent veram fidem, effe prædeftinatos, & id firriffimè debere credere. Si enim omnes

Calv. lib.
3. c. 2. §. 6.
7. 11. 12.
15. 16. &
38.

30. Quæ fides, & Religio
 harum Sectarum cultores sunt
 prædestinati, & id firmissimè
 credere tenentur ; cur sint
 solliciti , ut vel benè agant ,
 vel opera carnis, quæ Aposto-
 lus enumerat, devitent? Non
 enim possunt metuere, ne sa-
 lute excidant, & in gehennam
 deturbentur. Quia prædesti-
 natio DEI est efficax, & im-
 mutabilis ; & prædestinati
 nullo modo perire possunt.
 Neque purgatorij pœnas ,
 quas credunt nullas esse : ne-
 que hujus vitæ flagella ; cùm
 illis peccata à DEO non im-
 putentur.

*Luth. in Tertiò. Cùm tollant libertatē
 Assert. art. arbitrij, & docent, omnia inevi-
 36. Calvi. tabili necessitate fieri ; homi-
 lib. 1. c. 16. nēmque non posse vias suas bonas
 5. 8. facere, aut malas. Si enim nul-
 la*

la est libertas, nullum est propriè peccatum: sicut leo, dum hominem devorat, etsi malum inferat, non tamen peccat; quia id non liberè, sed impulsu naturæ facit, nec est in potestate ipsius, hunc impulsu moderari. Nemo erit pœnâ dignus; quia, quod necessitate agitur, pœnam non meretur: quare nec ullus erit infernus, nec vindicta post hanc vitam ulla. Magna enim, & intolerabilis esset crudelitas, homines æternis suppliciis afficere propter ea, quæ ipsi nullo modo vitare poterant. Cur ergo metuant sequi desideria cordis sui, & patrare, quidquid animo libitum fuerit?

Quartò. Cùm tradunt, *omnia*

32. Quæ fides, & Religio

*Lutb. su-
prà. Calvin.
lib. 1. cap.*

*bona, ab æterno esse à Deo præ-
definita; & ut in tempore fiant,
8. 18. 5. 1. voluntates hominum ad omnia
illa à Deo inclinari, incitari,
impelli, determinari. Si enim
DEUS æquè mala, ac bona ope-
ratur in nobis, nō est, quòd co-
nemur mala devitare, neq; cur
timeamus eorum ultionem.
DEUS enim non est ultor ejus,
cujus est auctor; nec punire
potest, quod ipse à nobis fie-
ri vult, & facit, ut faciamus.
Hæc enim esset plusquam ty-
rannica immanitas, quam con-
stat longè abesse à DEO.*

Ex his luce meridiana cla-
rius est, Religiones illas qua-
tuor modis omnem Divini
Numinis timorem ex animis
hominum tollere, & tantam
omni-

omnium ſclerum tribuere licentiam, quantam ullus unquam Atheiſmus: idque eò pernicioſius, quòd non ſub aperta impietatis forma, ſed ſub ſpecie Religionis, & honoris Divini, nimirum ſub ſpecioſis titulis fidei ſpecialis, ſatiſfactionis Chriſti, libertatis novi Teſtamenti, providentiæ, prædeſtinationiſque Divinæ. Sub his tegitur, & propinatur tantum venenum, quod mentes, morésque hominum penitus corrumpit. Quis ergo, cui vel ſcintilla ſit recti iudicij, credat, huiusmodi Religionem eſſe à DEO.

*Tertia Conſideratio,
ex ſanctitate cultorum.*

Illa Religio est præferenda, in qua sunt plurimi sanctitate conspicui : fieri enim nequit, ut prava Religio ad sanctitatem perducatur, aut, ut vera sanctitas cum prava Religione consistat. At Religio Catholica plurimos omnibus sæculis habuit, qui communi omnium Christianorum confessione sanctissimi fuêre. E quorum numero, ut alios innumeros omittam, est magnus Antonius, Hilarion, Gregorius Thaumaturgus, Nicolaus Myræ Episcopus, Athanasius, Gregorius Nazianzenus, Basilus, Simeon Stylites, Cyprianus, Hilarius, Martinus, Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, Benedictus, Gregorius Magnus, Vedastus,

dastus, Amandus, Winocus,
 Bertinus, Rumoldus, Wille-
 brordus, Bonifacius, Bruno,
 Bernardus, Romualdus, Nor-
 bertus, Dominicus, Franci-
 fcus, Thomas Aquinas, Bona-
 ventura, Franciscus à Paula,
 & multi nostro sæculo. Quòd
 enim hi omnes Catholicam
 Religionem sectati sint, du-
 bitari non potest; tum quia
 Romanæ Ecclesiæ adhæse-
 runt, ejusque fidem professi
 sunt, & etiam gnaviter pro-
 pagârunt; tum quia ferè o-
 mnes isti Monachi fuêre, &
 votis obstricti Monasticam vi-
 tam coluere. Imò omnes
 regulæ, & professiones Mona-
 sticæ ab illis fluxêre. Eos san-
 ctissimos fuisse, est communis
 confessio totius populi Chri-

36. Quæ fides, & Religio
ftiani per tot sæcula , quot à
singulorum ætate fluxere.

Nec umquam ea de re fuit
dubitatum. Id ipsum de ple-
risque istorum , & in primis
de Bernardo, Dominico, Fran-
cisco, fatentur etiam hæretici.
Magna esset impudentia ea
negare, vel in dubium revo-
care, in quæ consensus Orbis
conspirat.

Si isti sancti fuere, & Catho-
lici, sicut toti Orbi persuasum
est, necesse est, Catholicam, &
Romanam Religionem, quam
ipsi tenuere, veram esse, & à
Spiritu Sancto profectam.

Primò. Quia impossibile
est, ut Religio falsa ad sancti-
tatem veram perducatur. Re-
ligio enim est sanctitatis fun-
damentum. Non potest il-
lud

Iud cœleſte ædificium extrui ſuper re vana, ſuper mendacio pernicioſo, & ſacrilego, quale eſt omne mendacium in Religione. Fieri nequit, ut Religio falſa animum à terrenis avocet, & ad cœleſtia traducat; ut divino amore mentem accendat, & ad proximorum ſalutem per tot labores, & ſudores curandam impellat. Hæc tamen omnia Religio, quam ſequebantur, in ipsis perfecit. Itaque fieri nequit, ut ipſorum Religio falſa fuerit.

Secundò. Sine vera Religione impoſſibile eſt placere DEO. At omnium conſenſu illi placuerunt DEO, & magni ejus amici fuere: ergo vera fuit eorum Religio. Quo-

Ad Hebr.

11.

38. Quæ fides, & Religio modo enim per falsam Religionem placeant DEO, qui est veritas?

Tertiò. Si eorum Religio vera non fuit, ergo fuit à Diabolo. Hic enim mendax est ab initio, & mendacij pater: hic veram Religionem suis mendacijs, & fraudibus semper studuit corrumpere, ut animas perderet. Si fuit à Diabolo, quomodo potuit illos ad sanctitatem perducere; Diaboli adversarios, & DEI ami-

2. Cor. 6. *cos efficere? Quæ enim cõmunicatio luci ad tenebras? quæ conventio Christi ad Belial?*

Quartò. Prorsus incredibile est, DEUM viros tam innocentes, tam sui, & rerum terrenarum despicientes, tam studiosos Divinæ gloriæ, & arden-

ardentes DEI amatores, tot sæculis permisisse decipi in re tanta, nimirum in negotio Religionis, & fundamento totius pietatis. Quis tam impiè de Divina bonitate sentiat? Nihil illi ex parte sua prætermisere, quò DEO placere possent, ejúsque gloriam promoverè, maximis laboribus pro ea susceptis, & totâ vitâ illi consecratâ, & impensâ. Quinam fieri potest, ut illa bonitas infinita, illa lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, tam eximiis servis, & amatoribus suis veritatem, & lucem suam non ostenderit, eósque in tenebris, & pestiferis erroribus reliquerit? Falsum est ergo illud, quod Dominus

40. Quæ fides, & Religio
toties ingeminans, & repetens
promisit: *Petite, & accipietis;
querite, & invenietis; pulsate,
& aperietur vobis. Omnis enim,
qui petit accipit, & qui querit,
invenit, & pulsanti aperietur.*

*Matth. 7.
Lucæ 11.*

Franciscus enim, Dominicus,
Bernardus, Benedictus, & simi-
lia Orbis lumina, ac miracula,
per totam vitam summo stu-
dio petierunt, quæſiverunt,
& pulsârunt, ut salutis neces-
saria à Domino impetrarent,
& voluntatem ipsius in omni-
bus cognoscerent, & implere
possent; & tamen nihil sunt
consecuti. Falsum erit & il-

Lucæ 11.

*lud: Si vos, cùm sitis mali, nôstis
bona data dare filiis vestris,
quantò magis Pater vester dabit
spiritum bonum petentibus se?*

Hi enim assiduè hunc spiritum
fla-

flagitârunt, & tamen non obtinuerunt. Spiritus enim bonus absque bona Religione esse non potest. Omitto alia, quæ in hanc sententiam possent adferri.

Quòd si blasphemum est dicere, Divinas promissiones falsas esse ; necesse est fateri, viros istos veram fidem, & Religionem à Domino accepisse. Quare, cùm constet, eos tenuisse Religionem Catholicam, & Ecclesiæ Romanæ fuisse addictissimos, & omnem fidem, seu Religionem huic adversantem fuisse detestatos, dubitari non potest, quin Catholica, & Romana sit vera, & divinitus inspirata Religio, reliquæ verò omnes falsæ, & à Diabolo inventæ.

42. Quæ Fides, & Religio

Denique, si Religio illorum vera non fuit, sed aduersariorum aliqua vera est; necesse est fateri, supradictos omnes, quos Orbis semper ut sanctos suspexit, non solum non fuisse sanctos, aut DEI amicos, sed fuisse impios, & DEI inimicos, ac proinde damnatos, & æternis suppliciis addictos. Nam sine vera Religione impossibile est placere DEO. Neque dici potest, fuisse excusatos per ignorantiam: quia ignorantia non excusat, nisi in quibusdam secundariis, & minùs necessariis, quæ solum ratione alicujus præcepti positivi necessaria sunt; non autem in fundamentis, & primariis capitibus. Alioqui posset quis sine omni notitia DEI, aut
Chri-

Christi, salutem confequi, quod univerfæ Scripturæ repugnat. At illi fi errârunt (ût volunt adverfarij) errârunt in primis capitibus.

Primò. Quia non agnoverunt fidem fpecialem, per quam folam justificamur, & fumus participes redemptionis, & juftitiæ Christi, & peccata non imputantur, ût auctores aliarum Religionũ docent. Itaq; permanferũt in peccatis, exortes juftitiæ Christi, & confequenter filij gehennæ.

Secundò. Quia eorum judicio fuerunt extra Ecclefiam Christi (extra quam omnium confenfu non eft falus) & adhæferunt *meretrici Babylonicae* (fic enim vocant illi Ecclefiam Romanam) & fuerunt

44. Quæ fides, & Religio
runt ministri, & instrumenta
primaria Antichristi.

Tertiò. Quia fuerunt ido-
lolatræ, colentes creaturam
pro creatore, nimirum panem,
& vinum locò Christi in Eu-
charistia, honorantes Sanctos,
& eorum imagines, &c. Nul-
la est ignorantia, qua valeant
ista excusari. Fuerunt ergo
omnes isti impij, & sunt ge-
hennæ tormentis addicti. At
hæc omnia quàm sunt impro-
babilia, quàm incredibilia, &
contra communem sensum
omnium Christianorum, qui
hactenus extitere? Quòd
autem in aliis Religionibus
nulli extiterint eximie san-
ctitatis, quorum vita mundo
fuerit admirationi, satis con-
stat. Neminem enim nomi-
nare

nare poffunt: nam etiam primi Auctores terrenis addi cti, & voluptatum feftatores fue- re, nihil fupra vulgum in vita habuere; quinimò maximis vitiis fue- re obnoxij. Sed de hac re plura inferiùs dicemus.

*Quarta Considera-
tio, ex miraculis cul-
torum.*

Illa Religio, in qua pluri- ma miracula omnibus fæ- culis edita, eft præferenda aliis, quæ miraculis funt deftitu- tæ. Miracula enim funt ve- lut figilla quædam, & testimo- nia Divina, quibus Religio comprobatur. Cùm enim pleraq; in Religione fint fu- pra naturam, & captum men- tis

46. Quæ fides, & Religio
tis humanæ, non possunt ratio-
nibus naturalibus persuaderi;
sed opus est quibusdam argu-
mentis supernaturalibus, qui-
bus mentes hominum con-
vincantur. Hæc autem sunt
miracula. At sola Religio
Catholica miraculorum glo-
riâ fulget; sola ergo est vera
Religio, omnibus præferen-
da, utpote sola à DEO testimo-
nium habens. Quòd autem
in illa jam inde à temporibus
Apostolorum miracula plu-
rima sæculis singulis sint edi-
ta, & etiamnum edantur, om-
nibus Christianis est persua-
sissimum, & ex variis historiis,
ex Annalibus regnorum, &
ex vitis, rebûsque gestis San-
ctorum constat.

Sed inquirunt adversarij,
hæc

hæc miracula non effe vera ,
 fed partim conficta , partim
 diabolica. Verùm id omni
 specie probabilitatis caret.

*Calvinus
 præfat. in
 Institut.*

Est enim contra iudicium Or-
 bis, & tot sæculorum. Omnes
 enim gentes jam inde à tot
 annorum centuriis ea absque
 ulla dubitatione pro veris
 miraculis habuere. Quis
 enim umquam dubitavit de
 miraculis Gregorij Thaumaturgi,
 Antonij Magni, Hilario-
 nis, Martini, Nicolai, Bene-
 dicti, Malachiaë, Bernardi,
 Dominici, Francisci Affisij,
 Francisci à Paula, Francisci
 Xaverij, ut alios innumeros
 omittam?

Præterea, non effe conficta,
 multis rationibus convinci po-
 test. Primò. Quia à gra-
 viffi-

MIRACU-
 LA NON
 ESSE CON-
 FICTA.

48. Quæ fides, & Religio
viffimis Auctõribus conſcripta
ſunt. Nam miracula Gre-
gorij, qui idcirco Thaumatur-
gus (hoc eſt miraculorum
patrator) dictus eſt, conſcri-
pta ſunt à Gregorio Nyſſeno
in illius vita, & Baſilio lib. de
Spiritu Sancto c. 29. Antonij,
ab Athanaſio, & Hieronymo;
Martini, à Severo Sulpitio;
Nicolai, à variis Scriptoribus
Græcis; Benedicti, à Grego-
rio Magno, & aliis; Malachiæ,
à Bernardo; Bernardi, à di-
verſis auctõribus graviffimis
illius ætatis; Franciſci, à Bo-
naventura; Dominici, ab iis,
qui ea à fide dignis acceperāt;
Franciſci à Paula recenſentur
in diplomate Canonizatio-
nis; Franciſci Xaverij, poſt
ſummam inquisitionem, &
teſtes

testes juratos, comprobata sunt publico testimonio Proregis Indiae. Quis credat, istos viros, sanctitate, doctrina, auctoritate illustres, voluisse in perniciem animæ, & æternum sui nominis probrum, ista confingere, & mundo imponere? Nam mendacium in iis, quæ ad Religionem pertinent, est perniciosum, & gravissimum peccatum. Deinde si essent conficta, facile potuissent convinci vanitatis ab illius ævi hominibus, apud quos scribuntur patrata. At nemo umquam illa rejecit, nisi paganus, vel Judæus, vel hæreticus. Accedit, quòd plurima ex illis, publicis testimoniis Episcoporum, vel Magistratum, & prævia cau-

50. Quæ fides, & Religio
sæ cognitione sunt confirma-
ta. Denique dicere, illa esse
conficta, est tollere omnem
fidem historiarum, & everte-
re omnem notitiam superio-
rum temporum. De omni-
bus enim gestis antiquis dici
poterit, esse conficta; cum, ni-
si ex scriptis auctorum, pro-
bari non possint.

NON ES-
SE DIABO-
LICA.

Pari modo, non esse ope
dæmonum perfecta, constat
multis modis. Primò. Quia
edita à viris sanctissimis, Deo-
que addictissimis. Quis cre-
dat, Franciscum, Dominicum,
Bernardum, Benedictum,
Martinum, & similes com-
mercium cum diabolo habuif-
se? Deinde, quia opera illa
longè diaboli vim supera-
bant. Non enim potest dia-
bolus

bolus illuminare cæcos, corrigere claudos, excitare mortuos, subitò roborare paralyticos, fiderata, aridáq; repente vegetare membra, & similia, quæ omnem naturæ vim excedunt, præftare. Unde nec magi talia umquam ope dæmonum efficere potuêre. Talia tamen plurima, & pænè innumerabilia nostri Sancti perfecerunt, idq; repente ad solum contactum, ad signum Crucis, ad breves preces, & sæpè ad solum imperium. Tertiò. Quia ea, quæ dæmonum artificio fiunt, vel parum durant, tanquam præftigiæ, & delusiones oculorum, ut constat ex iis, quæ faciunt magi: vel, si durant, fiunt per causas naturales, earúmque

C 2 vim

§ 2. Quæ fides, & Religio
vim non excedunt. Deinde
illa mortalibus plerumq; non
sunt utilia, sed velnoxia, vel
inutilia, & vana; qualia sunt,
ignem descendere de cœlo,
statuam loqui, & similia, quæ
facturus est Antichristus, e-
jusque pseudoprophetæ novis-
simis temporibus, ut ex Apo-
calypsi colligitur: nec addu-
cunt ad vitæ emendationem.
At miracula Sanctorum ha-
bent effectum permanentem,
& solidum, & mortalibus
sunt utilissima, eosque ad DEI
timorem, & vitæ emendatio-
nem excitant. Quartò. No-
va miracula numquam appro-
bata fuere in Ecclesia, nisi præ-
via magna discussione: exa-
minantur enim testes, & ple-
rumque sub jurejurando; in-
spi-

fpicitur ipfum factum, an naturæ viribus, an ope dæmonum fieri poffit; confiderantur omnes circumftantiæ, quo modo, quo ordine, qua occasione; quo loco, & tempore, quo fine, coram quibus, & circa quos miraculum patratum. Et sæpè non defunt æmuli, qui libenter rem elevent, vel fufpectam redderent, fi poffent: & idcirco nihil intentatum, aut indifcuffum prætermittunt. Itaque impoffibile eft, diu latere fraudem, fi qua fubfit; & ad Divinam providentiam pertinet non permittere, homines tam miserè deludi, præfertim poft tantam diligentiam ab illis adhibitam, ad veritatem rei indagandam. Quintò.

54. Quæ fides, & Religio

Si miracula Ecclesiæ fiunt à Diabolo ad retinendos homines in falsa Religione; cur non facit similia in aliis falsis Religionibus: nimirum inter Turcas, Arianos, Anabaptistas, Libertinos, & similes? Cur has omnes miraculis suis destituit, & solam Catholicam illustrat? An fortè hæc illi magis est cordi, quàm reliquæ omnes? At non debebat etiam alias negligere, ex quibus illi tam ampli proventus. Delectatur varietate falsi cultûs, ut omnium se ingeniis, & affectibus accommodet. Itaque cùm sola Religio Catholica miracula habeat, nulla autem Religio falsa; perspicuum id signum est, miracula Ecclesiæ Catholicæ à Dia-

Diabolo non effe. Denique quænam fubefl ratio, cur dicantur conficta, vel dæmonis ope patrata? An quia fieri non poterant? At DEUS eft omnipotens; & ipfe fimilia multa per Apoftolos fecit, ut ex Scripturis conflat. An quia Scripturis repugnant? At Dominus apertè promifit hanc miraculorū, & fanitatum gratiam, cū ait: *Amen, amen dico vobis, qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipfe faciet, & majora horum faciet: quia ego ad Patrem vado, & quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio.* Quibus verbis infinuat, femper in Ecclefia gratiam miraculorum futuram; nec folos Apoftolos, fed etiam

Joan. 14.

56. Quæ fides & Religio
multos Apostolicos , & exi-
miæ sanctitatis viros , pro lo-
co , & tempore miracula pa-
traturos. Hanc ergo Domini
promissionem videmus im-
pleri, dum sancti viri miracu-
la faciunt. An quia teste ca-
rent ? Præter Scriptores fide
dignissimos, habemus fidem,
& consensum populorum ;
habemus in multis testimo-
nia Episcoporum , vel Magi-
stratum, post accuratum rei
examen, & juratos testes con-
fecta. Denique plurima pu-
blicè in multorum præsentia
sunt gesta. Nullæ sunt hi-
storiæ antiquæ (præter eas,
quæ S. Scripturâ continentur)
quæ tot, ac tantos testes habe-
ant. Accedit, quòd singulis
ætatibus, imò singulis ferè an-
nis,

nis, in diverfis locis miracula ingentia per Sanctos cum Christo regnantes, & maximè per Beatiffimam Virginem fiant; quæ locis illis funt omnibus manifesta, & ab omnibus cerni oculis, & manibus palpari poffunt: quæ etiam post magnam difcuffionem testibus juratis, & publicis testimoniis funt confirmata.

Sed inquirunt adverfarij: *Caloin. prefat. in Institut.*
 Vera miracula confirmant Evangelium, Marci ultimo. Ifta autem evertunt Evangelium, & ftatuunt idololatriam, hoc eft, cultum reliquiarum, & imaginum, invocationem Sanctorum, Miffam, & fimilia: ergo funt à Diabolo. Verùm hic eft manifeflum fophifma, quod vocatur Petitio

8. Quæ fides, & Religio
principij. Sumitur enim, ut
certum, id, quod erat proban-
dum, & de quo est controver-
sia. Supponitur enim, ut cer-
tum, & indubitatum, Religio-
nem Catholicam esse falsam;
& ex eo colligitur, miracula,
quibus illa confirmatur, falsa
esse, & Diaboli præstigias. Si-
mili modo Scribæ, & Phari-
sæi supponebant, doctrinam
Christi falsam esse, & Moyfi ad-
versariam; & inde colligebant,
miracula ipsius falsa esse, &
Matth. 12. ipsum in Beelzebub principe
dæmoniorū eijcere dæmonia.
Sic quoq; Pagani calumniaban-
tur miracula Martyrum, arti-
bus magicis ea tribuentes; &
Ariani, Eunomiani, ac Vigi-
lantiani, miracula Catholico-
rum; ut testatur Victor Uti-
censis

censis lib. 2. perfecut. Wandal. & Ambrosius sermone de SS. Gervasio, & Protasio; Hieronymus contra Vigilantium. At nos contrà ex veritate miraculorum, quæ ab omnibus perspicuè cognosci, oculis cerni, & manibus palpari potest, colligimus veritatem Religionis Catholicæ, de qua est controversia. Numquam enim ad confirmationem falsæ doctrinæ miracula facta legimus, qualia Sancti plurima fecerunt. Numquam mortui ab hæreticis excitati, aut cæci illuminati, aut claudi erecti, aut paralytici curati, aut dæmones è corporibus hominum fugati. Numquam talia à Luthero, vel Calvino, vel horum sectatoribus

60. Quæ fides, & Religio
ribus perfecta. Tentavit Lu-
therus aliquando de quadam
sua discipula Diabolum eijce-
re, sed periculum adiit, ut
ipse ab eo necaretur; ut scri-

Coehl. in
Actis; Lu-
theri anno
1523.

bit Fredericus Staphylus, qui
interfuit. Rursus tentavit

quemdam Nefenum in Albi
submersum quibusdam im-
murmurationibus in vitam
revocare; sed irrito conatu.

Tentavit similiter Calvinus,
volens excitare ad vitam eum,
qui ipsius suasu se simulârat
mortuum; sed eo successu
ut ex vivo fecerit mortuum.

Nam justo DEI judicio simu-
latori illi vita subtracta est,
cùm illum Calvinus ad vitam
revocare conatur. Histori-

In vita
Calvini c.
13.

am luculentè cum suis adjun-
ctis narrat Hieronymus Bol-
secus.

secus. Quare, cum neque vera neque simulata miracula eis succedant, conantur hoc firmamentum miraculorū, quod sanè potentissimum est, & mentem omnino convincit, Ecclesiæ Catholicæ subtrahere; sed nulla probabilitate, ut ostensum est.

Sicut igitur, qui miracula Domini, vel Apostolorum considerabant, & animo tranquillo, semoto odio, aliisque pravis affectibus, perpendebant, dubitare non poterant, quin doctrina ipsorum esset à DEO, qui eis tam illustribus signis suffragabatur: ita qui modò, deposito parumper odio, & passionibus, diligenter considerant miracula, quæ in Ecclesia à sanctis hominibus, vel adhuc viventibus,

vel

62. Quæ fides, & Religio
vel vitâ functis singulis sæculis
fiunt, dubitare nequeunt, quin
illorum doctrina, & Religio à
DEO sit, & Ecclesia, cui adhæ-
rent, sit vera DEI Ecclesia.

*Quinta Considera-
tio, ex Gentium con-
versione.*

Illa censenda est vera Chri-
sti Religio, ac proinde
amplectenda, ad quam semper
facta est Gentium conversio.
Dominus enim passim in Scri-
pturis hanc Gentium ad fidem,
& verum DEI cultum con-
versionem promisit: quæ pro-
missio debet impleri. Atqui
Religio, ad quam Gentes o-
mnibus sæculis sunt conversæ,
& etiamnum hoc sæculo con-
vertuntur, est Religio Catho-
lica

*Psaln. 1.
& 21.
Osée 1.
Matth.
Marci, &
Luc. ult.*

lica, & Romana: nullum ergo dubium esse debet, quin hæc fit vera Christi Religio.

Quòd autem illa Religio, ad quam semper facta est, & etiamnum fit Gentium conversio, fit Religio Catholica, & Romana; perspicuum est ex iis, quæ tum hoc sæculo, tum superioribus gesta sunt. Hoc sæculo innumerabiles conversi sunt, & assiduè convertuntur, in India Orientali, in Japonia, in maximo Chinæ Regno, & in Insulis plurimis Indici maris. Similiter in novo Orbe, ubi plurima, & amplissima Regna. Hi omnes ad Catholicam Religionem transeunt, & Ecclesiæ Romanæ adjunguntur; idque per religiosos viros, auctori-

64. Quæ fides, & Religio
Ætornitate Romani Pontificis ad
hoc missos.

Sæculo 14. unus S. Vincen-
tius Ferrerius Ordinis Prædi-
catorum convertit ad fidem
Catholicam ad viginti quinque
millia, partim Judæos, partim
Saracenos; ut testatur D. An-
toninus ejusdē ætatis scriptor,
3. p. Hist. tit. 23. c. 8. §. 2.

Sæculo 13. plurimi in Tar-
taria fuere conversi ad Re-
ligionem Catholicam per du-
os Dominicanos à Summo
Pontifice missos, petente id
illorum Imperatore, quem
Magnum Cham vocant; sicut
scribit Paulus Venetus, cujus
operâ ille Imperator in ea re
est usus.

Sæculo 12. conversi fuere
Norvegi per Adrianum Quar-
tum,

sit capeffenda. 65.

tum, priusquam Pontifex effer, ut scribit Platina in vita Adriani Quarti.

Sæculo 11. converfi magna ex parte Hungari, & Epifcopi illis à Romano Pontifice dati, petente id eorum Rege S. Stephano Hungarorum Rege nuper converfo: ita fcribunt Centuriatores cent. 11. cap. 2.

Sæculo 10. converfa multa Regna operâ Henrici I. Imperatoris, & Adalberti Boëmorum, & Methodij Moravorum Archipræfulum; ut fcribunt Centuriatores cent. 10. cap. 2.

Sæculo 9. converfi Wandali, Bulgari, Sclavi, Poloni, Dani, Moravi, & Ecclefiæ Romanæ adjuncti, ita cent. 9. c. 2.

Sæcu-

66. Quæ fides, & Religio

Sæculo 8. conversa est magna ex parte Germania per S. Bonifacium à Gregorio Secundo ad hoc missum ; cent. 8. cap. 2.

Sæculo 7. conversi Francones à S. Kiliano, quem ad hoc Romanus Pontifex miserat ; cent. 7. cap. 2.

Sæculo 6. conversi ad fidem Angli per Monachos à S. Gregorio ad hoc destinatos ; cent. 6. cap. 2.

Denique Brabanti, Flandri, Hollandi, Frisij, Westphali, Franci, & reliquæ gentes vicinæ à quibus conversi? Nónne à filiis Ecclesiæ Romanæ? nimirum à Servatio, Eligio, Rumoldo, Amando, Vedasto, Livino, Remigio, Willebrordo, Svitberto, Wulfranno,

no, & aliis, qui omnes Eccle-
fiæ Romanæ fuere addictiffi-
mi? Ex quibus conftat, omnes
gentes, quæ ex Paganifmo, vel
Judaiifmo à mille retrò annis
ad Chriflum converfæ funt,
converfas effe ad fidem Ca-
tholicam Romanam, & ad-
junctas Ecclefiæ Romanæ.

Quod etiam præter cetera
apertè indicant Sacerdotes,
Altaria, facrificium Miffæ,
Cultus reliquiarum, & Imagi-
num, Peregrinationes, invo-
catio Sanctorum, Monafteria,
Monachi, obedientia Summi
Pontificis, & alia Catholicæ
Religionis propria, quæ post
conversionem apud omnes
illas gentes viguerunt; do-
nec nuperrimè per novitias
iftas Religiones fuere subla-
ta.

68. Quæ fides, & Religio
ta. Quis hæc considerans du-
bitare queat, quin Religio
Catholica sit vera Christi Re-
ligio? In hac enim videt im-
pleri illam de gentium con-
versione divinam promissio-
nem: ad hanc, relictis idolis,
relicta vitæ impuritate, uxo-
rum multitudine, morum fe-
ritate, & barbarie, abdicatâ
pristina vivendi licentiâ, con-
volare tot populos, tot natio-
nes remotissimas, tot regna
potentissima; & in ea man-
svescere sub jugo Christi, im-
bibere timorem DEI, formari
ad omnem vitæ honestatem,
accendi ad contemptum tem-
poralium, & amorem coele-
stium. Quî fieri potest, ut ea
Religio falsa, & impia sit, quæ
tantam in animis barbarorum
effi-

efficit mutationem? Denique, quî fieri potest, ut Divina Providentia, tot jam sæculis omnes gentes, cùm idololatriam deserere, veritatem totis animis amplecti, & ad Ecclesiam Christi se aggregare voluerunt, permiserit decipi, & in alios errores funestos, novamque idololatriam impelli; idque per eos, qui in Ecclesia habebantur ab omnibus legitimi ministri; qui sanctitate vitæ, sapientia, & miraculis clari? Absit, ut de Divina bonitate, ejúsque providentia, qua saluti hominum consulit, ita sentiamus.

Porro ad Lutheranam, Calvinisticam, & Anabaptisticam, nulla est umquam facta Gentium conversio, nulla Pa-

70. Quæ fides, & Religio
la Paganorum regnorum ac-
cessio ; sed eorum dumtaxat,
qui Christianum nomen præ-
ferentes , pristinae Religionis,
& disciplinae pertæsi , liberta-
tem carnis , & novitatem se-
ctabantur, defectio: quod est
perspicuum hæreseos argu-
mentum. Hæresis enim ni-
hil est aliud, quàm Catholicæ
doctrinae corruptio, & Chri-
stianorum à pristina Religio-
ne , retento nomine Christi-
ano , defectio. Et hæretico-
rum doctorum studium est ,
non convertere Ethnicos , sed
pervertere Christianos. Unde
rectè Tertullianus lib. de Præ-
scriptionibus. *De verbi admi-
nistratione, quid dicam? Cùm
hoc sit negotiũ illis, non Ethnicos
convertendi, sed nostros ever-
tendi:*

tendi: hanc magis gloriam captant, si stantibus ruinã, non si jacentibus elevationem operentur; quoniam & ipsũ opus eorũ non de suo proprio edificio venit, sed de veritatis destructione. Nostra suffodiunt, ut sua edificent. Ita fit, ut ruinas facilius operentur stantium edificiorum, quã extruções jacentium ruinarum.

*Sexta Consideratio,
ex nomine CATHOLICA,
& re ipsa hoc nomine
signata.*

RURSUS illa Religio censenda est vera Christi Religio, quæ semper habita, & dicta fuit *Catholica*: juxta illud symboli Apostolici:
Cre-

72. Quæ fides, & Religio
Credo sanctam Ecclesiam Ca-
tholicam. Atqui sola Roma-
 na dicta est *Catholica*, ejusque
 cultores *Catholici*: ergo sola
 Religio Romana est vera Chri-
 sti Religio. Hanc solam *Ca-*
tholicam nuncupari, & semper
 ita nuncupatam esse, Primò
 ex ipso usu per orbem rece-
 pto constat. Vnde etiam sæ-
 pè hæretici in suis scriptis il-
 lam *Catholicam* vocant, &
 ejus sectatores *Catholicos*:
 nec umquam ulla secta hoc
 nomen meruit. Numquam
 enim vel Marcionitæ, vel
 cum' & D. Montanistæ, vel Manichæi,
 Aug. c. 4. vel Donatistæ, vel Pelagiani,
 cont. epist. vel Vigilantiani, vel Walden-
 ses, vel Lutherani, vel Calvi-
 nistæ, vel Anabaptistæ *Catho-*
lici passim vocati sunt, aut
 eorum

Vide Paci-
anū epist.
de nomine
Catholi-
cum' & D.
Aug. c. 4.
cont. epist.
fundament.

eorum doctrina Religio Catholica. Sola Ecclesia Romana, eique adhærens multitudo, Ecclesia Catholica; & hujus Ecclesiæ Religio, fides, doctrina, Religio Catholica, fides Catholica, & doctrina Catholica dicitur: & ejus feftatores Catholici.

Secundò. Quia Catholicum CATHOLICA AD OMNES NATIONES SE EXTENDIT. idem est, quod universale, latiffimè patens, & ad omnia se extendens. Talis autem est Religio Romana; quia per totum Orbem diffusa extendit se ad omnes gentes, & ad omnia regna. Nullum enim regnum, nulla gens nobis cognita, quæ hanc Religionem, vel non habeat adhuc, vel aliquando non habuerit, vel modò non incipiat habere.

74. Quæ Fides, & Religio

Imò hoc tempore pænè apud omnes gentes est publica Religionis nostræ professio. Nimirum, apud Japones, Chinas, Indos, Persas, Tartaros, Turcas, Afros, Brasilios, Peruanos, Mexicanos, &c. Omnibus enim his locis reperiuntur Catholici, reperiuntur templa, altaria, imagines Christi, & Sanctorum: celebratur Missa, administrantur nostra Sacramenta, servantur festa, & jejunia; denique servatur publicè Religio Romæa. Cui dubium esse possit, eam esse veram Religionem, & veram salutis viam, quam Dominus omnibus regnis proponi, & prædicari voluit; quam in omnibus regnis tempore congruo crescere, & fructificare

carefecit; & quam etiamnum ubiq; aliquo modo conservat, efficiens, ut Catholici per totum Orbem sint dispersi, ut infideles per illos ad veræ Religionis notitiam pervenire possint.

Extendit etiam se ad omnia tempora, quæ quidem ab Apostolorum ævo fluxere. AD OMNIA TEM-
PORA.

Nulla enim ætas, nullum sæculum ab eo tempore assignari potest, quo hæc Religio non fuerit. Omnibus sæculis celebrata Missa pro vivis, & defunctis, celebrata festa, servata jejunia, frequentata vota Monastica, invocati Sancti, honoratæ Sanctorum reliquæ, & alia nostræ Religionis propria in usu fuere; ut ex omnium ætatû scriptoribus constat.

76. Quæ fides, & Religio

NULLA
SECTA
VOCA TA
P ASSIM
RELIGIO
CATHO-
LICA.

NULLA
DIFFUSA
TOTO
ORBE.

Ad Rom.
10. & ad
Coloss. 1.

E contrario si sectas omnes consideremus, nulla ex his unquam *Catholica* Religio nuncupata est, aut sectatores earum *Catholici*, ut dictum est; sed à suis auctoribus nomen accepere: ut *Simoni ni*, *Valentiniani*, *Pelagiani*, *Lutherani*, *Calvinistæ*, &c. Nulla toto Orbe diffusa est. Olim cum Religio *Catholica* mundo illuxit, brevi tempore per totum Orbem diffusa est, & in omnibus pænè regnis fructificare, & crescere cœpit, ut ex Apostolo constat. At Religio *Lutherana*, *Calvinistica*, & *Anabaptistica*, jam post 70. vel 80. annos angustis adhuc finibus continentur, & magis deficient, in alias sectas abeundo, vel ad *Catholicam* Religio-

Religionem redeundo , quàm proficiunt. Nulla etiam ex his jam inde à temporibus Apoſtolorum duravit ; ſed omnes à 70. vel 80. annis inventæ ſunt. Itaque neq; ratione temporis, neque ratione locorum, neque ratione nationum Catholicæ dici poſſunt. Ad- do, Catholicam Religionem unicam eſſe, & eandem ubique. At illæ Religiones ſunt inter ſe diverſæ admodum, & in primariis capitibus diſcrepantes ; & altera alteram hæreſeos damnat. Quomodo ergo Catholicæ dici poſſunt?

Septima Consideratio, ex Successione.

PRÆTEREA illa Religio vera Christi Religio censenda est, cujus ministri omnes ab Apostolis descendunt, suntque Apostolorum successores, vel ab eorum successoribus ordinationem, & auctoritatem acceperunt. Hac enim ratione constabit, Religionem illam, & Ecclesiam, quæ illam Religionem colit, Apostolicam esse. Atqui talis est Religio Catholica: ergo, &c.

Ministros omnes Catholice Religionis ab Apostolis descendere, sive potestatem Ordinis spectes, sive Jurisdictionis, perspicuum est. Omnes enim inferiores ministri, præsertim Presbyteri, Diaconi, & Subdiaconi, ordinantur
ab

ab Episcopis. Episcopi suum
 Ordinem ab aliis Episcopis ac-
 ceperunt: & hi rursus ab aliis,
 & sic deinceps sursum ver-
 sus usque ad Apostolos, qui
 hanc potestatem proximè à
 Christo accepere. Sicut ergo
 omnes homines, secundum
 vitam, & potentiam natura-
 lem, longo generationum tra-
 ctu descendunt ab Adamo:
 ita omnes Ecclesiæ ministri,
 secundum potestatem super-
 naturalem, longa ordinatio-
 num, & sanctificationum se-
 rie descendunt à Christo Do-
 mino, qui est secundus Adam.
 Nullus itaque est minister in
 Ecclesia, qui potestatem suam,
 qua consecrat, qua sacrificat,
 qua absolvit à peccatis, & alia
 Sacramenta conficit, & popu-

30. Quæ fides, & Religio
lum Christianum sanctificat,
non possit ad Christum, tam-
quam primum fontem, & au-
ctorem, reducere. Unde e-
tiam omnia illa opera, quæ per
hanc potestatem perficit, tri-
buuntur Christo, tamquam pri-
mario auctori, qui hanc pote-
statem instituit, eiq; invisibili-
ter præsidet, & assistit: cujus
homo solum est instrumen-
tum, per quod ipse omnia illa
facit; ut optimè D. Augusti-
nus, & alij Patres docent.

Tract. 1. in
Joan. Chry-
sost. homil.
60. ad po-
pulum.
Ambr. l.
4. de Sacr.
4. 4. 5.
Parimodo omnis potestas
Jurisdictionis ministrorum,
qua populum Christianum re-
gere, verbum DEI prædica-
re, & omnia munia pastora-
lia obire possunt, à Christo
descendit, & ad ipsum perspi-
cùè reduci potest. Parochi
enim

enim habent suam Jurisdictionem ab Episcopis, Episcopi à Summo Pontifice; Summus Pontifex, cum B. Petri in eandem cathedram, & in idem munus regendæ Ecclesiæ Catholicæ sit successor, necessario quoque succedit in eandem Jurisdictionem, quæ immediatè à Domino, Beato Petro, & in ipso omnibus ejus legitimis successoribus collata est. Qui autem in Ecclesia non habent potestatem ordinariam, sed delegatam tantum, eam à Parochis, vel Episcopis, vel Summo Pontifice acceperunt. Itaque nullus est minister in Ecclesia Catholica, nullus concionator verbi DEI, aut Catechista, qui suam missionem perspicuè ostende-

82. Quæ fides, & Religio
re non possit, & demonstra-
re, eam à Christo derivari. Et
fanè nisi id possent, non essent
ullo modo audiendi, sed su-
specti habendi tamquam lu-
pi, cùm non per ostium in o-
vile intrent, sed aliunde oc-
cultè irrepant.

Hoc argumentum semper

• *Iren.* maximi fecêre * Patres anti-
lib. 3. c. 3. qui, ad omnes hæreses convin-
Tertull. de cendas. Nam per illud osten-
prescript. ditur continuatio Religionis
August. E- nostræ per singula sæcula, usq;
pis. 165. ad tempora Apostolorū. Tenet
Optatus li. me, inquit S. Augustinus, † in
2. contra Ecclesia, ab ipsa Sede Petri Apo-
Parmen. stoli, cui pascendas oves suas
cap. 4. Dominus commendavit, usque
† *cōtra Epi-* ad præsentem Episcopatum suc-
fundam. cessio Sacerdotum. His simi-
lia habet D. Hieronymus dialo-

go contra Luciferianos, quæ
mox dabo.

Nullus ex novarum Reli-
gionum ministris id ostende-
re potest. Et quidem pote-
statem Ordinis, qua Sacra-
menta conficiant, & populum
sanctificent, ad Apostolos, &
Christum reducere nequeunt:
quia omnem illam sustule-
runt. Nec ullus inter eos est,
aut Episcopali, aut Sacerdota-
li ordine, seu gradu insignitus
(nisi fortè Apostata à Religi-
one Catholica, cui gradus il-
le ad nihil ampliùs apud eos
servit) cùm tamen Christi Ec-
clesia semper hos gradus ha-
buerit, & ab illis gubernata
fuerit. Similiter nec pote-
statem Jurisdictionis, qua ver-
bum DEI, tamquam veri pa-

84. Quæ fides, & Religio
 stores prædicent, Baptismum
 administrent, & populum in
 spiritualibus, culturque divino
 regant. Quæro enim, à quo Lu-
 therus, à quo Calvinus hanc
 potestatem habuit? A quo
 missus est uterq; ad prædican-
 dum novum Evangelium, &
 populum reformandum? Non
 enim fuerunt missi ab Ordina-
 riis Ecclesiæ Pastoribus, ut satis
 constat; ex se ergo venerunt,
 à nullo missi. At quod potest ef-
 se certius signum, nō esse audi-

* Ad Rom.
 10.
 † Joan. 20.

endos, sed cavendos? *Quomo-
 do enim prædicabunt, nisi mit-
 tantur? † Qui enim non intrat
 per ostium in ovile ovium, sed
 adscendit aliunde, ille fur est,
 & latro: qui autem intrat per
 ostium, pastor est omnium. Per
 ostium non intrant, quicum-
 que*

fit capessenda. 85.

que absque ordinaria, vel legitima auctoritate officium pastoris usurpant.

Sed fortè dicent, se à Christo missos, & auctoritatem reformandi Ecclesiam accepisse. Verùm non satis est id dicere; omnes enim hæresiarchæ id de se affirmant. Unde oportet, ut proferant patientes, quibus fidem faciant, & nos convincant, se à Christo missos esse; sicut Apostoli maximis miraculis suam missionem confirmabant.

Alioquin non debebimus eorum reformationem acceptare; imò tenebimur eos tamquam impostores rejicere. Deinde, quomodo missi à Christo, cum tam diversa, & inter se pugnancia tradant? Si Lu-

SECTA-
RII AN A
CHRISTO
MISSI.

86. Quæ fides, & Religio
therus missus à Christo, non
potest ab eodem missus esse
Calvinus, qui ejus doctrinam
in multis subvertit, & tam-
quam hæreticam damnat. Et
è contrario, si Calvinus à Chri-
sto missus, non potest ab eo-
dem missus esse Lutherus.
DEUS enim sibi non est con-
trarius, neque spiritus Pro-
phetarum se mutuò destruunt.
Omitto alia, quæ in hanc sen-
tentiam dici possent.

*Octava Considera-
tio, ex consensu Doctorum
veterum, & controver-
siarum decisione: & quia
extra nulla soli-
ditas.*

ILLA

ILLA Religio est Christo imputanda, & ceteris omnibus præferenda, in qua est summa Doctorum omnis ætatis, & regionis circa fidei capita consensio, in qua controversiarum omnium facilis terminatio; à qua si recesseris, nihil certi habeas, quò te conferas. Atqui talis est sola Religio Catholica: ergo hæc sola est vera Christi Religio.

Ac primùm de consensione DD. circa capita nostræ Religionis, constat ex eorum scriptis. Quotquot enim antiqui Doctores scripserunt in Græcia, in Asia, in Ægypto, in Africa, in Hispania, in Italia, in Gallia, in Germania, in Anglia de mysteriis nostræ

Re-

88. Quæ fides, & Religio
Religionis, omnes consenti-
unt circa libertatem arbitrij,
circa merita bonorum ope-
rum, circa sacrificium Missæ
pro vivis, & defunctis, circa
vota monastica, jejunia, festa,
invocationem Sanctorum, &
similia, quæ à novis istis Re-
ligionibus improbantur; nec

Calvinus diffitentur Lutherani, & Cal-
l. 2. c. 2. 3. *vinistæ.* Sed dicunt, istos
14. & 16. esse nævos antiquorum, jam
lib. 3. c. 4. ad superstitionem, & huma-
& 5. nas traditiones inclinantium.
Lib. 4. c. Unde ipsi ad verbum DEI pro-
12. Centu- vocant, ipsorum nempe sensu
riatores intellectum. Verùm, quàm
sent. 2. 3. hoc est improbable, veteres om-
4. 5. 6. 4. nes, tam diversis locis de iis-
dem rebus scribentes tanto cõ-
sensu, potuisse errare? Con-
sensus enim plurimorum, præ-
fer-

fit capessenda: 89.

tertium, qui antè inter se non communicârunt, in idem dogma, est maximum signum veritatis, mentes divinitùs illustratas ad se trahentis, & in unitatem colligentis. Veritatis enim, cùm unica sit, est congregare in consensum; falsitatis, quia multiplex, dissipare in varias sententias, & errores. Unde hæretici diversis locis de eadem re scribentes vix umquam consentiunt, sed in plurimas sententias distrahuntur, quia semel à veritate recesserunt. Deinde nullum est dogma Religionis Catholicæ, de quo ostendi possit, esse de novo introductum ab aliquo in Ecclesia: quod est signum manifestum, illud semper in Ecclesia

90. Quæ fides, & Religio
clesia extitisse, & ab Aposto-
lis descendere. Si enim de
novo post Apostolos contra
doctrinam Apostolicam esset
introducendum, ostendi pos-
set, quo sæculo, qua ætate id
factum esset, quo loco, & au-
ctore; quinam se huic novo
dogmati opposuerint. Nul-
lum enim novum dogma si-
ne magna commotione, &
contradictione introduci po-
test. Sic enim de singulis hæ-
resibus ostendere possumus,
quo tempore, & loco, & quo
auctore introductæ primùm
sint: quinam se illis opposue-
rint: quas commotiones con-
citârint; denique à quo Pon-
tifice, & Concilio sint condem-
natæ. Quòd si de singulis
hæresibus id ostendi potest,
quan-

quantò magis id ostendi poffet de maximis Religionis capitibus, fi aliqua innovatio in illis effet facta ? Perfpicuum igitur eft, Religionem Catholicam noftram, non folùm miniftrorum fucceffione, fed etiam doctrinæ confangvinitate, ut Tertullianus loquitur, cum antiqua, & Apoftolica congruere, & continuari.

*Lib. de
Præfcript.*

Quòd autem novarum Religionum dogmata cum veteribus non confentiant, & ipfimet fatis fatentur; cùm in fupradictis capitibus veteres reprehendant fuperftitionis, & affirment, eos ab errore excufari non poffe; & infrà fufiùs oftendemus.

Secundò: De controverfiis, quæ in Ecclefia interdum
sub-

2. Quæ fides, & Religio

CONTR-
VERSIAE
FACILE
IN ECCLE-
SIA CA-
THOLICA
SOPIUN-
TUR.

suboriuntur, has facile expe-
diri testatur perpetuus Eccle-
siæ usus. Habet enim Eccle-
sia Catholica infallibilem Ju-
dicem controversiarum, sum-
mum Pontificem cum Con-
cilio; quo iudice hæctenus
facile omnes controversiæ di-

JUDEX
CONTR-
VERSIA-
RUM.

remptæ: omnes hæreses va-
riis sæculis exortæ, sunt pro-
fligatæ, & populus Catholi-
cus in una fide, in una Re-
ligione, & doctrina pertotum
Orbem retentus. Hoc modo
damnata hæresis Ariana per
Nicænam synodum sub Syl-
vestro: Macedoniana per
Constantinopolitanam pri-
mam sub Damaso: Nestoria-
na per Ephesinam sub Cœle-
stino: Eutychiana per Chal-
cedonensem sub Leone I. Ico-
noma-

nomachorum à Nicæna ſecunda ſub Adriano I. Et, ut alias omittam, Berengariana de Euchariftia per ſynodum Romanam, & Vercellenſem ſub Leone IX. per Turonenſem ſub Victore II. per Romanam ſub Nicolao II. denique per aliam Romanam ſub Gregorio VII.

Omnis enim ratio poſtulat, ut cauſa Religionis, cùm fit communis toti Eccleſiæ, non judicetur à privatis, qui nullam in Eccleſia dignitatem obtinent: ſed ab ipſo univerſalis Eccleſiæ paſtore, unà cum aliis particularium præſidibus, quibus regimen Eccleſiæ eſt commiſſum, & ipſam Eccleſiam univerſalem, ut capita, uniti repræſentant. Sic
con-

94. Quæ fides, & Religio
controversiæ de legibus, &
privilegiis regni, non ab alio,
quàm à Rege, & Regni pri-
moribus, qui totum Regnum
repræsentant, sunt deciden-
dæ. Quorum enim est rege-
re aliquam communitatem,
sive in temporalibus, sive in
spiritualibus, eorundem est
sopire lites; & controversias
circa materiam proprii regi-
minis incidentes decidere, o-
mini in posterum contradicti-
one sublata. Et sanè nisi Ec-
clesia hanc potestatem habe-
ret, valdè esset imperfecta, &
mutilè instituta, & miserabi-
lior, quovis regno temporali,
quavis republica politica.
Nullus enim umquam con-
tentionum de maximis fidej
capitibus esset finis, nullus
dis-

diffenfionum, & contradic-
tionum terminus; & necessa-
riò brevì illam in mille feclas
oporteret difcindi; ficut hæ-
reticorum conventiculis eve-
nire videmus.

Hinc fit, ut in Ecclefia
Catholica omnia fidei capita
fint certa, & definita, nullaque
circa ea fiat variatio, & fum-
mus in illa fit omnium con-
fensus. Ex quibus confequens
eft tertium, fi à Catholica Re-
ligione recesseris, nihil certi
restare. quò te conferas, cuique
tutò salutem tuam poffis com-
mittere. Quam enim Reli-
gionem in tanta varietate ca-
peffas? An Lutheranam? Cur
non Calvinifticam, aut Ana-
baptifticam? Cur Luthera-
nam ceteris præfers? Non e-
nim

NIHIL
CERTI
EXTRA
CATHO-
LICAM.

96. Quæ fides, & Religio
nim minùs Calvinistæ, & An-
nabaptistæ Scripturam à se
stare affirmant, quàm Luthe-
rani. Rursus si Lutheranam
amplecti velis, utram quæso
eliges, Mollem, an Rigidam?
Puram illam, quam tradidit
Propheta Germanicus Luthe-
rus; an eam, quam Philippus
Melanchthon interpolavit?
Sed, & hæc multiplex est:
nam sæpiùs Augustana con-
fessio est mutata. Si Calvi-
nisticam; cur non Luthera-
nam, cùm Lutherus sit omni-
um parens, & primus Orbi
hanc lucem novi Evangelij
extulerit? Rursus, si Calvini-
sticam; utram tandem, Puri-
tanam, an Protestantium? Hæc
enim non parum dissident, ut
Angli probè nôrunt. Omit-
to plu-

to plurimas differentias, in quas singulæ hæ sectæ sunt dissectæ; sicut & Anabaptistæ. Nulla subest ratio solida, cur unam ex his, cæteris omnibus ut certam præferas. Omnes enim æquè fortiter affirmant, verbum DEI à se stare, se spiritum DEI habere; Scripturæ sensum pro sua doctrina esse perspicuum: contraria omnia falsa esse, & Scripturis manifestè adversari. Nec aliter id probant, quàm hoc esse manifestum habenti spiritum. Itaq; omnes eandem suæ doctrinæ rationem adferunt, eodémq; fundamento nituntur. Omnes ergo amplecti oportet, vel nullam.

Longè aliter Religio Catholica sua dogmata probat:

E nimi-

98. Quæ fides, & Religio
nimirum ex S. Scriptura se-
cundùm intellectum com-
munem Patrum exposita: ex
omnium sæculorum docto-
ribus, ex sanctitate, miraculis,
spiritu prophetico eorum,
qui hanc Religionem coluc-
runt: ex constantia, & unifor-
mitate doctrinæ per tot æta-
tes, ex puritate vitæ, quam
hæc doctrina inducit, ex gen-
tium ad hanc doctrinam con-
versione, &c.

*Nona Consideratio,
ex variis causis, ob quas
novæ sint suspectæ, &
declinandæ.*

OMNES aliæ Religiones
præter Catholicam, &
nomi-

nominatim Lutherana, Calviniana, & Anabaptistica (de quibus hinc nobis potiffimum est fermo) meritò suspectæ haberi debent, & tanquam sectæ hæreticæ sunt repudiandæ, ob multas causas, quas hinc breviter commemorabo, & expendam.

*Prima RATIO, ex
novitate.*

OMnis novitas, & *νηγοτομία*, ut Gregorius Nazianzenus loquitur, in omni Republica, sed maximè in negotio Religionis vitanda. Religio Christiana est res antiqua, solida, immutabilis, duratura usque ad finem sæculi, est enim Ecclesiæ Christi forma,

100. Quæ fides, & Religio
ma, vigor, & veluti anima.
Nam sicut per animam caro
animatur in hominem viven-
tem; ita per Religionem cœ-
tus hominum, qui alioquin
per se totus est caro, formatur
in Christi Ecclesiam, in spiri-
tale regnum. Sicut ergo Ec-
clesia, & regnum Christi est
res antiqua, & inexterna-
Math. 16. bilis, adversus quam portæ
inferorum non prævalebunt,
& cui Christus promisit se ad-
Math. ult. futurum usque ad consumma-
tionem sæculi: ita etiam Re-
ligio, per quam Ecclesia, & re-
gnum Christi subsistit. No-
vitas ergo repugnat Christi
Religioni.

Novas autem esse istas Re-
ligiones constat Primò: Quia
possumus assignare earum
pri-

primos auctores, & locum, & tempus, & modum, quo sunt introductæ; & ostendere, quinam se illis opposuerint, quantæ propter illas ubique commotiones, & turbæ sint excitatæ: denique, quomodo, & à quibus damnatæ. At quæ possunt esse clariora signa novitatis? Eodem modo omnes hæreses novitatis contra doctrinam Apostolicam introductæ convincuntur: quia de singulis ostendere possumus, quo tempore inceperint, quo loco, quo auctore, quibus se opponentibus, & à quibus condemnatæ.

Secundò. Ante annum Domini 1517. Religio Lutherana non erat in mundo; similiter nec Calviniana, nec A-

102. Quæ fides, & Religio nabaptistica, quæ duæ sunt soboles Lutheranae. Constat enim ex Scriptoribus, eo tempore, quo Lutherus caput extulit, præter Judaicam, Mahometicam, & Paganam, non fuisse nisi Catholicam, & Hufiticam.

Tertiò. Si dicas illarum aliquam, v.g. Lutheranam, semper fuisse, sed latuisse; peto, in quo loco fuerit, in quibus regnis, & oppidis: qui fuerint ejus defensores? Deinde, unde nôsti, illam antea extitisse, cum id non nisi ex Scriptoribus constare possit, qui nihil tale insinuant, sed contrarium? Præterea, cum ubique fuerint Inquisitores hæreticæ pravitatis, quo pacto ita latere potuit hæc Religio per tot
cen-

centurias annorum, ut nunquam detegeretur: nunquam aliquis ejus ſectator incidere in illorum manus, & caſtigaretur? Nunquam aliqua ſecta hæretica ita ſe occulere potuit, quin ſæpiùs deprehenderetur, & in examen, ac quaſtionem publicè vocaretur. Ad hæc: ſi ante Lutherum illa Religio erat in mundo, quomodo ejus cultores, qui hætenus latuerant, Luthero prædicante non ſe prodiderunt, agnoſcentes ſuæ fidei Doctorem, & ſuæ Religionis confeſſationem? Quomodo tunc non emerſerunt in publicum, complectentes ſocium, & patronum, qui Religionem ipſorum jam antè oppreſſam vindicabat in li-

104. Quæ fides, & Religio
bertatem? At nulli tales com-
paruerunt, qui jam antè illa
Religione essent imbuti; sed
omnes, qui Luthero se adjun-
xère, antea Catholicam Reli-
gionem fuerant professi: si-
cut & ipse Lutherus antea
Catholicus, & monachus fue-
rat, & Missas per 15. annos ce-
lebrârat seriò, & devotè, ut
ipsemet fatetur.

*Lib. de
Missa an-
gulari, &
lib. 2. con-
tra Zwin-
glium.*

Ex quibus luce meridiana
clarius est, Lutheri Religio-
nem novam omnino esse, &
ante illius tempora mundo
incognitam: neque ullum
hominum cœtum, aut etiam
fortè personam particularem
ante illum extitisse, qui eam-
dem Religionem, hoc est, eam-
dem fidei capita omnia, idem
corpus doctrinæ fidei tenuerit.

rit. Etsi enim aliqua dogmata à veteribus hæreticis acceperit, non tamen idcirco eadem est Religio Lutherana, & veterum hæreticorum, nisi secundùm partem. Nam Religio est complexio omnium capitum, quæ ad fidem pertinere statuuntur. At nemo ante ipsum eandem dogmatum complexionem docuit.

Idem convincitur alia ratione. Nam constat, veteres Patres, & Doctores, qui singulis sæculis floruerunt, Lutheranae Religionis non fuisse. Confitentur enim libertatem arbitrij, & necessitatem bonorum operum, & merita vitæ æternæ, & legis divinæ possibilitatem: probant invoca-

106. Quæ fides, & Religio
tionem Sanctorum, cultum
reliquiarum, & imaginum,
sacrificium Missæ pro vivis,
& defunctis, ordinationem
ministerorum, votorum mo-
nasticorum Evangelica con-
silia, Quadragesimalis jejunii
usum, & similia; quæ illa Re-
ligio tamquam superstitiosa,
DEO injuriosa, & impia rej-
cit. Quòd autem veteres om-
nia illa fateantur, & pro-
bent, perspicuum est ex eorum
scriptis, nec ipsi Lutherani, &
Calvinistæ negare possunt:
sed dicunt, hæc esse veterum
nævos. Pulchri sanè nævi,
superstitio, idololatria, impie-
tas. Quòd si superiorum
sæculorum Doctores hanc
Religionem non tenuerunt,
sed ejus placita passim im-
pro-

probârunt ; perfpicuum eft, eam non effe antiquam, fed novam. Nam in Ecclefia non fuit aliqua Religio habita pro vera Chrifti Religione, præter eam, quam Patres, & Ecclefia Doctores tenuerunt.

Ex his clarè fequitur, Lutheranam Religionem non effe Religionem Chrifti.

Chrifti enim Religio non eft nova, fed antiqua: at Lutheri Religio eft nova, ut oftendit, non antiqua. Chrifti Religio jam inde à temporibus Apoftolorum femper fuit in mundo: At Lutheri Religio non femper fuit, fed coepit jam ab annis 90. Ante annos 90. non erat, ut oftendit. Rurfus, fi Lutheri Religio eft vera Chrifti Reli-

108. Quæ fides, & Religio
gio, cœtus hominum eam te-
nentium est vera Christi Ec-
clesia ; ergo Christi Ecclesia
ante Lutherum non fuit : quia
nec Religio Lutherana, quæ
Ecclesiam constituit, ante Lu-
therum fuit, ut ostensum est.
Si dicas, eam fuisse tempori-
bus Apostolorum, & priori-
bus aliquot sæculis ; proban-
dum tibi est, aliquos tunc fu-
isse, qui illam dogmatum com-
plexionem tenuerint. Nos
certè contrarium facilè pro-
bamus. Nam constat, sacri-
ficium Missæ pro vivis, & de-
functis, ordinationes mini-
strorum, vota monastica, &
similia, quæ Lutheranae Reli-
gioni repugnant, temporibus
Apostolorum, & proximis sæ-
culis in Ecclesia fuisse.

Dein-

Deinde : Esto temporibus Apostolorum , & aliquamdiu postea fuerit , tamen tertio saltem , & quarto sæculo cœpit omnino deficere. Quod etiam ipsi Lutherani Doctores fatentur , ut patet ex opere centuriarum ab ipsis edito, centuria 2.3.4.5.6.7.8.9.10. cap. 4. Ergo saltem per 1300. annos Ecclesia Christi collapsa est, & intercidit. Nam, ut minimùm tam diu constat Lutheranam Religionem non fuisse, sed huic planè contrariam viguisse. Extincta itaque fuit tot sæculis vera Religio , obscuratum Evangelium , everfa Christi Ecclesia : donec Propheta Germanicus Lutherus emerfit , qui funestas tenebras depelleret, orbi

110. Quæ fides, & Religio

lucem Evangelij inferret, & Ecclesiæ ruinas instauraret.

Indicant hoc passim Lutherani in quibusdam Germaniæ oppidis, cùm prægrandibus literis in frontispiciis domorum scribunt in hæc, vel similia verba: *Annotali illuxit huic urbi lumen verum Evangelij Christi, superstitione depulsa,*

&c. At, si Ecclesia Christi tot sæculis intercidit; quomodo verum est, ipsam ædificatam esse supra petram, & non potius super arenam?

* *Math. 16.* Quomodo * portæ inferi adversus eam non prævaluere? Quomodo ipsa

† *1. Tim. 3.* est domus DEI, † firmamentum, & columna veritatis?

* *Daniel. 2.* Quomodo * regnum Christi (quod est Ecclesia) est stabile, firmum, æternum, quod nunquam dissipabitur? Si

Si dicas, Eccleſiam, & Religionem Lutheranam omnibus retrò ſæculis uſque ad Apoſtolorum tempora fuiſſe, ſed occultam; præterquam quòd id abſque auctore aſſeritur, omni probabilitate caret, ut oſtenſum eſt. Sed demus, occultam fuiſſe: ergo illa non erat Eccleſia Chriſti. Hæc enim eſt * civitas ſupra montem poſita, quæ abſcondi non poteſt: hæc eſt † mons domûs Domini, præparatus in vertice montium, & elevatus ſuper colles, omnibus conſpicuus, ad quem fluent omnes gentes: hæc eſt regnum Chriſti diffuſum à * mari uſque ad mare, & à flumine uſque ad terminos terræ: hæc eſt † mons ille magnus replens univerſam

ECCLĒ-
SIA CHRĪ-
STI NON
POTĒST
EſſE OC-
CULTA.

* *Math. 5.*

† *Iſaiæ 2.*

* *Pſal. 71.*

† *Daniel. 2.*

112. Quæ fides, & Religio
fam terram. Ecclesia enim
Christi mundo debet esse con-
spicua, tum ut suo cultu, &
decore, suisque moribus, &
externa specie gentes ad se alli-
ciat; tum ut, qui volunt fieri
Christiani, sciant, quò se debe-
ant conferre, quos adire, à
quibus instructionem petere.
Similiter ejus doctrina, & fi-
des manifesta esse debet; ali-
oquin mundo esset inutilis,
nec posset gentes convertere.
Unde etiam in maximis per-
secutionibus nunquam ita
latuit, quin passim cognosce-
retur; ut ex Historiis Ecclesia-
sticis constat. Hinc tanta Mar-
tyrum multitudo. Deinde
si tot sæculis latuit, indi-
gna prorsus fuit hoc nomine.
Quomodo enim dici potest

Ecclefia Chrifti, quæ Chrifti
 finceram doct̄inam non au-
 det confiteri? quæ tam pusilli
 eft animi, & ita mortem timet,
 ut fe abdat in tenebras, & tot
 sæculis non audeat prodire in
 lucem? Denique, quæ tot sæ-
 culis non folùm fe occulit, &
 finceram fidei profefſionem
 ſuppreſſit, ſed etiam profefſa
 eft fidem falſam, nempe Papi-
 ſticam, adoravit idola, conta-
 minavit ſe mille ſuperſtitioni-
 bus, & ſacrilegiis? Nam ante
 Lutherum omnes Chriftiani
 exteriùs in omnibus gerere ſe
 debebant, ut Catholici; alio-
 quin mox ab Inquiſitoribus,
 & Episcopis deprehenſi fuiſ-
 ſent, & tanquam hæretici
 puniti. Miſerabilior itaque,
 & deformior fuiſſet Ecclefia
 Chri-

114. Quæ fides, & Religio
Christi ruinis synagogæ, seu
sectâ Judaicâ, quæ semper suas
synagogas, & liberam suæ
Religionis professionem qui-
busdam locis habuit; nec co-
acta est, saltem generatim, ad
idolorum cultum. Misera-
bilior, & deterior sectis omni-
bus hæreticis. Nulla enim
umquam secta fuit alicujus no-
minis, quæ non sua templa,
vel domos religiosas, suos con-
ventus, suos Episcopos, suæ
Religionis formam, & pro-
fessionem habuerit ita, ut pas-
sim cognosci posset.

Ex his perspicuum est, ni-
hil absurdus dici posse, quàm
Ecclesiam Christi tot sæculis
latuisse. Itaque concludo hoc
dilemmate: Vel Religio Lu-
therana, & Calvinistica ante
suos

suos auctores extitit, vel non extitit: si non extitit; ergo est planè novitia, ac proinde non potest esse Religio Christi, quæ est antiqua: si extitit; ergo fuit occulta; ac proinde nō potuit esse Christi Religio, quæ semper fuit manifesta. Quæ de Lutherana Religione in isto discursu dicta, & probata sunt, eadem probata intellige de Calvinistica, & Anabaptistica. Nam eadem harum trium est novitas, eadem ratio: sed claritatis causâ, & ne sæpiùs tria illa nomina fastidiosè repetantur, unam tantùm nominavimus.

Concludo itaque verbis S. Hieronymi, qui sic scribit: *Brevem tibi, apertamq; animi mei sententiam proferam; in illa Ecclesia esse permanendū, quæ*
Dialogo contra Lucifer. in fine.
ab

116. Quæ fides, & Religio
ab Apostolis fundata, usque ad
diem hanc durat. Sicubi audie-
ris eos, qui dicuntur Christi, non
à Domino Jesu Christo, sed à
quopiam alio nuncupari, ut pu-
ta Marcionitas, Valentinianos,
Montenses, sive Campitas, scito
non Ecclesiam Christi, sed Anti-
christi esse Synagogam. Ex hoc
enim ipso, quòd postea instituti
sunt, eos se esse judicant, quos
futuros Apostolus prænuñciavit.
Nec sibi blandiantur si de Scri-
pturarum capitulis videntur
sibi affirmare, quòd dicunt; cùm
& Diabolus de Scripturis aliqua
sit locutus; & Scripturæ non
in legendo consistant, sed in
intelligendo. Novitas itaque
est signum hæreseos ab Apo-
stolo prænuñciatæ: appellatio
signum novitatis; usurpatio
Scri-

Scripturæ Diabolo, & omnibus hærefibus communis.

Secunda RATIO, ex defectu successionis.

ALtera ratio, cur illæ Religiones non sint probandæ, est, quia carent successione Ministrorum ab Apostolis continuato ordine deductâ : quæ successio est necessaria, ut aliqua Religio, vel Ecclesia censeatur Apostolica. Nam sine hac successione non potest cum Apostolica continuari. Unde passim docent Patres, eos, qui apud se veram Christi Ecclesiam esse dicunt, debere successionem suorum Episcoporum ostendere, eamque sursum

CARENT
SUCCESSI-
ONE,

118. Quæ fides, & Religio
sum versùs usque ad Aposto-
lum aliquem continuata serie
reducere. Quod si non pos-
sunt efficere, clarè convinci,
veram Christi Ecclesiam apud
eos non esse. Sic Optatus Mi-
levitanus libro 2. contra Par-
menianum volens convincere
Donatistas, apud eos Ecclesi-
am non esse, ait: *Vestræ Ca-
thedræ originem ostendite, qui
vobis vultis sanctam Ecclesiam
vendicare.* Tertullianus de
Præscript. adversus hæreticos:
*Cedant hæretici origines Eccle-
siarum suarum, evolvant ordi-
nem Episcoporum suorum, ita
per successionem ab initio de-
currentem, ut prim⁹ ille Episco-
pus aliquem ex Apostolis, vel A-
postolicis viris, habuerit aucto-
rem, & antecessorem.* Eodem
argu-

argumento utuntur paffim alij ^{* Lib. 3. c. 3.}
 Patres ^{* Ireneus, † Epiphani-} ^{† Here. 27.}
 us, ^{* Hieronymus, † Augu-} ^{* Contra}
 ftinus, &c. ^{Luciferi.}
^{† Cap. 4.}
^{cōtra epift.}
^{fundamēt.}

Constat autem, nec Luthe-
 ranos, nec Calviniftas, nec A-
 nabaptiftas id vel in fpeciem
 facere poffe. Cui enim, ob-
 fecro, Lutherus, qui harum
 Religionum maxima ex parte
 eft auctor, & parens, succes-
 fit? Cujus cathedram, & au-
 ctoritatem occupavit? Quis
 ante eum Lutheranæ Religio-
 nis antiftes fuit? Quis ante
 Calvinum, vel Zwinglium Cal-
 vinianæ? Quòd fi nemo affi-
 gnari potest, perfpicuum eft,
 eas carere illa fucceffione,
 quam Patres requirunt, ut Ec-
 clefia aliqua cum Apoftolis co-
 puletur.

CARENT
ORDINA-
TIONE.

Rurfus, Non solùm carent
 successione Cathedræ, & au-
 ctoritatis, sed etiam ordinati-
 one gradûs, ab Apostolis de-
 scendente. Duplex enim in
 Ministris Ecclesiæ potestas sem-
 per fuit requisita, utraque
 ab Apostolis continuato or-
 dine derivanda, ut suprâ Con-
 sideratione septima dictum est:
 nimirum *potestas Ordinis*, per
 quam offertur sacrificium,
 & conficiuntur Sacramenta
 ad sanctificandos fideles; & *po-
 testas Jurisdictionis*, per quam
 datur jus regendi, & pascendi
 Ecclesiam verbo DEI, &c. At
 neutram ipsi ad Apostolos
 referre possunt. Non enim
potestatem Jurisdictionis; cùm
 careant successione, ut osten-
 sum est. Neque etiam *Ordinis*.

Quis

Quis enim ordinavit Lutherum, vel Calvinum Episcopum Ecclesiæ suæ? si dicant, ordinationem non requiri: contradicunt toti antiquitati, & perpetuo Ecclesiæ usui. Nunquam enim in Ecclesia habitus fuit Episcopus ita, ut munia omnia Episcopalia obire posset, nisi ab alio Episcopo ordinatus; cui ex Apostolorum constitutione duo alij Episcopi debent conjungi, ut expressè præcipitur can. 1. Apostolorum, & can. 4. Synodi Nicenæ; & insinuat Apostolus scribens Episcopo Timotheo, & monens: *Noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi cum impositione manuum presbyterij*: hoc est, coetus Episcoporum, qui simul cum or-

F

dinan-

122. Quæ Fides, & Religio
dinante manus ordinando im-
ponebant, ut Patres exponunt.

Ex quibus clarè constat,
Lutheranos, & Calvinistas
neutram potestatem ab Apo-
stolis habere, secundum neu-
tram ab Apostolis descende-
re, neutram in Apostolos
posse reducere: ac proinde
veram Christi Religionem, &
Ecclesiam non habere. Hæc
enim, quoad utramque pote-
statem, ab Apostolis deriva-
ri, ipsisque continuari debet; ut
ostensum est. Omnis enim
potestas spiritualis à Christo
per Apostolos, & eorum suc-
cessores, continua quadam
successione, & communicati-
one, in reliquos ministros de-
rivari debet; sicut vita cor-
poralis continua quadam suc-
cessio

cessione à primo homine per medios derivatur ad extremos. Sicut enim in veteri Testamento nulli erant Sacerdotes, nisi, qui descendebant ex Levi per Aaron: ita in novo nulli sunt Sacerdotes, vel Episcopi, nisi, qui gradu Ordinis, & Jurisdictionis potestate à Christo summo Sacerdote per Apostolos, eorumque successores descendunt. Sicut ergo Synagoga non poterat esse sine Sacerdotibus, continuata serie descendentibus ex Aaron: ita Ecclesia Christi non potest esse sine Sacerdotibus, seu Episcopis, continuata serie descendentibus ab Apostolis, & eorum successoribus. At Lutherano-

124. Quæ fides, & Religio
nunquam tales ministros ha-
buerunt ; nunquam apud
eos fuerunt Episcopi legitimè
ordinati, & Jurisdictionis po-
testate ab Apostolis, eorūque
successoribus descendentes, qui
populo præessent. Perspicu-
um est ergo, apud eos Eccle-
siam Christi non esse.

*Tertia RATIO, ex
defectu Missionis.*

TERTIA RATIO : Quia hæ
Religiones inductæ ab
iis, qui nulla legitima aucto-
ritate missi, sed à seipsis vene-
runt. Hoc autem meritò il-
las suspectas reddere debet er-
roris, & auctores earum, ne
fortè sint lupi, & seductores.
Nemo enim in Ecclesia præ-
dica-

dicare potest, nifi legitima auctoritate fuerit missus, juxta illud Apostoli: *Quomodo prædicabunt, nisi mittantur?* Alio- *Ad Rom.*
10.
qui maxima nascetur in Ecclesia confusio. Qui vis enim officium prædicandi, & Ecclesiam regendi, sibi assumere posset, & quosvis errores disseminare. Si enim in Repub. temporali, & politia humana nemo seipsum potest intrudere, & assumere magistratum ad regendum populum in rebus terrenis, ad hanc vitam duntaxat pertinentibus, sed debet à Principe ad hoc constitui: quantò minùs in Ecclesia, in regno Christi spiritali, potest quis sibi arrogare officium Pastoris ad regendum populum in iis, quæ salutem

126. Quæ fides, & Religio spectant æternam; sed ab Ecclesiæ supremo Rectore, & sacrorum Principe, constitui debet? Multò enim magis vitanda est confusio regiminis in Ecclesia, quàm in politia; cum illa in pernicem cedat animarum, hæc solùm in damna fortunarum, vel corporum.

Joh. 10.

Deinde, *qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde; ille fur est, & latro,* inquit Dominus. At is, qui absque legitima missione, & auctoritate assumit sibi officium Pastoris in Ecclesia, non intrat per ostium, sed ascendit aliunde, ut Patres passim exponunt, & per se satis constat. Quid enim aliud est, *intrare per ostium,* quàm intra-
re

re legitimâ viâ , legitima aucto-
ritate ? Ostium enim est
via ordinaria, ad hoc instituta,
ut per eam intretur in ovile.
Unde designat illam auctori-
tatem , per quam ministri de-
bent admitti in ovile Christi,
ad oves Christi regendas , &
pascendas.

Rursus, Dominus apud Jo-
annem ait: *Qui à semetipso lo-* Joan. 17.
quitur, gloriam propriam qua-
erit, qui autem quaerit gloriam
ejus, qui misit eum, hic verax
est, & injustitia in illo non est.
Quibus verbis significat, nō es-
se credendum iis, qui legitimè
missi non sunt , sed à seipsis
veniunt ; quia gloriam pro-
priam quaerunt : ac proinde
non ad veritatem , sed ad ho-
norem , & compendium lo-

128. Quæ fides, & Religio
quuntur, & doctrinam suam
omnem eò dirigunt.

Deniq; Apostolus in Epist.
ad Hebræos adeò hanc missio-
nem necessariam ducit, ut etiã
in Christo Domino eam requi-
rat: *Nec quisquam sumit sibi
honorem, sed qui vocatur à Deo,
tamquam Aaron. Sic, & Christus
non semetipsum clarificavit,
ut Pontifex fieret, sed qui
locutus est ad eum: Filius meus
es tu, ego hodie genui te, Un-
de Dominus toties inculcat
Judæis suam missionem, ni-
mirum, quòd à se non vene-
rit, sed à Patre missus; idémq;
multis modis confirmat.*

Ex his clarè deducitur, Lu-
therum, Calvinum, & simi-
les novos doctores audiendos
non esse, & eorum doctrinam
vitan-

vitandam. Quia constat, eos aliqua legitima auctoritate missos non esse, sed à seipsis venisse: constat, eos sibi magistratum, & officium pastorum, & jus reformandi in Ecclesia usurpasse: constat, non intrasse per ostium, & viâ legitimâ, sed aliunde ascendisse in ovile; ac proinde juxta Domini sententiam, profuribus, & latronibus habendos.

Dicent fortè, se esse missos à Christo immediatè, sicut olim Prophetae mittebantur extraordinario modo à DEO ad reformandum populum: & sicut Apostoli missi fuère à Christo Domino ad mundum convertendum; & post ascensionem Domini Paulus,

NON MISSE
SI SUNT A
CHRISTO.

130. Quæ fides, & Religio
lus, qui non ab hominibus
missus est, nec ab hominibus
Evangelium accepit, sed pro-
ximè ab ipso Domino. Ve-
rùm non satis est hoc dicere,
& fortiter affirmare, sed o-
portet probare, & convin-
cere, esse verum; ne legitima
causa populo, & pastoribus
ordinariis relinquatur, eos
tamquam impostores reijci-
endi: sicut Prophetæ, & Apo-
stoli non solùm dixerunt, se
missos à DEO, sed id etiã
abundè signis Divinis demon-
strârunt.

2. Deinde omnes hæresiar-
chæ, & omnes pseudoprophe-
tæ omnibus sæculis idem di-
xerunt: nempe se à DEO mis-
sos esse, & suam auctoritatem
ab eo accepisse. Vel ergo
omnes

omnes acceptandi sunt, vel nulli. Cur enim potiùs credam, v. g. Calvinum missum à DEO, quàm Lutherum, vel Mennonem, vel Munzerum, vel Arium, vel alium hæresiarcham? cùm ille majora suæ missionis argumenta, quàm alij, non proferat.

3. Præterea, si Calvinus missus est à DEO, ergo Lutherus à DEO missus non est: & è contrario. Quia hi duo contraria prophetant, & uterque alterius prophetiam, seu doctrinam erroris, & hæresis damnat, uterq; alterius Religionem destruit: quare, si uterque à DEO missus est, spiritus DEI sibi ipse adversatur, seipsum pernegat, & evertit, destruens per alium, quæ per

132. Quæ fides, & Religio
hunc ædificavit. Inter Pro-
phetas à DEO missos semper
fuit summa doctrinæ consen-
sio.

4. Si Lutherus, vel Calvi-
nus à DEO missus est ad Eccle-
siam reformandam, peto, quo
tempore, quo loco DEUS illis
hoc ministerium imposuit ?
quibus verbis, sive interiùs
sive exteriùs ad eos usus est ?
Quomodo capita reformatio-
nis eis declaravit ? quem or-
dinem, & modum præscripsit ?
Quomodo, quæve forma illis
apparuit ? Exteriùsne modo
visibili, sicut Paulo ; an inte-
riùs per visionem imaginari-
am in extasi aliqua, sicut Pro-
phetis, & Joanni Evangelistæ
in Apocalypsi ? Hæc enim o-
mnia DEUS cum iis, quos ipse
mit-

mittebat, obfervare folet; & ipfi Prophetæ ftatim initio fuæ prædicationis hæc omnia explicabant, ut populus intelligeret, à quo miffi effent, quidve illis mandati datum? ut conftat ex Prophetia Ifaiæ cap. 1. 6. & plurimis aliis; Jeremiæ cap. 1. 2. 3. & fequentibus præne omnibus; Ezechielis 1. & fequentibus; Danielis 2. & 9. Denique omnes Prophetæ ifthæc ante omnia præmittere confveverunt, ut in eorum Prophetiis eft videre. Similiter notum eft, quo tempore, quibus verbis Dominus Apoftolos miferit, quidve illis injunxerit, &c.

At ifti novi Prophetæ tam parùm confiderati fuère, ut non adverterint, fimile quid

134. Quæ fides, & Religio esse fingendum, si à DEO missi immediatè volebant videri. Unde nulla hujus rei apud eos mentio. Quod est certissimum signum, mendacium esse, necessitate cogente confictum, cùm dicunt se à DEO missos. Cui enim dubium esse potest, si minimam hujus missionis Divinæ speciem sensissent, id eos non fuisse in suis scriptis prætermitturos, sed statim toti mundo patefacturos, expresso tempore, loco, modo, præcepto Domini, & ceteris huc pertinentibus circumstantiis?

5. Accedit, quòd si illi missi à DEO fuère, non solùm fuisse missos, ut reformatores morum, sicut Prophetæ mittebantur; sed, ut reformatores

res

res totius doctrinæ, & Religionis. Itaq; maximè neceffaria erat exacta hujus miffionis descriptio, & expressio capitum, quæ DEUS reformari volebat, eaq; verbis ipsius DEI ejusq; nomine Ecclesiæ erant proponenda, sicut Prophetæ facere consueverunt, cùm nomine DEI populo mandata Divina proponebant. At non ita processerunt isti novi Prophetæ: sed casu, & prout res ferebat, ex uno dogmate in aliud sunt devoluti; sicut in contentionibus, cùm animi magis, magisq; exacerbantur, fieri solet; & sicut experientiâ disciebant, se rebus suis maximè posse commodare, & summi Pontificis auctoritati, qua condemnabantur, incommoda-

136. Quæ fides, & Religio
modare. - Quod enim Pon-
tificiis rebus maximè putaba-
tur obfuturum, vel ipsorum
auctoritati profuturum, id
statuebatur dogma fidei, &
nucleus verbi DEI, ut infra o-
stendemus.

6. In politia humana, ad
auctoritatem regendi, non sa-
tis est dicere, se à Principe, qui
procul absit, & conveniri non
possit, ad hoc missum; sed Pa-
tentes idoneas exhibere de-
bet, sigillo Principis muni-
tas, quæ deinde diligenter e-
xaminantur, nequa fraus sub-
sit: &, si aliquod indicium
imposturæ deprehensum fue-
rit, non admittitur, donec
plenam fidem faciat. Idem
videmus in Legatis, & Nun-
tiis Apostolicis; qui omnes
suas

suas Patentes authenticas, quibus eorum missio, & commissio contineatur, ostendere debent: alioquin non recipiuntur, nec habent auctoritatem. Quænam ergo fatuitas est, in Ecclesia, & regno Christi admittere novos non solum pastores, sed etiam reformatores totius Religionis, qua constat Ecclesia, eo solo nomine, quòd dicant, se à Christo missos: se spiritum DEI habere, nullis ostensis Patentibus, nullis exhibitis signis, quibus id probent?

7. His accedunt alia signa certissima, missos à Christo non esse; ut prava vita, superbia, contemptus sanctorum Patrum, errores, & mendacia, in quibus deprehensi; inconstan-

138. Quæ fides, & Religio
stantia doctrinæ: de quibus se-
quentibus rationibus dicetur.

Deniq; docent ipsi, nihil ef-
se credendum, nisi, quod ha-
betur in Scripturis. Osten-
dant ergo ex Scripturis, se à
DEO ad reformandam Eccle-
siam missos esse; quo loco,
quibus verbis Scriptura dicat,
hanc à Domino auctoritatem
Luthero, vel Calvino esse con-
cessam: alioqui, vel ipsi ju-
dicibus, non possumus eis fi-
dem adhibere, nec ut Eccle-
siæ reformatores acceptare.

*Quarta RATIO, ex
defectu Miraculorum.*

SUSPECTÆ habendæ Religio-
nes istæ novæ cum au-
ctoribus; quia absq; ullis mi-
racu-

raculis, aut signis Divinis introductæ. Hæc tamen maximè erant necessaria.

Primò. Ut sic ostenderent, se non esse impostores, sed veros pastores à DEO missos, & convincerent Ecclesiam, se debere recipi. Cùm enim ex

* Scripturis constet, novissimis temporibus multos pseudopphetas venturos, qui jactent, se à DEO missos, eosq; Dominus attentè cavendos jufferit, nemo novus admit- tendus est, qui suæ missionis

πληροφορίαν, & plenam fidem non fecerit, sed omnes suspecti habendi. Atqui non possunt ullo modo hanc *πληροφορίαν* (a) facere, nisi Divinis signis; ut sunt miracula, prædictio futurorum, revelatio abscon-

(a) Plenam probationem. ditio-

MIRACU-
LA NECES-
SARIA.

* *Mat.* 24.
Marci 13.
1. *ad Ti-*
moth. 4.
2. *ad Ti-*
moth. 3.
2. *Petri* 3.
† *Math.* 7.
§ 24. i

140. Quæ fides, & Religio
ditorum, &c. Hæc enim cum
rerum creaturarum vim supe-
rent, manifestum est esse à
DEO. Unde sunt veluti Pa-
tentes, DEI sigillo obsignatæ,
quibus missio Divina proba-
tur. Hinc, quotquot à DEO
unquam immediatè missi sunt
ad populum docendum, mi-
raculis, vel aliis supernatu-
ralibus signis instructi venê-
re, quibus eorum missio po-
pulo est manifestata. Sic
Moyfes, filios Israël eductu-
rus ex Ægypto, eîsq; Legem
daturus, cum maxima mira-
culorum potestate venit; &
innumera vel ipse fecit, vel
DEUS circa ipsum, toties ei sub
visibili specie apparendo, ex-
hibuit. Sic omnes Prophetæ
vel miraculis, vel occultorum

revelatione suam missionem probârunt. Idem fecit ipse Dominus Prophetarum : qui etsi clarè ex Scripturis convincere posset, se Messiam esse, idq; etiam testimonio Joannis Baptistæ satis posset constare ; tamen plurimis miraculis statim initio prædicationis se à Patre missum ad hominum salutem ostendit ; & Pharisæis, odio ipsius credere nolentibus, dixit, ut si ipsi propter se credere nollent, saltem operum magnitudine convicti crederent. Pari modo omnes Apostoli apud Judæos, & Ethnicos multis miraculis suam missionem probârunt. Deniq; idem fecêre variarum gentium primi Doctores, qui illos ex paganism

smo

142. Quæ fides, & Religio
fmo ad fidem nostram tradu-
xêre. Quare cùm isti novi
Prophetæ dicant se missos im-
mediatè à DEO, si id miraculis,
& signis supernaturalibus non
confirmant, sicut omnes alij
proximè à DEO missi fecêre,
non sunt ullo modo audiendi.

Nec obstat, quòd Joannes
Baptista miracula non fece-
rit: quia DEUS circa ipsum
multa mira, & supernaturalia
operatus est, quibus satis con-
stare poterat de ejus missio-
ne. Ipsa quoq; vitæ austeri-
tas, & morum sanctitas non
parvum miraculum erat. Itaq;
nemo dubitare poterat, ipsum
à DEO missum.

Secundò. Miracula maxi-
mè erant necessaria, ut proba-
rent se non tantùm mitti, ut
cor-

correctores morum, fed etiam, ut reformatores, & correctores totius Religionis, qui Ecclefiam collapsam reædificarent, & regnum Christi extinctum fuscitarent, novaque omnia facerent. Quantis opus erat miraculis, ut mundus convinceretur se teneri ad hæctam mira, & paradoxa credenda, eosq; pro talibus acceptandos? Etiamfi mille mortuos excitâffent, & centena millia claudorum, cæcorum, paralyticorum curâffent, vix fatis fuiffet, ad tantæ rei fidem faciendam. Primò.

Quia Apostolus ait: *Licèt nos, Ad Gal. 3. aut Angelus de cælo evangelizet vobis, præterquam quod evangelizavimus vobis, anathema fit.* Et idem repetens majoris

144. Quæ fides, & Religio
confirmationis causâ addit: *Si-
cut prædiximus, & nunc iterû
dico, si quis vobis evangeliza-
verit præter id, quod accepistis,
anathema sit.* Si Angelo ali-
quid contrarium receptæ fidei
doctrinæ annuntianti non esset
credendum: quantis miraculis
opûs esset, ut homini alicui de
rebus tantis certa fides habeat-
tur; nimirum Christi Eccle-
siam esse penitus collapsam,
idololatriam invecctam, fidem
extinctam, omnes esse in sta-
tu damnationis, maxima Re-
ligionis capita esse reforman-
da, & Lutherum, vel Calvi-
num ad hanc reformationem
à DEO esse missum? Nonne
dignum erat, ut omnia mira-
cula Apostolorum, & Christi
Domini in hoc reformatore
revi-

reviviſcerent ? Deinde, quia Religio Catholica, quæ nunc viget, pluſquam à mille annis eſt in poſſeſſione (quod etiam adverſarij fatentur) ut à toto mundo habeatur pro vera Chriſti Religione, & qui ab ea recedunt, habeantur hæretici. Ergo ſine maximis, & evidentiffimis ſignis Divinis, quibus clarè conſtet, poſſeſſionem iniquam fuiſſe, non po- teſt deturbari. Debent au- tem hæc ſigna adeò eſſe per- ſpicua, & ita convincere men- tes hominum, ut nullus am- pliùs relinquatur tergiverſan- di locus : alioquin non te- nentur credere, ſed potiùs te- nentur, tam diuturnæ poſſeſ- ſioni favere, & Religionem Catholicam non deſerere

146. Quæ fides, & Religio ¶
Accedit, quòd Religio Ca-
tholica omnibus illis sæculis
maximâ miraculorum glo-
riâ, & sapientiâ, & sanctitate
sectatorum fulserit, & etiam-
num fulgeat. Pluribus er-
go, & majoribus, & clariori-
bus miraculis opus est, ut le-
gitimè deturbari, & reijci pos-
sit: majori item sapientia, &
sanctitate, & horum publicâ
famâ in sectatoribus illarum
Religionum novarum, quàm
in sectatoribus Ecclesiæ un-
quam fuerit.

Denique, quando Religio
veteris Testamenti apud Ju-
dæos mutanda erat, & ex um-
bra ad veritatem, ex typo ad
exemplar transeundum, etsi
Dominus clarissimè ex Scri-
pturis convinceret, illam mu-
tatio-

tationem effe faciendam, & fe à DEO ad hoc effe miffum; tamen idem maximis, & plurimis miraculis confirmandum cenfuit, ut nulla relinqueretur illis occasio tergiverfandi: quantis ergo opus effe putabimus miraculis, cum agitur de ipfa Religione novi Testamenti mutanda, quam Scripturæ clarè pronuntiant nunquam ampliùs mutandam, fed & DEUM illi adfuturum ufque ad fæculi confummationem, & portas inferi adversùs eam non prævalituras? Quis enim prudenter rem tantam, tam novam, tam paradoxam, tam Scripturis, & iudicio Patrum omnium adverfam, credat fine maximis miraculis? Imò, quæ mira-

148. Quæ fides, & Religio
cula ad hoc, vel probabiliter
credendum, satis esse queant?

Ex his patet, meritò nos ab
illis miracula exigere; & eos
iniquissimè nobiscum agere,
cùm sibi absque miraculis in
rebus tantis fidem haberi po-
stulant: & nisi omnia creda-
mus, gravissimas persecutio-
nes commovent.

AN SUA
PROBENT
EX SCRIP-
TURIS.

Sed inquirunt: Probamus
nostra ex Scripturis. Ita est,
sed sensu vestro, non juxta
consensum sanctorum Patrum,
& receptorum Ecclesiæ Do-
ctorum, qui ante nostras con-
troversias extitère, ac proin-
de partiales esse non poterant,
intellectis.

Deinde, Argumenta vestra
facillimè instar telæ aranearum
à Catholicis Doctoribus
dissol-

dissolvuntur. Præterea, tot jam ab 80. vel 90. annis orti sunt novi reformatores, tot Ecclesiæ collapsæ instauratores, tot Religionis extinctæ suscitatores; qui, etsi quàm maximè inter se sint contrarij, & se mutuò evertant, destruentes singuli, quod alius ædificavit, tamen omnes sua confirmant ex Scripturis, omnes hujus solius testimonio nituntur, omnes Scripturam suis substructionibus fundamentum unicum faciunt. Itaque, vel omnium, vel nullius probatio admittenda.

Denique cùm nihil sit credendum, nisi quod Scriptura dicit; ubinam, quæso, dicit, te à DEO missum ad Religionis, & Ecclesiæ collapsæ instaurationem?

AN SIT
MIRACU-
LUM
QUOD
MULTOS
HABEANT
SECTATO-
RES.

150. Quæ fides, & Religio

Dicent fortè , se miraculis non carere : maximum enim esse miraculum , quòd tam brevi tempore, tam multi hoc novum Evangelium sint complexi. Fortasse id aliquem colorem haberet , si illorum Religio esset severior, & carni asperior, quàm Religio Catholica. Verùm, cùm omnem Catholicæ Religionis severitatem abroget, & carni omnem licentiam tribuat, quid mirum, si multi eam sequantur ? Quid mirum, si gravia, a motis impedimentis, deorsum ruant, & flumina, sublati obicibus, ad mare properent ? Corrupta natura nostra maximè ad licentiam vivendi propendet , quam in istis Religionibus invenit.

Ita-

Itaque eas amplectuntur, non quia vi rationum perfvafi, credunt eas effe fanctiores; fed quia inveniunt in illis, quod quærebant; & illo nunc abfque metu, & fub fpecie honeftæ Religionis, & pietatis poffunt frui.

Addo, hoc miraculum ab omnibus iftis novis Religionibus adferri poffe. Nam non folùm ad Calviniftas, fed etiam ad Lutheranos, & Anabaptiftas multi confluxere. Omnes itaque erunt fanctæ, & DEO auctore eductæ. Sed DEUS feipfum negare non poteft, nec à fe stabilita destrucere: ac proinde nec tam contrariarum, & fe mutuò damnantium Religionum effe auctor.

*Quinta RATIO, ex
Vitæ, & morum cōditione.*

Quinta Ratio : Quia hæ Religiones introductæ ab hominibus malæ vitæ, & infamiâ notatis, superbia, invidia, & maledicentia singulari; & nihil minùs, quàm spiritum Apostolicum præ se ferentibus. Nam quod ad Lutheri vitam attinet, scimus, illum Monachum professum fuisse, & quindecim circiter annis Sacerdotem; ac proinde duplici voto continentæ obstrictum. Scimus, eundem, relicto monasterio, habitu, & professione sua, ad vitam sæcularem reversum, & Monialem professam è monasterio abductam sibi copulasse, &

cum

fit capessenda. 153.

cum ea assiduè vixisse : qua
in re totius Orbis Christiani
judicio duplex sacrilegium
commisit , & toties id repeti-
vit, quoties eâ est usus. Quæ
ratio vivendi potest esse ma-
gis scandalosa ? Scimus, illum
ad eò fuisse ventri , & libidini
addictum, ut assiduè in con-
viviis, & comotationibus ver-
saretur ; & * diceret, usum foe- * *Lib. de*
minæ magis esse necessarium, *vita con-*
quàm edere, bibere, dormire, *jug.*
& † licitum esse, uti ancillâ, si † *Sermone*
uxor debitum recusaret. *de matri-*
monio.

Vitam Calvinii descripse-
runt Hieronymus Bolsecus,
Julius Brigerus, & alij, pessi-
mis facinoribus plenam : ni-
mirum, falsis criminationi-
bus, homicidiis, furtis, impu-
ritatibus. Eadem plures alij

154. Quæ fides, & Religio
scribunt, nec unquam vidi ea
à quoquam refutata.

De infamia Lutheri constat ex facto memorato toti Orbi notissimo, cum Monachus professus, & Sacerdos sanctimoniam professam sibi copulavit. Hoc enim omnium DD. iudicio infamiam parit. Si enim jure Cæsareo infamis est, qui in adulterio deprehensus est, *L. Palàm. §. Qui in adulterio. π.* De ritu nuptiarum: quanto magis, qui nuptias bis sacrilegas contrahit, & sacrilego concubitu assidue utitur? foedius enim est, esse adulterum Christi, quam uxoris, vel mariti.

De infamia Calvinii constat ex actis Judicialibus Novioduni

duni, illum convictum, & per *Bolfecus in*
 fententiam damnatum de ne- *vita Calvi-*
 fando crimine, & publicè ex- *nicap. 5.*
 urendum fuiffe, nifi ad pre- *Julius Bri-*
 ces Epifcopi pœna ignis fuif. *gerus pag.*

59.
 fet commutata in supplicium
 virgarum, & ferri candentis
 in tergo uftulationem. Un-
 de patet, illum quoq; jure, &
 factò fuiffe infamem. L. I. π.
De his, qui notantur infamiâ,
 & L. *Quid ergo. §. Ex com-*
promiffo. π. De his, qui no-
tantur infamiâ.

De ſuperbia, ac maledi-
 centia Lutheri conſtat Primò.
 Quia omnis ipſius doctrina
 hinc exordium ſumpſit. Cùm
 enim quædam Indulgentiæ
 per Germaniam eſſent promul-
 gandæ; hoc munus, præ-
 termiſſis Auguſtinianis, quibus

156. Quæ fides, & Religio
bus id antea sæpiùs commif-
fum fuerat, delatum est fra-
tribus Dominicanis. Id in-
digniffimè ferens Lutherus,
primùm contra Indulgenti-
as declamare cœpit: qua de
re cùm reprehenderetur, fen-
fim plura, & majora contra
auctoritatem summi Pontifi-
cis, & alia fidei capita adjun-
xit, & ingentes turbas per to-
tam Germaniam excitavit, ut
fusè scribit Joannes Cochlæ-
us, horum omnium spectat-
or, in actis Lutheri anni 1517.
Hæc superbia, & indignatio
fons est totius Lutheranae do-
ctrinae: absque illa non fuisset
Lutherana Religio: quare
nec totaliæ, quarum illa pa-
rens.

Secundò. Lutherus in Epi-
stola

ftola ad Argentinenses fcribit, fe libenter negaturum fuiſe realem præſentiam Chriſti in Euchariſtia, ut Papatui incommodaret, niſi ſcripturæ in contrarium tam eſſent claræ.

Alio loco ſic ait : *Si quod* Lib. de formula miſſandi.
Concilium ſtatueret, aut per-
mitteret utramque ſpeciem,
nos nequaquam utrâque uti
vellemus ; ſed in deſpectum
Concilij, ejusq; ſtatuti, aut unâ,
aut neutrâ uti vellemus, ma-
ledicturi univerſos, qui ex ſta-
tuto Concilij utrâq; uterentur.
 Hic in deſpectum Concilij etiam re ad ſalutem neceſſaria abſtinendum docet : cùm tamen etiam Tyranno licita præcipienti parère poſſimus, & ſapè debeamus: unde conſtat, quo ſpiritu actus fuerit:

158. Quæ fides, & Religio
quid enim huic furori possit
comparari? Idem lib. contra
Regem Angliæ scribit: Re-
ges, Principes, Pontifices non
esse dignos, qui solvant ipsius
corrigiam calceamenti: se
pro sancto viro haberi velle,
velint, nolint homines. Ibi-
dem ait, se non magnifacere
mille Cyprianos, mille Au-
gustinos. Item Principes,
Reges, & Imperatores Chri-
stianos vocat Tyrannos, mo-
riones, stultos, fatuos, feras
bestias, carnifices, lendes ca-
pitis, bullas, DEI inimicos, ne-
quissimos nebulones: & scur-
rilia cantica in eos commini-
scitur.

De Calvini superbia, & mu-
ledicentia sat multa Bolse-
cus: sat etiam ex libris Cal-
vini

vini est conspicua : contem- Lib. 2. Inst. c. 14. §. 3.
 nit enim passim omnes vete- Lib. 3. c. 4. §. 38. &
 res, & sanctos Patres, & auda- c. 5. §. 10.
 cter erroris accusat. Docto- Li. 4. c. 12. §. 20. &
 res Scholasticos vocat Sophi- alibi.
 stas. Sæpè pro concione in
 has voces erumpebat : *Ego
 Propheta sum: ego DEI spiritus
 habeo: ego si erro, tu es DEUS,
 qui me propter peccata populi in
 errorem mittis, & decipis, &c.*
 Literas, & opuscula quædam
 sua, in quibus suas laudes, di-
 gnitates, & in Ecclesiam me-
 rita decantabat, alieno, vel e-
 mentito nomine edebat in lu-
 cem; ut Bolsecus, & alij scri-
 bunt. Plurima alia hujus ge-
 neris possem adferre, tum con-
 tra istos, tum contra alios no-
 varum Religionum hujus sæ-
 culi auctores, & propugnato-
 res;

160. Quæ fides, & Religio
res ; sed invitus in hoc genere
verfor. Qui plura volet, legat
vitam Bezæ per Bolfecum, &
Julij Brigeriflores, Suriij com-
mentarios, & alios.

Quis nunc istis perpenſis in
animum inducat, DEUM hu-
juſmodi hominibus, qui &
omni jure, & Orbis judicio
erant infames, quorum vita
turpiſſima, lingua effrænis, &
maledica, animus tumidus,
ambitioſus, iracundus, & in-
vidiâ plenus, ad reformatio-
nem Eccleſiæ ſuæ uti voluiſ-
ſe? Quis unquam hujusmo-
di mores, vel in Apoſtolis, vel
Prophetis notavit? Erant qui-
dem Apoſtoli plerique condi-
tione humiles; nulli tamen
ob flagitia infames. Et quam-
vis eſſent indocti, & ſimpli-
ces,

ces, repentè tamen facti sunt
 fapientiâ, vitæ fanctitate, &
 miraculorum gloriâ admira-
 biles. Mira in illis animi de-
 miffio, mira manfvetudo, mi-
 rus gloriæ, rerum terrenarum,
 & voluptatum hujus vitæ con-
 temptus, mira in proximum
 charitas, mira in verbis mo-
 deftia, & circumfpectio. Si-
 miles mores cernimus in o-
 mnibus, quibus DEUS ufus eft,
 vel ad Gentium converfio-
 nem, vel ad morum populi
 Christiani reformationem, v.
 g. in S. Auguftino Anglorum
 Apoftolo, in S. Bonifacio
 Germanorum, in S.S. Adal-
 berto, Othone, Willebrordo,
 Eligio, & in alijs aliarum gen-
 tium: in S. Benediçto, Ber-
 nardo, Romualdo, Domini-
 co,

162. Quæ fides, & Religio
co, Francisco, & alijs, quorum
exemplo, & doctrinâ plurimi
ad contemptum terrenorum,
& amorem cœlestium sunt ex-
citati.

Si ad alicujus provinciæ
conversionem, si ad morum
nonnullam in populo corre-
ctionem, DEUS talibus viris,
quorum vita mundo erat ad-
mirabilis, usus est, qui tamen
non immediatè à DEO, sed à
summo Pontifice suam missio-
nem accepere; quales, obse-
cro, par erat esse eos, qui mit-
tebantur immediatè à DEO,
idque ad reformationem præ-
cipuorum capitum Religio-
nis, imò ad totius Ecclesiæ, &
regni Christi collapsi instau-
rationem? Etiam si tota san-
ctitas, & excellentia, omnes
virtu-

virtutes, & omnia dona spiritalia, quæ fuerunt in S. Joanne Baptista, & in omnibus Apostolis, simul in unum conflata ipsis infusa fuissent; hoc tamen totum haud satis fuisset ad sufficientem illis auctoritatem tantæ molitionis conciliandam. Et nos tam fungi erimus, ut credamus, Divinam sapientiam, ad rem adeò stupendam, usam fuisse hominibus non solùm nulla vitæ sanctitate commendatis, sed etiam infamibus, impuris, ambitiosis, vindictæ cupidis, & maledicis? Quid enim hoc aliud erat, quàm omnibus micam prudentiæ habentibus justam dare occasionem eos non admittendi, sed ut impostores averfandi?

Nam

164. Quæ fides, & Religio

Nam qui per infamiam nō possunt admitti ad ullam dignitatem, ad ullum officium, siue Ecclesiasticum, siue sæculare, imò nec ad accusandum, nec ad

Cap. 7. *Infamibus l. 6.*
L. Qui accusare. π.
de accusat.
L. 1. π. de postulādo.

postulandum : quomodo admittentur, ut reformatores Religionis, ut architecti Ecclesiæ, ut Iudices Episcoporum, Pontificum, & Conciliorum Occumenicorum ?

Sexta RATIO, ab Erroribus, & inconstantiâ doctrinæ,

Sexta Ratio : Quia auctores harum Religionum apertos habent errores, & sunt in sua doctrina valdè inconstantes : quod est clarum signum, eos infallibilem Spiritûs

rûs Sancti directionem non habere; ac proinde à DEO immediatè missos non esse, nec eis fidem adhibendam.

Nam, quotquot à DEO fuere missi ad populum docendum, ita ab eo regebantur, ut in sua prædicatione, suisque scriptis, falli nulla in re possent. Unde nullus unquam vel minimus error in doctrina Prophetarum, aut Apostolorum repertus est: quod etiam insinuat Dominus, cùm ait:

Jota unum, aut unus apex non præteribit à lege, donec omnia fiant. Idem fusè docet D. August. Epist. ad Hieronymum: ubi dicit: Si in aliquo Scriptore sacro vel unum mendacium inveniretur, ruituram totam illius Scriptoris auctoritatem,

Math. 5.

Epist. 19.

166. Quæ fides, & Religio-
tatem. Qui enim in uno dece-
ptus est, in alijs quoque decipi
potuit; unde firmiter eo niti
non possumus. Idem multis
locis docet Luther⁹, cujus hæc

* *Li. cōtra Emserum.* sunt verba: * *Si semel depre-*

*benderer ita mentitus, falsus,
& crassè stolidus, jam tota mea
doctrina, & honor, & fidelitas
finem penitus haberet; unus-*
quisq; me pronequam, & infami
nebulone (ut æquum est) babi-
turus esset. Et alibi: † Qui semel

† *In asser.*
Teuton.
art. 25.

mentitur, hic certissime ex Deo
non est, & suspectus in omnibus
habetur. Quod sex alijs locis
in suis operibus inculcat. Imò
ipse Dominus in Scripturis
hoc nobis indicium dedit, ut,
si deprehenderimus Prophe-
tam in aliqua re falsum pro-
nuntiâsse, certò sciamus, il-
lum

lum à DEO missum non esse.

Hoc tamquam certissimo fundamento posito, conficio hanc ratiocinationem : Quicumque vel in uno errat in sua doctrina, hic non est missus à DEO; at Calvinus, & Lutherus in plurimis errant in sua doctrina; ergo certum est, non esse missos à DEO. Major jam satis probata est, quam & ipsi adversarij confitentur. Minor probatur: Ut enim omit- tam ea, quæ falsò Catholicis imponunt, & quæ falsò affirmant in nostra doctrina esse nova, & veteribus ignota; ut prætereã errores historicos, & chronographicos, adferã duos tantũ maximi momenti utriq; cõmunes. Prior est, *Nullam esse arbitrij nostri libertatem,*
sed

168. Quæ fides, & Religio
*sed omnia inevitabili necessi-
tate evenire. Alter est: DE-
UM non minùs esse auctorem,
& impulsorem operum malorum,
quàm bonorum.*

Istos errores esse manifesta-
rios, & exitiales, constat: quia
tollunt omnem politiam, om-
nes exhortationes, omnes
leges, & præcepta, omnes Ju-
dices, & tribunalia. Hæc e-
nim omnia sunt vana, si non
est arbitrij libertas. Injusta
quoq; erit omnis flagitiorum
punitio: nam, quod non est
liberum, & quod DEO impul-
sore agitur, nullam pœnam
meretur. Denique tollunt in-
fernum, & vitæ futuræ pœ-
nam omnem. Omnium quoq;
criminum effusam licentiam
ingerunt; ut suprâ Conside-
rati-

ratione secunda ostensum est.

Hæc duo dogmata multis occasionem dedêre, ut ex Cal- *Flores Cal-*
 vinisino ad Turcismum, vel *vini pag.*
 etiam ad Atheismum transi- *69.*
 rent. Satius enim est, nullum
 habere DEUM, quàm habere
 illum, qui omnium scelerum
 sit impulsor.

Jam verò inconstantia do-
 ctrinæ etiam in rebus maxi-
 mis est incredibilis. A con-
 dito Orbe non extitit scriptor,
 ita inconstans, ita sui imme-
 mor, sibi contrarius, & suæ
 doctrinæ everfor, ut Luthe-
 rus. Non enim minùs sibi
 ipse, quàm sanctis Patribus, &
 Concilijs repugnat, ut fusè o-
 stendit inter ceteros D. * Co-
 chlæus, idq; in omnibus pænè
 fidei capitibus. De sola com-

* *In opere
 inscripto
 Lutherus
 septiceps.*

† In tabu-
la contra-
dictionum
Lutheri.

170. Quæ fides, & Religio
munione Eucharistiæ ex ipsi-
us operibus ipso vivo notatæ
sunt 36. contradictiones à Ca-
sparo † Querhamer laico Sa-
xone, & in lucem editæ cum
maxima Lutheri confusione,
& auctoritatis ipsius imminu-
tione. Et de communione
sub utraq; specie, notata sunt
à D. Cochlæo contradictoria
capita septem. Deniq; totus
liber Cochlæi inscriptus Lu-
therus septiceps, nihil aliud
continet, quàm ejus contradi-
ctiones, & contrarias de omni-
bus pænè controversis arti-
culis sententias, ipsius verbis
expressas. In omni autem
contradictione necesse est al-
teram partem falsam esse.

Calvini antilogias refert
Coccius ipsius verbis 24. mi-
hi sa-

hi fatis erit duas ponere. De
 omnipotentia DEI uno * loco * *Ad cap.*
 dicit: *Verbo DEI nulla est im-* 1. *Luca.*
possibilitas obijcienda. † Alibi † *Ad cap.*
 dicit: *Illud somniū de potestate* 23. *Isaia.*
absoluta in DEO, quam Schola-
stici introduxerunt, execran-
da blasphemia est. Item: * Ego * *De prae-*
 detestor hanc doctrinam, qua *destinatio-*
 Papistici Theologi sibi placent, *ne.*
fingentes in DEO potestatem
quamdam absolutam. De Chri-
 sti divinitate uno loco † scri- † *Ad cap. 1.*
 bit: *Christū esse verum Deum,* *Joan. v. 1.*
eiusdem cum Patre essentiae. A-
 libi * dicit: *Nomen Dei per ex-* * *Contra*
cellentiam ad solum Patrem per- *Gentilem*
tinere: hunc solum, ac proprie *refutatio-*
coeli, ac terrae creatorem esse: *ne 10.*
imò, & Patri subjectum fili-
um etiam secundum divinita-
tem. Ibidem: *Improprium,*

172. Quæ fides, & Religio
& duram locutionem esse Sym-
boli Nicæni, Deum de Deo, lu-
men de lumine. Epistola 2. ad
Polonos asserit, Christum secun-
dum naturam etiam Divinam
Patre esse minorem. Ecce, quò
novitas illa devolvitur ?

His positis, quis sapiens in
animum inducat, credere istos
à DEO missos ad Ecclesiæ
instaurationem ? Quomodo
enim Ecclesiam collapsam in-
staurent, qui propriam do-
ctrinam tam fœdè destruunt ?
Quibus tam parum est vel do-
ctrinæ, vel prudentiæ, & cir-
cumspeditionis, ut antilogias
in rebus maximis vitare non
possint ? Sanè quicumque sibi
contrarius est, & quæ nunc
statuit, mox destruit, cum ex
spiritu DEI non loqui, luce
me-

fit capessenda. 173.

meridiana clarius est, *Si enim Ad Gal. 2.*
quæ destruxi, inquit Apostol⁹,
iterū hæc ædifico, prævaricato-
rem me constituo. Non potest
spiritus DEI sibi esse contrarius,
non potest seipsum negare.

Accedit, quòd, etsi in mul-
tis sibi ipsi contradicant, &
sua placita evertant, audeant
tamen dicere, se esse certos de
sua doctrina; se scire, suam
doctrinam esse verissimam, esse
ipsissimam Christi doctrinam.

Sic enim ait Lutherus: *Certus Contra Re-*
sum, quòd doctrinam meam degē Angliæ.

cælo habeam. Item: *Certissimus*
sum, quòd doctrina mea non sit
mea, sed Christi; & quòd doctri-
na mea non possit sibi esse con-
traria, cùm sit doctrina Chri-
sti. Et alio loco dicit: *Se ita*

esse certum, ut doctrinam suam
Contra Sta-
tum Eccle-
siasticum.

174. Quæ fides, & Religio
à nemine, ne ab Angelis, quidem
judicari velit. & Neminem
salvum esse posse, qui doctri-
nam ipsius non receperit.

Pari modo Calvinus sæpè
pro concione dicebat, *se pro-
phetam esse; se decipi non posse,
nisi Deus deciperetur; ut su-
prà in quinta Ratione com-
memoravimus.*

Ex quibus manifestè colli-
gas, hos non solùm spiritu
DEI non esse locutos, cùm
apertos errores, & antilogias
habeant, sed etiam imposto-
res videri, & populum vo-
luisse decipere. Qui enim di-
cit, se esse certum, doctrinam
suam, in qua sunt errores, &
antilogiæ, esse à DEO, præsu-
mitur non agere bona fide,
sed loqui contra mentem, ac
pro-

proinde velle imponere populo. Constat enim, illum qui talis est, nullam internam illustrationem habere à DEO, quæ illum de doctrinæ suæ veritate, aut DEI testimonio certum reddat. Nam DEUS contraria testari, aut revelare non potest. Qua fronte ergo tam audacter affirmant, se certos esse, doctrinam suam esse à DEO, esse Christi doctrinam? Itaq; non bona fide in hoc negotio versati sunt, sed imponere mundo voluerunt.

Dicunt aliqui, eos errasse QUORUM-
DAM RE-
SPONSIO. subinde in principio, cum nondum spiritum DEI plenè haberent: postea verò non errasse, nec dogmata sua mutasse. Sed hoc nullum habet veri colorem. Quicumque

176. Quæ fides, & Religio
enim à DEO immediatè missi
fuère ad populum docendum,
statim ab initio missionis suæ
infallibilem DEI assistentiam,
& directionem habuère, ita
ut nunquam in doctrina sua,
vel minimùm erraverint: ut
de Prophetis, & Apostolis con-
stat. Imò maximè initio o-
pùs erat illa directione: quia
tunc maximè omnia, & sin-
gula discutiuntur, & aucto-
ritas Doctoribus, & doctrinæ
est concilianda. Si enim in
aliquo errore, vel antilogia
fuissent deprehensi, omnis eo-
rum auctoritas periisset; &
meritò tamquam impostores,
qui se finxissent à DEO mis-
sos, repudiaripotuissent. Pa-
ri modo, si Calvinus, & Luthe-
rus missi sunt à DEO ad Eccle-
siam

fiam reparandam, maximè opùserat, ut statim ab initio doctrina eorum effet solidiffima, omni carens antilogia, omni errore, ne velut impostores meritò repelli possent.

Deinde peto, quando tandem hanc plenitudinem spiritùs affecuti sunt, ut non amplius errare potuerint? Quomodo id mundo constare potuit, ut homines scirent, in posterioribus illis fidem habendam esse, in prioribus minimè? Nisi enim id constet, meritò præsumentur etiam in posterum errare posse, quos liquet hæctenus errâsse.

Deniq; totâ vitâ varios fuisse, suâque mutâsse, correxisse, & in diversis opusculis, vel ejusdem operis diversis locis

178. Quæ fides, & Religio
contraria scripsisse, perspicu-
um est ex paucis illis, quæ su-
prà adduximus, & ex plu-
rimis, quæ Cochlæus, Cocci-
us, & alij verbis illorum com-
memorant. Quò enim pro-
gressi fuère longiùs, eò ferè
acerbiores evaserunt; & quæ
initio mitiùs erant dicta, vel
exasperârunt, vel in contra-
rium mutârunt.

*Septima RATIO, ex
Dolo malo, & fraudibus,
quibus utuntur.*

EA Religio suspecta haben-
da, cujus auctores, &
propugnatores utuntur dolo
malo, fraudibus, & mendacijs
ad eam propagandam. Ve-
ra enim Religio hujusmodi
sub-

subfidijis non eget, fed falſa; quæ cum veris, ſolidiſque rationibus ſit deſtituta, neceſſe eſt, ut ponat mendacium ſpem ſuam. Atqui auctores, & propugnatores Religionis Lutheranae, & Calvinisticae multum utuntur fraudibus, & mendacijs ad ſuæ ſectæ propagationem: ergo ſuſpecta merito habenda eſt.

Fraudibus eos uti conſtat FALSA DOGMA-TA IMPO-NUNT CA-THOLICIS.
 Primò. Quia Catholicis multa falſò imponunt, ut eos faciliùs oppugnent, & eorum Religionem infament. I. *Papillas adorare ſtatuas, ligna, truncos, ſaxa, ſicut Ethnici ſua idola;* ſicq; quidquid in Scripturis eſt contra cultum idolorum, adducunt contra venerationem imaginum. Qua in re

180. Quæ Fides, & Religio non agunt bona fide. Nôrunt enim, vel facilè nôsse possunt si velint, nunquam in Ecclesia adoratas statuas Sanctorum, tamquam Deos, aut cultu soli DEO debito; sicut ab Ethnicis coluntur idola: neque eo modo, ut cultus sistat in imaginibus, quasi illis aliquid excellentiæ insit; sed ita, ut transeat ad prototypum, seu ad ipsos Sanctos cum Christo regnantes. Nam illa externa adorationis nota, quæ fit coram imagine, est veneratio prototypi. Sicut erigere statuam Regi, vel illi statuæ caput aperire, non est honor statuæ, nisi materialiter, sed est honor ipsius Regis.

Quòd autem honor iste, qui Sanctis defertur, non sit cultus

tus latriæ, qui DEO proprius, perspicuum est: quia non colimus aliquem Sanctum, ut supremum Dominum, & auctorem rerum; sed solum, ut amicum ejus, qui supremus est Dominus. Tanti enim facimus DEUM, ut etiam eos, quos ipse sublimes fecit, dignos aliquo honore putemus. Quod sanè non in injuriam, sed in honorem DEI cedit: sicut in honorem Regis cedit, quòd aulici ejus honorentur propter respectum, quem habent ad Regem: nimirum, quia sunt ejus domestici, ejus ministri, ejus amici, &c. Hæc dixerim, quia hîc multi simplices impingunt.

2. Papistas adorare panem

182. Quæ fides, & Religio
tamquam DEUM, ac proinde
esse ἀρτολάτρους, quasi dicas,
panicolas, quo modo sæpè Cal-
vinus Catholicos vocat. Ve-
rùm & hîc mala fide utuntur.
Nam sciunt, Catholicos cre-
dere, non remanere panem in
Eucharistia, sed esse ibi verè,
realiter, & substantialiter cor-
pus Christi, unà cum anima,
& divinitate : & sic non velle
adorare panem, sed totum
Christum ibi præsentem.

3. Papistas suam fiduciam
ponere non in Christi meri-
tis, sed in suis meritis, & in
Sanctis.

4. Papistas docere, homi-
nem justificari non per fidem
Christi, sed proprijs meritis:
& his similia : quæ nihil sunt
aliud, quàm meræ imposturæ,
ad

ad infamandam doctrinam Catholicam excogitata. Possem adferre hujusmodi plufquam centum capita, falſò vel toti Eccleſiæ, vel Catholicis Doctõribus impoſita. Quis dicat, in hujusmodi hominibus eſſe ſpiritum Chriſti, aut eos ſincerè in hoc negotio procedere, & veritatem ſtabilire velle?

Secundò. Non ſolùm dogmata, ſed etiam crimina falſa imponunt, præſertim ijs, quos maximè putant ſuis ſucceſſibus obſtare, nimirum cædes, proditiones Principum, & varia turpitudinum genera. Quot, DEUS bone, ſuperioribus annis libelli à Calviniftis, & Lutheranis prodire, & quotannis adhuc prode-

unt

FALſA
CRIMINA.

184. Quæ fides, & Religio
unt in vulgus, quibus sceleratissima, & turpissima facta viris religiosis, ab hujusmodi sceleribus alienissimis, impinguntur? Sed facile detectæ sunt hæstrophæ. Partim enim litteris publicis Magistratum testimonium innocentiaë redditum, & falsitas patefacta est: partim ex ipsa narrationis serie, & circumstantijs clarissimè sunt refutataë. In quibusdam enim supra 50. aperta mendacia notata sunt, in alijs ad 12. 15. 20. &c. Adeò enim cœcum est fervens odium, ut non curet, qua probabilitate fingat, modò se posse nocere speret. Sed momentaneum est hoc nocumentum, & paulò post detecta calumniæ impudentia in magnam

gnam cedit commendationem eorum, qui calumniam paſſi, & in deteſtationem eorum, qui ejus architecti fuêre.

Deniq; dolo malo utuntur in ſuis dogmatibus confirmã-
dis; Scripturarum, & Patrum ſententijs aliquid addendo, vel detrahendo, vel immutando, vel, omiſſis perſpicuis, proferendo quaſdam obſcuras, ut illorum doctrinæ favere exiſtimentur. Lutherus enim, ut ſuam, de juſtificatione per ſolam fidem, ſtabiliret ſententiam, ad Rom. 3. ubi Apoſtolus ait: *Arbitramur, hominem juſtificari per fidem, addidit ſolam.* Cùmq; rogaretur, cur id feciſſet, reſpondit in hæc verba: *Si tuus Papiſta moroſus, & difficilem ſe præbere volet*

CORRUM-
PUNT SEN-
TENTIAS
AUCTO-
RUM.

*Epist. ad
amicum de
voce SOLA.*

186. Quæ fides, & Religio
de voce (sola) statim dic; Papi-
sta, & asinus eadem res est: sic
volo, sic jubeo, sic pro ratione
voluntas. Nolumus enim Papi-
starum esse discipuli, sed præcepto-
res. Semel enim superbiendo glo-
riabimur adversus hujusmodi
asinos. Et infra: Rogo te, ne quid
aliud hujusmodi a sellis responde-
as de voce (sola) sed tantum dicas:
Lutherus sic vult, ille Doctor est
omnium Doctorum in Papatu, &c.
En modestiam hujus Prophe-
tæ in fraude illa excusanda.

Idem Lutherus 2. Pet. I. ver-
tens illam sententiam: Qua-
propter fratres magis satagite,
ut per bona opera certam ve-
stram vocationem, & electionem
faciatis. Omittit illa verba,
per bona opera, quia apertè ob-
stabant ejus sententiæ, quæ
bona

fit capessenda. 187.

bona opera nihil ad salutem conferre censebat.

Psal. 75. ver. 12. *Vovete, & reddite Domino Deo vestro: Lutherus in margine apponit hoc glossema, triplicem fraudem continens: Quòd pro Deo vestro illum habere velitis, quem admodum requirit primum præceptum: & nolite vovere Sanctis, vel alia vota. Proverb. 31. Mulierem fortem quis inveniet? Lutherus rythmum amatorium Germanicè apponit ad marginem, hoc sensu: Nihil amabilius in terra mulierum amore, cui is obtingere potest.*

1. Corinth. 9. *Numquid non habemus potestatem mulierem sororem circumducendi? Lutherus de suo addit in uxorem.*

Quasi

188. Quæ fides, & Religio
Quasi Apostoli circumduxerint suas uxores, idque ad opus conjugale.

Zwinglius loco illorum verborum: *Hoc est corpus meum*; contra omnium exemplarium Græcorum, & Latinorum fidem, in editione Germanica posuit: *Hoc significat corpus meum.*

Actorum 2. v. 27. *Non derelinques animam meam in inferno*; Græcè, Οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ἄδου; Beza vertit: *Non relinques cadaver meum in sepulchro.* ψυχὴν animam, vertit in cadaver, & ἄδου orcum, in sepulchrum. An non hoc est corrumpere Scripturas ?

Calvinus omnia pænè Scripturæ loca, ex quibus sancti Patres

tres

tres probant Trinitatē personarum, Divinitatē Filij, aut Spiritūs S. ita exponit, ut omnē corū vim elidat: qua in re nō parum Judæis, Sabellianis, Arianis, & Macedonianis gratificatur.

Totum caput 53. Isaïæ, quod de Christi passione, morte, & satisfactione manifestè loquitur, exponit metaphoricè de molestijs, quas populus Judaicus peccando exhibuit DEO. Quid violentius, aut absurdius dici potest? quid Judaicæ perfidiæ accommodatius?

Matth. 19. v. 17. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Calvinus vult, hoc dictum ironicè.

Ad Hebr. 5. v. 7. *Exauditus est pro sua reverentia;* Græcè, *Εἰσακθεὶς ἀπὸ τῆς ἐνλαβείας:*
Cal-

190. Quæ fides, & Religio

Calvinus ἐυλάβειαν, expōit me-
tum, & dubitationem; dicítq;
significari, Christum adeò ter-
ribili mortis terrore concuf-
sum; ut quasi in desperatio-
nem incideret salutis æternæ.
Omitto alia plurima.

D. de Plessis Calvinista, in
quodam suo libro de cœna
Domini, plusquam centum
testimonia Patrum, & Docto-
rum, partim mutilando, par-
tim addendo, corrupit; &
quædam argumenta, quæ à
Doctoribus contra veritatem
adferuntur, ut postcà solvan-
tur (sicut D. Thomæ, & alijs
Doctoribus Scholasticis fami-
liare est) tamquam ex pro-
pria illorum sententia scri-
pta essent, produxit. Qua de
re publicè convictus fuit co-
ram

ram Rege Christianissimo à
D. d' Eureux , qui nunc Illu-
striss. Cardinalis. Nota sunt
ista toti Galliaë. Eodem ar-
tificio utuntur omnes illorum
scriptores , cum ex Patribus
aliquid suorum dogmatum
probandum susceperè.

Præterea, omissis locis per-
spicuis, ubi Scripturæ, vel Pa-
tres apertè, & de industria rem
explicant, mentemq; suam a-
periunt, captant obscuros, ubi
obiter, & aliud agentes rem
attingunt. Quo modo plu-
rima testimonia adferuntur
non solum contra præsentiam
realem corporis Christi in
Eucharistia , sed etiam con-
tra alios fidei Catholicæ arti-
culos apertissimos , ut contra
arbitrij libertatem, contra ju-
sti-

Captant
loca ob-
scura.

192. Quæ fides, & Religio
stitiam internam, contra
merita bonorum operum,
contra auctoritatem Conci-
lijorum, &c. Nihil enim
est adeò perspicuum in fide
nostra, quod non locis ali-
quibus obscuris Scripturæ,
vel Patrum, in speciem oppu-
gnari possit; nihil adeò ab-
surdum, quod non defendi.
Quid enim absurdius dici pos-
sit, quàm Christi corpus esse
ubiq;, sicut & Divinitas? Et
tamen hoc plurimè testimonijs
Scripturarum, & Patrum con-
firmare nituntur. Quid ab-
surdius, quàm DEUM esse au-
ctorem omniũ malorum? ho-
minem non esse liberi arbitrij?
Et tamen multa loca obscura
ex Scripturis, & Patribus ad
hæc stabilienda adducunt.

REIICI-
UNT PA-
TRES.

mentem verbi Divini non esse affecutos, ac proinde deceptos. Si petas, quomodo sciunt ipsi, Patres non esse affecutos verum sensum verbi DEI, se verò esse affecutos? respondent, id esse evidens ex verbo DEI. At quomodo evidens, cum tam diversæ sint interpretationes, & omnes Patres aliter interpretentur, quàm ipsi; & Lutherani aliter, quàm Calvinistæ, vel Anabaptistæ? Evidens, inquit, est habenti spiritum, alijs non est evidens. Sic singulorum sectarum patroni respondent; & ultimum iudicium de singulis dogmatibus in spiritum privatum reducunt.

ULTI-
MUM JU-
DICIIUM
REFER-
UNT AD
SPIRITUM
PRIVATUM.

Dicunt igitur Calvinistæ, omnes Patres, omnes Doctores

res Ecclesiæ, omnia Concilia
 Occumenica caruisse spiritu
 intelligendi Scripturas; eo-
 dem carere Lutheranos, & A-
 nabaptistas: sed se hunc pos-
 sidere, solisq; Calvinistis hunc
 Divinitus concessum, & idcir-
 cò sibi manifestum esse, quid-
 quid docent, esse purum pu-
 tum verbum DEI. Idem di-
 cunt Lutherani de Concilijs,
 Patribus, & Doctoribus Ca-
 tholicis, & de Calvinistis, ac
 Anabaptistis, nimirum eos
 carere spiritu; sibi verò solis
 hunc datum: & idcirco sibi
 manifestum esse, suam doctri-
 nam verbo DEI esse consen-
 taneam. Denique Anabapti-
 stæ hunc spiritum ceteris omni-
 bus abrogant, & sibi solis ven-
 dicant proprium.

Verùm, quàm hæc omnia sunt absurda, & ab omni ratione aliena ! Quàm incredibile est, omnes Doctores Catholicos, & Patres caruisse spiritu intelligendi Scripturas ; & hunc spiritum solis Calvinistis datum, vel solis Lutheranis, aut Anabaptistis ! Quàm vanum, & frivolum est, ut quæq; secta hunc spiritum solis suis cultoribus proprium asserat, nec id aliter probet, quàm id esse manifestum habenti spiritum, & cum, cui id manifestum non sit, non habere spiritum ! Nónne hoc est ambulare in circuitu, & principium petere, & omnem controversiam in id, quod maximè obscurum est, & nemini alteri constare potest, resol-

resolvere ? Unde enim sciam,
 te habere spiritum ? Quando
 unquam Doctores Ecclesiæ
 Catholicæ hoc modo sua do-
 gmata probârunt ? Omnis e-
 nim probatio debet fieri per
 id, quod adversario est mani-
 festius, & faciliùs ab eo con-
 ceditur. At illa probatio,
 super qua omnia illorum do-
 gmata sunt fundata, procedit
 ex eo, quod maxjmè est ob-
 scurum, & solo nititur testi-
 monio privati hominis, qui
 in causa est pars, & accusator.
 Non enim potes mihi proba-
 re, te habere illum spiritum,
 nisi solo tuo testimonio,
 quod de teipso perhibes. At
 qui de seipso testimonium
 perhibet, testimonium ejus
 non est verum, hoc est, non

Joan. 8.

198. Quæ fides, & Religio
est habendum verum, nisi
alijs modis probetur. At illi,
v.g. Calvinistæ, alijs modis
probare non possunt, se hunc
spiritum privatum habere,
sed volunt sibi credi ad nu-
dam suam asseverationem,
qua dicunt, id se certò scire.
Itaque nulla ratio est, cur illis
fides sit adhibenda; quin po-
tius maxima ratio suppeditat,
cur omnibus fides sit abro-
ganda. Spiritus enim DEI
non potest sibi esse contrarius;
illi autem, & inter se, & sibi
ipsis contrarij sunt: ergo spi-
ritu DEI non reguntur.

His adde, & hoc quoque ad
fraudem, & dolosam machi-
nationem pertinere. Reces-
serunt illi à fide avita, quæ
tot sæculis viguit, & novitias
Re-

Religiones sunt amplexi, Principes, juxta morem Ecclesiæ, jam inde à Constantini temporibus receptum, eos compellere volunt, ut ad antiquam Religionem, quam professi aliquando fuere, redeant, & novitates illas deserant: quam ob causam con-queruntur ipsi de Principibus Catholicis, eosq; tyrannidis accusant, & inimicos Evangelij vocant, totóq; Orbe illis invidiam concitant, tanquam qui conscientijs contra salutem æternam vim inferant: deniq; prætextu hujus libertatis bella, & seditiones adversus eos concitant. At verò cum ipsi, DEO ob peccata nostra permittente, rerum potiti fuerint, nullam liber-

200. Quæ fides, & Religio
tatem Catholicis concedunt,
sed asperrimas persecutiones
adversus eos excitant, & co-
gunt varijs tormentis, & bo-
norum confiscatione, desere-
re Religionem antiquam, &
capeßere novam, quam ipsi
nunquam didicere, cui nun-
quam nomen dedere, cui ni-
hil omnino debent, quam
nullis idoneis argumentis
confirmatam vident, quam
maximis, & gravissimis ratio-
nibus ab Ecclesia in toto Orbe
Christiano vident damnatam.
Hocine est agere bona fide,
animo sincero, æquo jure?
Nónne hæc est societas leo-
nina, cui omne jus in armis, &
potentia, quæ figit, & refigit
leges pro suo commodo? Et
quænam possit esse major ty-
ran-

rannis in confcientias, quàm
ifta ?

Nunquã in Ecclefia coacti
funt ad fidem Catholicam, nifi
qui illam aliquando profefli
fuerant ; idque non nifi poft
idoneam, & plenam probatio-
nem, cui refpondere deferto-
res non poterant. At ifti no-
ftri Novatotes cogunt eos,
qui nunquam ipforum novi-
tates fuere profefli ; idq; pri-
usquàm eos convincant erro-
ris. Qua in re etiam contra
fuam doctrinam faciunt. Do-
cent enim, hominem non efle
liberi arbitrij, fed omnia de-
creto, & impulfu Divino age-
re, cui refiftere nequeat, &
DEUM folis electis fuis fidem
infundere. Quo jure ergo
Catholicos ad fidem cogunt,

202. Quæ fides, & Religio
quæ non est in ipsorum pote-
state? Deinde cùm tota cre-
dendi ratio juxta eorum pla-
cita ad spiritûs interni testi-
monium revocetur, iniquè
faciunt compellendo Catho-
licos, ut credant, non solùm
contra testimonium spiritûs
interni privati, sed etiam con-
tra testimonium publicum
spiritûs Ecclesiæ universalis.
Certum enim est ex Scriptu-
ris, Ecclesiam spiritu DEI re-
gi, & ideò errare non posse:
hoc tamen non est ullo mo-
do certum de privatis homi-
nibus.

Octava RATIO, *ex*
Eversione bonorum
operum.

Illa

ILla Religio, quæ omne studium bonorum operum tollit, Christo non est deputanda, qui ubiq; bona opera, & observationem mandatorum DEI commendat: atqui Religio Lutherana, & Calvinistica omne studium bonorum operum tollit; ergo neutra censenda est Christi Religio. Quòd illæ duæ Religiones tollant studium bonorum operum, constat. Primò. Quia utraq; docet, hominem omnibus suis operibus bonis nihilo fieri justiore coram DEO, nihil promereri mercedis æternæ, nihil minus, vel amplius in cælo habiturum præmij, sive pauca, sive plurima, sive nulla bona opera fecerit: solam enim fidem

204. Quæ fides, & Religio
æstimari apud DEUM; sola fi-
de omnem justitiam contineri.

De æ. præ-ceptis c. 2. Sic enim ait Lutherus: *Ego pro
meritis S. Petrine unū quidem
obolū darem, ut me adjuvaret;
quia se ipsum juvare non potest:
sed quidquid habet, à Deo ha-
bet per fidem in Christū. Hic a-
pertè docet, S. Petrum propter
sua opera non fuisse justiore,
aut plus accepisse boni in cœlis;
sed solam fidem ejus corona-*

De capti- vitate Ba- byl. cap. de Baptismo. *tam. Et alibi: Ita vides, quā
dives sit homo Christianus, sive
baptizatus, qui etiam volens
non potest perdere salutem suā
quantiscunq; peccatis, nisi no-
lit credere. Nulla enim pecca-
ta possunt eum damnare, nisi so-
la incredulitas: cetera omnia,
si redeat, vel stet fides in pro-
missionem Divinam, in momento
absor-*

abforbentur per eamdem fidem,
 Rurfus alio loco: *Opus bonum* De votis
 monafticis.
non poteft doceri, nifi lædat fi-
dem; cùm fides, & opera in re ju-
ftificationis extremè adverfen-
tur: ita fit, ut doctrina operum
necessariò fit doctrina demonio-
rum, & difceffio à fide.

Eadem eft fententia Calvinii,
 ut patet ex Institut. ubi dicit,
cum iuftitia fidei nullo modo fo- Lib. 3. c. 11.
 §. 13.
ciari poffe operũ iuftitiam: nec
folùm opera, quæ fiunt folis na-
turæ viribus, fed omnia alia,
quovis orrentur titulo, exclu-
di per iuftitiam fidei. Idem Lib. 3. c. 15.
 §. 2. & feq.
 & cap. 19.
docet in multis alijs locis.

Si nihil eft meriti in operi- §. 2. 4. & 7.
 bus bonis; fi illa non reddunt
 nos DEO gratiores, nec pro-
 pter illa aliquid præmij in cœ-
 lis capiemus; cur nos in il-

206. Quæ fides, & Religio
lis fatigemus? cur fortunas
nostras in opera misericordiæ,
in subventiones pauperum ex-
pendamus? cur orationi infi-
stamus? cur jejunemus, aut
corpus affligamus? Stultum
est in ijs se fatigare, & de illis
esse sollicitum, quæ nullum
fructum nobis parient. Quis
non videat, per hanc doctri-
nam omne studium bonorum
operum extingui?

Secundò. Quia utraq; Reli-
gio docet, omnia nostra bona
opera, non solùm nihil boni
mereri apud DEUM, sed etiam
esse peccata, & quidem per se
mortifera, etsi ob fidem nō im-
putentur credentibus. Multis

* *In resol.*
cōtra Ecki-

um, & in
asser. a. 31.

† *In assert.*
art. 32.

locis hoc docet Lutherus: * *Fu-*
stus, inquit, in omni bono opere
peccat. Rursus: † *Opus bonum*
opti-

*optimè factum veniale peccatū
est secundū misericordiam Dei,
sed mortale peccatum secundū
judicium.* Rurfus alio loco:

* *Optimum opus nostrum, quo à* * *In assert.*
Deo gratiam, auxilium, & *art. 29.*
consolationem obtinere niti-
mur, nobis in peccatum repu-
tatum est, sicut ait Propheta
Pfal. 108. Et oratio ejus fiat
in peccatum. Idem multis a-
lijs locis inculcat.

Eandem doctrinam tradit
Calvinus. Nam l. 3. Institut. ait:
† *Omnia opera hominum. si sua* † *Lib. 3.*
dignitate censeantur, nihil nisi *c. 12. §. 4.*
inquinamenta, & sordes sunt ;
nec ullum à sanctis exire potest
opus, quod non mereatur justam
opprobrij mercedem. Idem do- *Lib. 3. cap.*
cet c. 14. & alibi. *14. §. 9.*

Si omnia opera nostra bo-
na

208. Quæ fides, & Religio
na sunt verè peccata, sunt in-
quinamenta, & sordes, quæ
iram Divinam mereantur, quis
non videat multò fatius esse
ijs abstinere, quàm facere?
Abstinendo enim non pecca-
mus; faciendo peccamus:
fatius autem est non peccare,
quàm peccare. Abstinen-
dum itaque ab eleemosynis,
aliisq; misericordiæ operibus,
imò ab omni oratione, quia
hæc omnia, ut à nobis fiunt,
peccata sunt. Qua ratione
efficaciùs possit omne studium
bonorum operũ everti, quàm
si doceatur, ea non solùm
nihilo nos facere justiores, aut
meliores coram DEO, sed
etiam esse sordes, inquinamen-
ta, peccata?

Nec refert, quòd subinde
dicant

dicant, DEUM requirere bona ^{BONA O-}
 opera in testimonium fidei, ^{PERA AN}
 feu ut fidei signa; id enim di- ^{REQUI-}
 cunt, ne populo videantur o- ^{RANTUR}
 mnia bona opera penitus è ^{UT FIDEI}
 medio tollere. Sed frustra ^{SIGNA:}
 hoc colore utuntur. Nam
 quomodo DEUS ea requirit, si
 sunt peccata; quæ ipse nisi
 misericorditer non imputa-
 ret, æternâ pœnâ vindicare
 deberet? An requirit, ut infi-
 dei signum, & testimonium
 peccemus? Quomodo requi-
 rit in fidei testimonium ea,
 quæ potiùs testantur fidei de-
 fectum? Nam, qui de bonis
 operibus sunt solliciti, eo
 ipso testantur, fidem non suf-
 ficere. Si enim fides sufficit,
 ut illi volunt, & bona opera
 nihil juvant; quomodo bo-
 na

210. Quæ fides, & Religio
na opera sunt signum fidei?
Itaq; studium bonorum ope-
rum non est signum fidei spe-
cialis, de qua ipsi loquuntur,
& cui ipsi omnia tribuunt; sed
fidei Catholicæ, qua credimus,
fidem non sufficere, sed insu-
per requiri opera, quæ vitæ
æternæ sint meritoria: quam
fidem ipsi reijciunt.

Ex his clarissimum est, per
illas Religiones omne studium
bonorum operum elidi.

*Nona RATIO, ex
Licentia vitæ, quam
tribuunt.*

ILLæ Religiones non sunt
Christo auctore assignan-
dæ, quæ mentibus hominum
timorem DEI penitùs exti-
munt,

munt, & latiffimam portam ad omnia scelera, omnémque vitæ impuritatem aperiunt. Ubique enim Scriptura nobis timorem Divinum inijcit, nec quidquam est, quod magis ingeminet, & commendet; cùm inde omnis vitæ probitas potiffimùm pendeat. Atqui Religio Lutherana, & Calvinistica timorem DEI mentibus hominum penitus excutiunt, & non minùs omnem scelerum licentiam præbent, quàm Atheismus: ergo non sunt auctore Christo natæ. Quòd istæ hoc faciant, & quidem quatuor diverfis modis, clariffimè ostensum est suprà Consideratione fecunda. Idem nunc breviter ostendo his rationibus. Primò. Quia
Lu-

212. Quæ fides, & Religio
Lutherana Religio docet, De-
calogum non pertinere ad fi-
deles Christi, sicut nec leges
cæremoniales, & judiciales.
Sic enim ait Sermone de Moy-
se: *Ex textu clarè patet, quòd
etiam decem præcepta ad nos nò
pertineant; non enim nos, sed
solū Judæos Dominus ex Ægy-
pto eduxit. In novo Testamento
Moses non tenetur: si eum in u-
no articulo observarè, debitor
fierè universæ legis observāda.*
Idem fusè docet in cap. 4. E-
pist. ad Gal. & in c. 20. Exodi.
Si Decalogus non magis nos
obligat, quàm leges cæremo-
niales, ùt expressè docet in
cap. 4. Epist. ad Gal. ergo, si-
cut non teneor servare legem
cæremonialem, v. g. circum-
cidere carnem, comedere a-
gnum

gnum paschalem, fervare fab-
bata, &c. ita nec moralem,
feu Decalogo. Si folutus
fum Decalogo, quid mihi
non liceat? poffum itaq; ido-
la exteriùs colere, parentes, &
magiftratus contemnere, com-
mittere homicidia, adulteria,
furta, falfa testimonia, & limi-
lia, quæ Decalogo vetantur:
ficut poffum facere ea, quæ legi
cæremoniali repugnant.

Et quamvis Calvinus ean-
dem doctrinam de Decalogo
non apertè tradat, occultè ta-
men eam fatis infinuat. Pri-
mò. Cùm docet, *legem Dei eti-*
am Sanctis eſſe impoſſibilem. Si
eſt impoſſibilis, ergo non ob-
ligat: nemo enim obligat
ad impoſſibile. Nullus un-
quam Tyrannus ſubditos ſuos ad
impoſſi-

*Lib. 2. In-
ſtit. cap. 7.
ſ. 5.*

214. Quæ fides, & Religio
impossibilia obstrinxit ; &
DEUS id faceret? Absit ab eo
tam barbara immanitas. Hoc
ergo ipso, quo Decalogus cœ-
pit esse impossibilis, desijt e-
jus obligatio : ac proinde ni-
hil ad nos pertinet. Deinde
quia Calvinus docet, omnia
opera nostra esse inquinamen-
ta, fordes, & peccata, co-
ram DEO : at nemo potest ob-
ligari ad peccatum : ergo non
obligamur, ut vel conemur
quidem Decalogum, vel a-
liquam ejus partem implere.
Idem alijs rationibus possem
confirmare, sed hæ sufficient.
Ex quibus constat, etiam jux-
ta Calvinii placita, Decalogum
nihil ad nos pertinere.

Secundò. Hæ duæ Reli-
giones nullum faciunt discrimen

men operum bonorum, & malorum coram DEO, sed solùm coram hominibus. Sicut enim opera, quæ dicuntur mala, apertam malitiam habent; ita operibus bonis justorum tribuunt malitiam occultam propter concupiscentiam internam, ratione cujus malitiæ volunt hæc esse peccata mortifera coram DEO. Si ita est, cur potiùs incumbam operibus bonis cum naturæ afflictione, & dispendio fortunarum, quàm pravis, quibus magna voluptas, & utilitas sæpè est conjuncta? Cùm enim utraque sint mala coram DEO, cur non potiùs præferam illa, in quibus voluptas, vel utilitas temporalis, ijs, in quibus molestia, fatigatio, dispendium?

216. Quæ fides, & Religio

Tertiò. Quia utraq; Religio docet, hominem per solam fidem specialem esse justum coram DEO absq; ullis bonis operibus: & illi, qui fidem hanc habet, nullum peccatum imputari. Ita docet Lutherus plurimis locis, ut suprâ ostensum est. Ex qua doctrina infert

**Lib. de libert. Christiana, & de captivi. Babyl.* ** solam incredulitatem esse peccatum, & solos incredulos damnandos: eum autem, qui fidem retineat, damnari non posse.*

†Li. 2. In-stit. cap. 8. s. 58. & lib. 3. c. 4. s. 28. *† Omnia peccata sunt mortalia infidelibus; fidelibus omnia venialia. Venialia vocat; quia DEUS ea illis non imputat, sed hoc ipso, quo fiunt, condonat, & veniam tribuit.*

Quæ doctrina clarè sequitur ex illo principio, quo ipsi statuunt

tuunt solam fidem specialem esse causam justificationis, hoc est, hominem esse justum coram DEO, eo solo, quo firmiter credit, Christum plenè satisfecisse pro ipsius peccatis: per hanc enim fidem applicari ipsi Christi satisfactionem, & fieri ipsi quasi propriam, ita ut per eam justus reputetur coram DEO, etiamsi voluntas interiùs non mutetur. Itaque, manente hac fide, nullum peccatum ipsi nocere potest; quia manet in justitia Christi, eamq; per fidem retinet firmiter. Qua doctrina posita, non est, quòd vereamur, quodvis scelus patrare. Nulla enim idcirco punitio, nulla vindicta à DEO metuenda est; cùm DEUS illud non

118. Quæ fides, & Religio
imputet ad culpam, ob satisfac-
tionem Christi nobis per
fidem communicatam.

Potéstne Atheismus major-
em licentiam ad omne flagi-
tium, omnémq; vitæ turpitu-
dinem, præbere? Fatentur id
satis Ministri quidam Calvinis-
tæ in Anglia, qui ex illa de ju-
stificatione fidei Calvinii senten-
tia, inter ceteras has deducunt,

Referre ex & tuentur conclusiones. 1. *Om-*
Foxo Guil. *nes illi errant, qui putant se*
Reginaldus *salvandos, cum multa bona ope-*
lib. 4. *ra fecerint.* 2. *Non est necesse*
pag. 1020. *laborare, quò bonis operibus vi-*
tam consequamur eternã; jam
nunc enim eam tenemus. 3. *Est*
hic unus ex præcipuis errorib⁹,
qui versantur in Orbe Christi-
ano, arbitrari, quòd bona opera
quidquam profint ad salutem.

4. Pec-

4. Peccata noſtra nihil minuunt de gloria Dei: totū damnum peccati poſitū eſt in ſcandalo proximi. 5. Chriſtus ſuo ſanguine redemit, & liberavit nos ab omnibꝫ peccatis, & legibus, ut deinceps nulla lex nos obliget in conſcientia. Hic apertè liberamur à Decalogo, & ab omnibus præceptis Sacramentorum.

6. Nihil debes Deo, niſi fidem, ut confitearis Chriſtū Jeſum, & credas, eū ſurrexiſſe à mortuis; ſic enim ſalvus eris; in reliquis omnibus Deus liberū tibi facit, ut ſequaris voluntatem tuam. Omnia enim facere poteſ absqꝫ ſcrupulo conſcientiæ. Neqꝫ enim perire, vel damnari poteſ, quidquid externè vel feceris, vel infectum reliqueris. Hæc omnia illi deducunt (& quidē re-

220. Quæ fides, & Religio
stiffimè) ex illo de Justificatio-
ne per fidem specialem fun-
damento à Luthero, & Calvi-
no posito : in quorum etiam
scriptis pænè hæc omnia ex-
pressè habentur. Quis ma-
jorem licentiam optare, vel
fingere possit ad omne fla-
gitium ?

His adde, quæ suprâ Consi-
deratione secunda dicta sunt ;
ubi tres alios modos posui-
mus, quibus hæc licentia con-
ceditur. Omitto etiam fene-
stram illam, quam Calvinus
aperuit, cum docuit lib. 3. cap.
25. §. 12. *Pœnam damnatorum
nihil esse aliud, quàm sentire
Deum adversū, & ab eo terreri,
etsi nobis per res corporeas ea
pœna figuretur ; ut per tene-
bras, fletū stridorem dentium,
ignem*

ignem inextinguibilem. Quibus verbis ſatis apertè indicat, infernum nihil aliud eſſe, quàm vanos terrores. Si enim Deus nihil mali infert, ſed ſolùm terret damnatos; profectò vanus eſt ille terror, ac ridiculus, vanæ inferorum pœnæ, ac nihili pendendæ.

Decima RATIO, ex eo, quòd Hæreſes antiquas renovent.

OMnis Religio vitanda, quæ continet hæreſes olim ab Eccleſia Catholica damnatas, quæ ſemper pro hæreſibus habitæ fuère. Atqui Religiones iſtæ novæ continent tales hæreſes; imò nihil videntur eſſe aliud, quàm di-

222. Quæ fides, & Religio
versarum hæresum à diversis
hæresiarchis diversis sæculis
traditarum, & olim per Ec-
clesiam Catholicam proscri-
ptarum colluvies: ergo sunt
vitandæ. Minor nobis pro-
banda. Consideremus ergo
præcipua harum Religionum
dogmata.

I. Uterq; nimirum Luthe-
rus, & Calvinus, docet, *nullam
esse arbitrij libertatem*. Et Lu-
therus art. 36. affirmat, hoc ef-
se præcipuum suæ Religio-
nis fundamentum. At illa

*Elem. lib. 3. recogni-
t August. Hæresi 46. Hieron. in* fuit olim hæresis Simonis * Ma-
gi, & Valentini, teste Augusti-
no hæresi II. & † Manichæo-
rum, & * Wiclefi, &c.

*Prologo cõ-
tra Pelag. In Conc. Est. sess. 8.* 2. Uterq; docet, DEUM esse
*impulsorem omnium scelerum,
& omnia mala fieri ex vi de-
creti*

fit capeffenda. 223.

creti Divini. At olim fuit
ifta hærefis Simonis † Magi, & † Vincen-
* Florini. *tius Liria.*
* Eusebius

3. Uterq; docet, *non effe ne- l. 5. c. 20.*
ceffaria ad salutem bona opera,
fed fufficere fidem. At hæc
fuit olim hærefis Simōis † Ma- † Irenæus
gi, & * Eunomianorum circa l. 1. c. 20.
* August.
annum Domini 360. *hærefi 54.*

4. Uterq; docet, *habenti fi-*
dem nihil obefse peccata, quan-
tumlibet multa, & magna; horū
enim malitiam non imputari
credenti. Quæ olim etiã fuit
hærefis † Eunomianorum, & † August.
Basilidis, & Carpocratis, teste *hærefi 54.*
Irenæo lib. 1. cap. 23. & 24.

5. Calvinus *negat præfentiã*
realem Corporis Christi in Eu-
chariftia. At hæc olim fuit
hærefis Berengarij circa añum
Domini 1051. Ubi notandum.

224. Quæ fides, & Religio
Primò. Etsi aliqui privatim
ante Berengarium ea de re du-
bitaverint, & quæstionem mo-
verint, neminem tamen fuisse
ausum, hoc publicè profiteri:
ut testantur Hugo Lingonen-
sis, & Adelmanus Brixien-
sis in Epistolis suis ad Beren-
garium, & Paschasius lib. de
verbis Institut. hujus Sacra-
menti. Itaque fuit hæc con-
stans Ecclesiæ doctrina, omni-
bus hæresiarchis intacta usq;
ad tempora Berengarij.

Secundò. Sententiam Be-
rengarij ipso vivo fuisse in-
quinq; Concilijs damnatam,
& ipsum Berengarium ter su-
am sententiam abjurâsse, &
tandem in fide Catholica cum
magna pœnitentia mortuum.
Quo mortuo extincta fuit il-
la

la hæreſis ferè per ducentos annos uſq; ad Lollardos, qui eam renovârunt, ùt colligitur ex Trithemio in Chronico Hirſaugienſi ad annum 1315. Eandem poſtea tenuit Wiclef; ùt patet ex art. ejus 3. Quo mortuo ruruſus extincta fuit per centum circiter annos, uſque dum Zwinglius eam reſtituit, quem Calvinus, & aliquot alij ſunt ſecuti. Ex quo manifeſtè apparet, hanc ſententiam ſemper in Eccleſia pro manifeſta hæreſi habitam. Itaque, vel Eccleſia ſemper in primario fidei articulo erravit; & ſic nunquam Eccleſia Chriſti fuit: vel ſententia illa, quæ realem Corporis Chriſti præſentiam Euchariſtiæ abrogat revera hæreſis eſt.

226. Quæ fides, & Religio

6. Uterq; tollit omnes traditiones, & solis Scripturis omnia vult contineri. Eadem fuit hæresis Arianorum; ut constat ex D. Augustino: item Nestorij, Dioscori, & Eutychemis: ut habetur in septima Synodo act. 1.

Lib. 1. contra
Maximium cap.
2. & ult.

7. Uterq; negat Sacramentum Pœnitentiæ, & Confirmationis. Eandem hæresim olim docuere Novatiani, teste * Cypriano, & † Theodoro.

* Lib. 4.
Epist. 2.
† Lib. 3.
heretic.
fabular.

8. Uterq; docet, Ecclesiam solis bonis constare: & Ecclesiam olim visibilem, multis sæculis perijisse: hoc verò tempore in suo tantum cœtu existere. Similis planè fuit hæresis Donatistarum; ut testatur D. August. lib. de unitate Ecclesiæ cap. 12.

9. Uterq; docet, non esse orandum

*dum pro defunctis: non esse ser-
vandum jejunium Quadragesi-
mæ, aut alia stata jejunia: sed
cùm cuiq; visum fuerit, jeju-
nandum.* Idem olim docuêre
Aëriani, teste Epiphanio hæ-
resi 75. & Augustino lib. de
hæresibus cap. 33.

10. Uterq; negat *veneratio-
nem sacrarũ Reliquiarũ, imagi-
nũ Christi, ac Sanctorum; & vo-
cat idololatriam.* Idem olim
fecit Vigilantius, teste Hiero-
nymo: fecêre & Iconoma-
chi, teste Zonara, Cedreno, Ni-
cephoro, de Iconomachis.

Ex his luce meridiana cla-
rius est, præcipua dogmata,
quibus Lutherana, & Calvi-
nistica Religiones constant,
esse hæreses antiquas, jam o-
lim ab Ecclesia damnatas;

228. Quæ fides, & Religio
eâq; semper pro hæresibus in
Ecclesia habita fuisse. Idem

** Vide Bel-*
Jarminum
de notis Ec-
cl. sic c. 9.
& Coccium
de signis
Eccles. lib.
8. art. 3.
facilè de ceteris * ostendi po-
test. Unde sequitur, has Re-
ligiones nihil esse aliud, quàm
veterum, & jam olim profli-
gatarum hæresum colluviem.

Undecima RATIO, ex
Defectu Regulæ cre-
dendi.

Istæ Religiones novæ nul-
lam habent certam creden-
di regulam, quam sequantur :
ergo non sunt admittendæ.
Capita enim Religionis de-
bent esse definita, certa, & im-
mutabilia.

Quòd nullam certam cre-
dendi regulam habeant, ex
qua statui possit, quid sit ne-
cessa-

ceffariò credendum, quid minime; conftat Primò: Quia neq; traditiones Ecclefiæ, neque Conciliorum Oecumenicorum auctoritatem, neque veterum Ecclefiæ Doctorem, & eorum, qui ante noftas lites extiterunt, iudicium admittunt.

Traditiones omnes reijcit Lutherus in cap. 1. ad Galatas, & Calvinus lib. 4. Institut. docentque, nihil credendum, nihil recipjendum, quod in Scriptura facra non contineatur.

Concilia Oecumenica, quæ hætenus in Ecclesia summam auctoritatem habuere (sunt enim veluti comitia principum, & magnatum in regno Christi) ita contemnit Lutherus, ut

*Lib. 4. c. 8.
§. 6. 7. 8. &
in antidoto
ad 4. seff.
Conc. Trid.*

In art. 115. & sequentibus. quidquid illa definierint, id omne cujusvis privati hominis iudicio subiectū esse velit. Imò dicit, esse rem insanam, quòd Concilia concludere velint, quid sit credendum. Ibidem docet, quid credendum sit, quid non, id relinquendum iudicio cujusvis viri spiritualis.

Lib. 1. c. 7. §. 1. 2. 4. Idem insinuat Calvinus, cū ait; Non esse Ecclesiæ iudicare, qui libri sint Canonici, sed hoc ad spiritum internū pertinere.

Lib. contra Regē Angl. Deniq; quod ad Patres attinget, Lutherus Non curat mille Augustinos, mille Cyprianos. Calvinus etiam plurimis locis eos contemnit, & errasse affirmat.

Nihil igitur horum est illis credendi regula.

Sed inquirunt : Ipsa Scriptura

ptura est nobis regula creden-
 di : hæc enim errare non po-
 test. Verùm facile est osten-
 dere, hanc regulam non suf-
 ficere. Primò. Quia per
 hanc regulam, non possu-
 mus judicare de ipsamet
 Scriptura; & ita ipsa regula
 nobis incerta manebit, quæ
 tamen ante omnia debebat
 esse certissima. Ex Scriptu-
 ra enim constare non potest,
 hunc librum esse verè Scri-
 pturam, non esse supposi-
 titium, non esse confictum ab
 aliquo impostore : hanc vel
 illam sententiam non esse per-
 versam, non esse insertam :
 deniq; nihil esse additum, vel
 detractum, quod ad doctrinæ
 substantiam pertineat. Hoc
 totum

AN S. SCRIP-
 TURA
 SIT SUF-
 FICIENS
 REGULA
 FIDEI.

232. Quæ fides, & Religio
totum ex Scriptura constare
non potest, sed solùm con-
jecturis quibusdam humanis
parum firmis probari, semo-
ta Ecclesiæ traditione : & sic
totum fidei nostræ fundamen-
tum conjecturis incertis nite-
tur. Deinde, Scripturæ vis
non consistit in sono verbo-
rum, sed in sensu, qui est vita,
& anima Scripturæ. At pos-
sunt esse mille controversiæ
de sensu ; quæ etiam ex ipsa
Scriptura, semota traditione,
& Patrum expositione, non
possunt decidi, ùt experien-
tiâ constat. Nam de sensu illo-
rum verborum: *Hoc est corpus
meum*; & multorum aliorum,
acerrimè disputatur inter Lu-
theranos, & Calvinistas, &c.

Si

Si dicas cum Calvino, judi-
 cium de Scripturis, & earum
 sensu pertinere ad spiritum
 internum: hoc nihil est aliud,
 quàm dictamen spiritûs inter-
 terni, id est, iudicium priva-
 tum cujusq; primam credendi
 regulam constituere. Quis-
 que enim dicere potest, se spi-
 ritum habere, & hujus inspi-
 ratione iudicare hanc partem
 esse S. Scripturam, non illam:
 hunc esse sensum, non illum.
 Sic Lutheranus ex suo spiri-
 tu iudicat, Epistolam Jacobi
 esse stramineam, & Apocaly-
 psim Joannis dubiæ auctori-
 tatis: Calvinista verò ex suo spi-
 ritu iudicat, utrumq; esse ver-
 bum DEI. Sic Lutherus ex suo
 spiritu iudicat, *abolendam esse*
falsam opinionem, quòd sint qua-
tuor

AN JUDI-
 CIUM DE
 SCRIPTU-
 RIS AD
 SPIRITUM
 INTER-
 NUM PER-
 TINEAT.

In prologo
 novi Testa-
 menti.

234. Quæ fides, & Religio
tuor Evangelia. Nam Evange-
lium Joannis esse unicū, pulchrū,
verum, ac principale, aliisque
tribus longè, & longè antepo-
nendum. Similiter Pauli Epi-
stola, ac Petri longè præcedūt,
inquit, tria Evangelia, Mat-
thæi, Marci, Luca. Libenter
illa rejecisset; quia apertè sta-
tuunt meritum, & necessitatem
bonorum operum, & obser-
vationis mandatorum, & com-
mendant castitatem, & pau-
pertatem: sed cū non aude-
ret proffus reijcere, voluit e-
levare auctoritatem, & insi-
nuare, non esse spiritu Divino
conscripta.

Pari modo Calvinus ex suo
sensu judicat illa verba: *Hoc
est corpus meum*, hunc habere
sensum; *Hic panis est figura*
cor-

corporis mei. Lutherus vero: Hic panis est verè corpus meum. Omitto alia innumera. Ex quibus patet, iudicium privatum cuiusque constitui Regulam credendi: vel, quod idem est, ipsam Scripturam secundum privatum cuiusque iudicium expositam.

Secundò. Illa non est idonea credendi regula, quæ contrarijs dogmatibus æquè accommodatur. Atqui Scriptura contrarijs Religionibus, & dogmatibus accommodatur. Omnes enim sectæ hujus temporis, etsi in plurimis, & maximis capitibus hostiliter dissideant, hanc sibi regulam adoptant, eamque suis placitis accommodant. Lutherani enim dicunt

236. Quæ fides, & Religio
cunt, se Scripturâ niti : simili-
ter Calvinistæ : tantumdem
& Anabaptistæ. Neque mi-
rum; quia singuli Scripturam
accipiunt non juxta commu-
nem intellectum Ecclesiæ,
aut Patrum communem ex-
positionem, sicut Catholici;
sed secundum privati spiri-
tûs cujusque sensum. Quo
modo facilè omnibus hære-
sibus accommodari potest.
Unde liquet, hanc regulam sic
acceptam esse nullius momen-
ti, & totam reduci in judicium
privatum cujusque.

Tertiò. Si esset aliquis Ju-
dex, qui ita ferret sententiam
in quavis lite, ut non posset
liquidò constare, utri parti
causam adjudicaret; sed utra-
que pars contenderet eam sibi
ad-

adjudicatam , & fententiam
 Judicis clarè à fe stare ; ille
 omnium mortalium judicio
 non efferet idoneus Judex: nam
 nulla lis poffet terminari per
 ejus fententiam. Tanta e-
 nim poft fententiam efferet con-
 troverfia de ipfa fententia, u-
 tri faveat, quanta fuerat antè
 de jure partium. Atqui ta-
 lis Judex efferet facra Scriptura,
 feppofita Ecclefia, & Patrum
 exppofitione. Semper enim
 ita fert fententiam, ut non
 poffit liquido conffare utrique
 parti, utri faveat; fed utra-
 que pertinaciter affirmat, per-
 fpicuum efferet, eam à fe stare.
 Hinc fit, ut nunquam finian-
 tur controverfia. Ridicu-
 lum itaque efferet, folam Scriptu-
 ram conffituere judicem. Ta-
 lis

238. Quæ fides, & Religio
lis enim in omni controversia
debet constitui Judex, qui
ita possit ferre sententiam, ut
omnibus, & maximè utrique
parti clarè constet, utri faveat;
alioquin nunquam illa con-
troversia finiri poterit. Qui
ergo Scripturam solam Judi-
cem faciunt, eo ipso aperte
indicant, se nullum Judicem,
quo causa possit decidi, ad-
mittere, præter judicium su-
um privatum. Perinde enim
faciunt, atque si Titius, & Ca-
jus litem civilem habentes,
nollent alium Judicem, quàm
Codicem Justiniani cum Pan-
dectis, seposita Doctorum in-
terpretatione; & Titius pro
suo jure producta aliqua le-
ge, affirmaret, per eam mani-
festè causam sibi adjudicari,
Cajus

Cajus verò negaret : fimiliter
 Cajus allegata alia lege, dice-
 ret, clarum effe, eam legem fi-
 bi favere, Titius verò nega-
 ret : & ita ambo causâ indeci-
 sâ difcederent : nōne res ef-
 fet ridicula, & omnes dice-
 rent, neutrum velle causam
 definiri ? neutrum admittere
 alium Judicem, quàm propri-
 um judicium ? Simili planè
 modo, hoc ipfo, quo illi no-
 lunt alium Judicem, quàm
 Scripturam, & quifque suo
 fpiritu refervat ejus interpre-
 tationem, ostendunt, fe nolle
 causam legitimo modo defini-
 ri, nec alium Judicem, quàm
 proprium Judicium admit-
 tere.

Quartò. Quàm non suffici-
 at ifta credendi regula, indi-
 cat.

240. Quæ fides, & Religio
cat ipsa experientia. Nam
videmus, nullum apud eos esse
se finem controversiarum etiam
de gravissimis fidei capitibus.
Dissentiunt enim Lutherani,
Calvinistæ, Anabaptistæ in multis
hoc tempore acerbissimè; & se mutuò
damnant hæreseos. Dissentiunt
ipsi Lutherani tum inter se
in plurimis, tum à Luthero
parente, & Apostolo suo: adeò,
ut hoc tempore numerentur
tredecim præcipuæ Lutheranorum
sectæ, nominibus, & dogmatibus
quibusdam discrepantes. Dissentiunt
inter se Calvinistæ, maxime
in articulo de capite Ecclesiæ.
Magna enim illorum pars hanc
potestatem tribuit Principi sæculari,
etsi mulier sit;

fit: vocantur hi Protestantes: Alij id nefas ducunt, & blasphemiam: hos vocant Puritanos. Dissentiunt inter se Anabaptistæ in plurimis, ita ut 14. eorum sectæ diversæ numerentur, nominibus, & dogmatibus distinctæ.

Deniq; nunc eò ventum, ut, cum se quisque hanc regulam sequi, eâque niti putat, tot pænè sint hæreses, quot hæretici. Plerique enim, præsertim simpliciores, dicunt, se parum curare, quid docuerit Lutherus, vel Calvinus, se enim adherere S. Scripturæ, & verbo DEI, in quo nullus error esse potest; & ita se putant valdè securos. Scripturam autem quisq; pro suo captu, & judicio intelligit. Unde, cum se

240. Quæ fides, & Religio
cat ipsa experientia. Nam
videmus, nullum apud eos esse
finem controversiarum etiam
de gravissimis fidei capitibus.
Dissentiunt enim Lutherani,
Calvinistæ, Anabaptistæ in multis
hoc tempore acerbissimè; & se
mutuò damnant hæreseos. Dissentiunt
ipsi Lutherani tum inter se
in plurimis, tum à Luthero
parente, & Apostolo suo: adeò,
ut hoc tempore numerentur
tredecim præcipuæ Lutheranorum
sectæ, nominibus, & dogmatibus
quibusdam discrepantes. Dissentiunt
inter se Calvinistæ, maxime
in articulo de capite Ecclesiæ.
Magna enim illorum pars hanc
potestatem tribuit Principi sæculari,
etsi mulier sit;

fit: vocantur hi Protestantes: Alij id nefas ducunt, & blasphemiam: hos vocant Puritanos. Dissentiunt inter se Anabaptistæ in plurimis, ita ut 14. eorum sectæ diversæ numerentur, nominibus, & dogmatibus distinctæ.

Deniq; nunc eò ventum, ut, cum se quisque hanc regulam sequi, eâque niti putat, tot pænè sint hæreses, quot hæretici. Plerique enim, præsertim simpliciores, dicunt, se parum curare, quid docuerit Lutherus, vel Calvinus, se enim adherere S. Scripturæ, & verbo DEI, in quo nullus error esse potest; & ita se putant valdè securos. Scripturam autem quisq; pro suo captu, & iudicio intelligit. Unde, cum se

242. Quæ fides, & Religio
putant Scripturam habere re-
gulam credendi, loco Scri-
pturæ habent imaginationem
propriam. Quod enim ima-
ginantur significari verbis Scri-
pturæ, pro vero sensu Scri-
pturæ accipiunt: sicq; quot
sunt diversæ hominum ima-
ginationes, tot sunt regulæ
credendi.

Sed unde fit, ut sua cuique
imaginatio, pura veritas, &
ipsissimus Scripturæ sensus
videatur? Provenit hoc par-
tim ex immensa quadam phil-
autia, & æstimatione sui: qui
enim se magni facit, facile si-
bi persuadet, omnes suas in-
ventiones, & animi conce-
ptiones præclaras esse: par-
tim ex diabolica operatione,
qui interiùs phantasiam ho-
minum

minum pervertit, ut id, quod apprehendunt, statim ob le-
vissimam aliquam ratiuncu-
lam, perspicuam veritatem
putent. Cùm enim homi-
nes tædio Religionis antiquæ
veritatem averfantur, & pru-
riunt auribûs ad novitates, ju-
sto DEI judicio sinuntur deci-
pi à Diabolo. Hic ergo dum
interiùs in sensibus eorum o-
peratur, putant se Divino spi-
ritu illustrari, & omne de fi-
dei dogmatibus judicium ad
hunc spiritum referunt. Hinc
fit, ut cuilibet sectæ, & ferè
cuilibet homini privato sua
apprehensio purum putum
DEI verbum videatur, nec
curet omnes rationes, quæ in
contrarium adferuntur. Si-
gnificat hoc Apostolus, cùm

244. Quæ Fides, & Religio

2. *Theff.* 2. ait: *Quia charitatem veritatis non receperunt, ut salvi fierent: ideo mittet illis Deus operationem erroris, ut credant mendacio. Mittet, non imperando, sed Diabolo vires laxando, ut eos, qui veritatem, seu antiquam Religionem contempserunt, possit decipere, & in mille errores agere transversos.*

Sed inquirunt plerique, præsertim simplices: DEUS non finet decipi eos, qui humili corde scrutantur veritatem; ipse enim promisit, se daturum spiritum bonum petentibus se: ego autem ita facio: Rogo DEUM, ut me illuminet, & Scripturarum verum sensum aperiat, & ipsas Scripturas assidue perscrutor.

Magna hæc est Diaboli illusio.

lufio. Quomodo enim humili corde veritatem inquirent, qui iudicium Doctorem Ecclefiæ, iudicium fanctorum Patrum, & iudicium Conciliorum Oecumenicorum contemnunt? qui viâ à Domino constitutâ, & ostensâ, uti nolunt, sed revelationes non necessarias postulant? Ab illis enim possent veritatem intelligere, & omni se errore liberare; sed nolunt se illis submittere, & per certius suâ industriâ, suo ingenio, & suo spiritu ex Scripturis nudis se veritatem indagaturos. Quasi verò sancti Patres, Ecclefiæ Doctores, & Præsules, aut Scripturas scrutati non fuerint, aut spiritu DEI, sanóq; iudicio fuerint

246. Quæ fides, & Religio
destituti, ut non potuerint eas
assequi. Quæ major superbia
cogitari queat, quàm homi-
nem privatum, & plerùmque
idiotam, omnis antiquitatis,
omnis disciplinæ liberalis igna-
rum, se anteponeere tantæ
sapientiæ, tantæ auctoritati,
& sanctitati, tantæ Doctorum
numerositati? Non igitur pu-
tent se, quamdiu hac mente
sunt, aliquid à Domino im-
petratos, quia malè petunt,
superbè petunt; sed potiùs à
spûu superbiæ, & mendacijs,
cui justo DEI judicio ob tan-
tum crimen traduntur, deci-
piendos. Hic est spiritus il-
le, quem omnes hæretici, etsi
dogmatibus maximè contrarijs,
sentiunt, & jactant, & à quo
veritatem sibi quisque revelari

fit capessenda. 247.

existimat. Quod certè, qui cæcus non est, facilè advertere potest: quia spiritus DEI contraria non revelat.

Accedit, quòd Scriptura sacra nusquam homines privatos in dubijs fidei ad scrutandas Scripturas remittat; sed ad Ecclesiam, & eos, qui in Ecclesia præsident. Sic Deuteronomij 17. remittuntur in ambiguis ad Sacerdotes, qui pro tempore præsunt; quibus qui obedire noluerit, jubetur morte plecti. Ideò in Ecclesia posuit DEUS Pastores, & Doctores; ideò voluit illam toti mundo esse conspicuam, columnam, & firmamentum veritatis: ut omnes eam facilè consulere possent, & in ejus sententia securissimè ac-

248. Quæ fides, & Religio
quiescere. Non omnibus da-
tur spiritus intelligendi Scri-
pturas, ut ex Apostolo con-

1. Cor. 12. stat: *Non omni spiritui creden-*

1. Joan. 4. *dum; sed probandi spiritus, si*

ex Deo sunt. Itaq; etsi spiri-

tus tibi aliquid suggerat, non-

dum es securus: non enim

certus es, illum à DEO esse.

Constat enim innumerabiles

esse deceptos: nam omnes

hæretici hunc spiritum jactant.

2. Cor. 11. *Transfiguratur se frequenter*

angelus satanæ in angelum lu-

cis. Ex his constat, spiritum

privatum regulam credendi

esse non posse.

Duodecima RATIO,

ex Absurdo.

SI aliqua ex istis novis, ver-

bi gratiâ, Calvinistica Re-

ligio,

ligio, efferet vera Chrifti Religio; præter cetera absurda fuprà infinuata, hoc quoque fequeretur, omnes Catholicos, qui à temporibus Apoftolorum hætenus extiterunt, damnatos efferè, & æternis ignibus addiçtos: quia juxta hujus Religionis primarium dogma caruerunt fide juftificante; ac proinde juftitiâ coram DEO. Unde permanserunt in peccatis fuis, & in illis funt mortui. Fides enim neceffaria ad juftificationem, ut hæc Religio tradit, efferet illa, qua homo firmiter credit fe efferè juftum coram DEO propter Chrifti fatisfactionem, quæ ipfi per hanc fidem applicetur, & imputetur.

Hanc autem fidem conftat

250. Quæ fides, & Religio
Orbi ignotam usq; ad Lutheri
tempora fuisse. Neque ipse
diffitetur, sed potiùs gloria-
tur, quòd veram rationem ju-
stificationis, à veteribus ob-
scuratam, mundo patefecerit.
Idem constat ex omnibus ve-
terum scriptis: tum quia præ-
ter fidem Christi requirunt
internam voluntatis mutati-
onem, & propositum servan-
di totam legem: tum quia
damnant illam securitatem
salutis; & volunt hominem
cum timore, & tremore salu-
tem suam operari, & semper
esse sollicitum. Unde fidem
illam specialem, qua quis cer-
tò credat se esse justum, o-
mnes rejiciunt, ut meram præ-
sumptionem. Etsi enim cre-
dendum sit, Christum ex par-

te sua pro nobis pleniffimè
 fatisfeciffe, non tamen con-
 ftat nobis, utrùm feceri-
 mus ea omnia, quæ ex parte
 noftra funt neceffaria, ut hu-
 jus fatisfactionis fimus parti-
 cipes; & utrùm eâ aliquando
 non excidemus.

Perspiciuum igitur eft, o-
 mnes veteres hac fide caruiffe.
 Damnati funt igitur tot fan-
 cti Patres, tot Martyres, tot
 Virgines. Damnati Irenæus,
 Iuftinus, Gregorius Thau-
 maturgus, Nazianzenus, Ba-
 filius, Chryfoftomus, Dama-
 fcenus, Hilarius, Ambrofius,
 Hieronymus, Auguftinus,
 Martinus, Nicolaus, Antoni-
 us, Benedictus, Bernardus,
 Dominicus, Francifcus. Da-
 mnati Laurentius, Virgen-
 tius,

252. Quæ fides, & Religio
tius, Sebastianus, Catharina,
Cæcilia, Agnes, & alij innu-
merabiles, qui vel sanctitate,
& miraculis, vel Martyrij glo-
riâ mundo admirabiles fuêre.
Denique damnati sunt omnes
majores nostri, qui retrò usque
ad tempora Apostolorum ex-

*Li. de pra-
script. ad-
versus he-
retic.*

titerūt: & ut verbis Tertulliani
utar: *Perperam tot sæculis e-
vangelizatum, perperam cre-
ditum, tot millia millium per-
peram tincta, tot opera fi-
dei perperam administrata, tot
virtutes, tot charismata per-
peram operata, tot sacerdo-
tia, tot ministeria perperam
functa, tot denique martyria
perperam coronata.*

At quàm hæc omnia sunt
incredibilia, absurda, & blas-
phema! quàm totius Orbis,
&

& omnium ſæculorum iudicio
contraria !

Neque dici poteſt, eos fuiſſe
excufatos per ignorantiam :
quia nemo ſine fide, ſine juſti-
tia Chriſti, ſine redemptionis
Chriſti participatione, ſine
remiſſione peccatorum, ſal-
vus eſſe poteſt; ùt ubiq; Scri-
ptura, præſertim novi Teſta-
menti, docet. Nulla igno-
rantia efficere poteſt, ut abſ-
que iſtis ſalutem aliquis con-
ſequatur. Nullum itaq; hìc
eſt effugium ; vel illi omnes
damnati ſunt, vel Religio
Lutheri, & Calvinii in prima-
rio ſuo dogmate de juſtifica-
tione falſa eſt, & impia.

Enduodecim Rationes, qui-
bus clarè demonſtratur, Re-
ligiones iſtas novas, eſſe vitan-

254. Quæ fides, & Religio
das tanquam falsas, & pernicio-
sas. Sequitur nunc ulti-
ma Consideratio.

*Consideratio Deci-
ma, & conclusio totius
Deliberationis.*

Postremò illa Religio est
amplectenda in vita, quam
in hora mortis nos tenuisse
volemus, & cujus justam ra-
tionem, cùm ante tribunal
Christi stabimus, reddere po-
terimus. De rebus enim a-
gendis non potest melior in-
stitui deliberatio, quàm ex
mortis, & judicij æterni con-
sideratione: nimirum, ut il-
lud hic deligamus, quod in
illo articulo nobis maximè
possit prodesse; illud vite-
mus,

mus, quod nobis tunc certam
perniciem, vel faltem pericu-
lum adferre poffit. Atqui
talis eſt Religio Catholica.
Quòd enim inſtante morte
hanc præferemus;

Patet Primò. Plurimorum
exemplo, qui etſi hæreticè vi-
xerint, quando tamen mori-
endum eſt, cupiunt mori Ca-
tholici: judicant enim id eſſe
ſecurius.

Secundò. Quia quiſq; tunc
optat, ſe plurima opera bona
feciffe, & magno ſtudio o-
mnia peccata vitâſſe; ad quo-
rum utrumque inducit effica-
citer Religio Catholica: ad
neutrum Lutherana, vel Cal-
viniana, ſed potiùs ad bono-
rum operum contemptum, &
licentiam vitæ.

256. Quæ fides, & Religio

Tertiò. Quia Religio Catholica habet multa remedia, quæ in tremendo illo transitu non sunt contemnenda, ut pœnitentiam peccatorum, absolutionem Sacerdotum, Sacramentum extremæ Unctionis, & Eucharistiæ, quæ magnam consolationem, & fiduciam fidelibus adferunt; his enim satisfactio Christi nobis communicatur. Nuda illa fides res est valdè frigida, & imbecilla in illo articulo. Quomodo enim seriò tibi persuadere poteris, Christum tibi esse propitium, te esse justum, & salvandum per Christum, qui remedia ab ipso instituta contemnis, & extra communionem Ecclesiæ Catholicæ mori constituis? Omnes

omnes ſectæ hujus temporis hæc fidem jaſtant, & tamen non omnes ſalvæ fient. Unica enim eſt vera Chriſti Religio, extra quam nemini eſt ſalus: ut non ſolùm omnes Catholici, ſed etiam Lutherani, Calviniſtæ, & Anabaptiſtæ docent. Nihil ergo proderit illa tua fides ſpecialis, niſi Chriſti veram Religionem teneas.

Quòd etiam facilè rationem ſui facti ſupremo Judici redditori ſint, qui Catholicam ſunt ſectati, neq; hac ex parte aliquid eis periculi impendeat, perſpicuum eſt. (a) Faciamus enim me ſtare ante tribunal illud tremendum, & interrogari, cur Religionem Catholicam, ſeu Papifti-

QUID CATHOLICUS
IN EXTREMO
JUDICIO RE-
SPONDEBIT.

(a) Hæc, ô Lector, expende bene. cam,

258. Quæ fides, & Religio
cam, ut illi vocant, sectatus
sim, & non potiùs, eâ desertâ,
ad novam illam ex Calvinii
reformatione creatam tran-
sierim. Respondebo cum
summa securitate : Ideò Ca-
tholicam tenui : quia hæc do-
cet à rebus terrenis avocare
animum, & transferre ad a-
morem cœlestium : docet car-
nem domare, & DEI timo-
re configere, bonis operibus
insistere, Superioribus obedi-
re, vacare orationi, & omnem
peccandi licentiam præscin-
dere. Ideò Catholicam te-
nui ; quia in hac video pluri-
mos, sapientiâ, sanctitate, mi-
raculis, & prophetiæ spiritu
toti mundo admirabiles ; quos
impossibile est in tanto ne-
gotio fuisse deceptos : quia
huic

huic video fingulis ſæculis à DEO per miracula plurima teftimonium perhiberi : quia in hac video Divinas promiffiones impleri : eft enim hæc diffusa per totum Orbem. Ad hanc facta eft hæctenus, & fit affiduè Gentium converfio : in hac summa Doctorem omnibus ſæculis in capitibus fidei concordia : in hac ſucceffio perpetua Cathedræ, & Ministrorum omnium cum Apoftolis connexio : in hac omnium controverfiarum velox decifio. Hæc per tot ſæcula contra omnes hærefes, & perfecutiones Tyrannorum ftetit immobilis, nec quidquam portæ inferi adversùs eam prævalere potuerunt. Contraria omnia in istis no-
vis

260. Quæ fides, & Religio
vis Religionibus deprehendi.
Nulla itaque fuit mihi ratio
ab hac Religione discedendi,
aut ullo modo de ea dubi-
tandi.

Verùm, ut cetera, quæ com-
memoravi, omittam; nõne
satis est ad omnem securita-
tem, quòd conscius mihi sim,
eandem Religionem me se-
cutum, quam video secutos
viros sanctissimos, & miracu-
lis clarissimos, Malachiam,
Bernardum, Dominicum,
Franciscum, & alios omnes,
qui jam à quingentis annis
cœlesti conversatione, & stu-
pendis operibus Orbi fuerunt
admirationi? Clarè enim
constat, fieri non potuisse, ut
illæ cœlestes animæ, DEO a-
deò devotæ, & addictæ, adeò
cha-

charæ , & familiares , in re
 tanta fint deceptæ. Secure
 itaque hos duces in negotio
 Religionis fequor.

Tu verò, qui aliam aliquam
 feçtatus es Religionem; quam
 obfecro, facti tui rationem
 reddere poteris, quando in
 illo tremendo iudicio inter-
 rogaberis ? Respondebis
 fortè Iudici: Ideò Catholi-
 cam deferui; quia putabam
 illam plenam idololatriâ, &
 fuperftitionibus, & traditio-
 nibus humanis; putabam in
 ea præfidere Antichriftum;
 putabam, Catholicos niti fuis
 meritis, non tui fangvinis
 pretio.

QUID HÆ-
 RETICUS
 RESPON-
 SURUS
 SIT.

Sed quid fi tunc deterfa fa-
 fcinatione diabolica, quæ
 jam mentem occupat, videas
 clarè

262. Quæ fides, & Religio
clare te deceptum, quid con-
siliij capies? non enim erit
ampliùs pœnitentiæ, & resipi-
scentiæ locus. An fortè
ignorantiam allegabis? At
hæc non excusabit: quia fa-
cile veritatem cognoscere po-
tuisses, si eam diligentiam,
quam res postulabat, præsti-
tisses. Nec unquam tibi de-
fuit justa ratio dubitandi,
quæ te ad hoc stimulare de-
bebat. Sicut ergo Judæos
non excusabit, quòd per
ignorantiam erraverint, quia
veritatem cognoscere potue-
runt; ita nec te excusabit.
Ut enim absque flagitio posses
à Catholica recedere, oportet
bat non solùm putare, & ob-
leves aliquas suspiciones opi-
nari, sed certissimè scire, &
omni

omni affectu seposito, exploratissimum habere, illa mala Catholicæ Religioni inesse; ita ut nullus amplius in animo relinqueretur scrupulus, nulla justa dubitandi ratio. Tantum verò abest, ut hujusmodi certitudinem de erroribus Ecclesiæ habueris, ut nulla, vel probabilis ratio tibi supeditârit.

Qua enim probabilitate, & specie veritatis in animum inducere potuisti, eam Religionem idololatriæ, & tantis erroribus esse obnoxiam, quam videbas à tot sapientiâ, & sanctitate vitæ illustrissimis viris, tot annorum centurijs cultam? quam tot miraculis, & martyrijs confirmatam? quam toto Orbe diffusam?

264. Quæfides, & Religio
in qua & summa Doctorum
concordia, & perpetua suc-
cessio, & clara cum Apосто-
lis continuatio, & connexio?
Quomodo fieri potest, ut tot
sæculis nemo Doctorum, ne-
mo Sanctorum hanc idolola-
triam, has superstitiones, &
errores notaverit?

Rursum, quomodo in ani-
mum inducere potuisti, eam
esse veram Christi Religionem,
quæ DEUM auctorem, &
impulsorem omnium scele-
rum statuit? quæ hominibus
arbitrii libertatem eripit? quæ
studium bonorum operum
è medio tollit? quæ por-
tam latissimam omnibus sce-
leribus non minùs, quàm A-
theismus aperit? quæ subdi-
tos legibus, & obedientiæ
Prin-

Principum ſub ſpecie liber-
tatis Chriſtianæ eximit ? quæ
antiquas , & damnatas hære-
ſes plurimas ab Orco revo-
cat ? cujus auctores nulla vi-
tæ aſteritate , nullâ morum
ſanctimoniâ commendati ,
nullis miraculis clari , ſed
homines voluptatibus carnis
addicti , terrenarum rerum
cupidi , ambitioſi , maledici,
ſeditioſi , apoſtaſiâ , & ſacrile-
gis nuptiis , vel præpoſtera li-
bidine infames ; inconstantia
doctrinæ incredibili ?

Denique ſi aliqua ex his no-
vitijs Religionibus eſt vera :
ergo concidit per tot ſæcula
Chriſti Eccleſia ; everſum eſt
Chriſti regnum ; evacuata
ſunt Divinæ promiſſiones de
Eccleſiæ firmitate ; prævaluc-
M runt

266. Quæ fides, & Religio
runt adversùs eam portæ in-
ferorum. Ergo tot sæculis
Evangelium frustrà prædica-
tum, frustrà creditum, fru-
strà tot gentes à paganismo
conversæ, frustrà Baptismus,
& alia Sacramenta admini-
strata, frustrà suscepta jejunia,
& carnis macerationes, fru-
strà obita martyria, & tot mil-
lium sanguis pro Christi con-
fessione effusus. Ergo peri-
erunt omnes Majores nostri :
perierunt sancti Patres, perie-
runt tot Martyrum, tot Con-
fessorum myriades, tot DEO
devotæ animæ, sanctitate, mi-
raculis, prophetiæ spiritu il-
lustres. Omnis enim veræ
Religionis, veræque justitiæ
expertes fuère, omnes idolo-
latriæ addicti.

Quòd

Quòd fi hæc falſa, blaſphe-
 ma, & vel cogitatu horrenda
 ſunt, quí fieri potuit, ut non
 adverteres, Religiones illas,
 ex quibus tam atrocía clarè
 deducuntur, falſas eſſe; aut
 ſaltem de illis non dubitares?
 Si dubitãſti, cur non dedifti
 operam cognoscendæ veri-
 tati, ex qua tota ſalus tua ſu-
 ſpenſa eſt?

Monuit Dominus, ut *atten-* *Math. 7.*
tè nobis caveamus à falſis pro-
phetis, qui veniunt ad nos in
veſtimentis ovium, intrinſe-
cùs autem ſunt lupi rapaces.
 Quomodo non venit tibi ali-
 quando in mentem cogitare,
 & vereri, ne fortè Lutherus,
 Calvinus, Menno, & ſimiles
 ex numero ſint illorum, à qui-
 bus Dominus cavendum mo-

268. Quæ fides, & Religio
nuit ? Hi enim pulchra spe-
cie verbi DEI, & puri Evan-
gelij obiecti prodierunt, quasi
à DEO missi ad ovium salu-
tem ; & interim ipsas oves
venenato doctrinæ suæ pabu-
lo perdiderunt. *A fructi-
bus, inquit, eorum cognosce-
tis eos.* Quis verò hic fru-
ctus ? Seditiones, bella, ex-
pilatio, & everasio Ecclesia-
rum, ac Monasteriorum, va-
statio Urbium, extinctio an-
tiquæ pietatis, omnium li-
centia scelerum.

Scimus ex Apostolica in-
formatione, multas hæreses
novissimis temporibus exo-
rituras, multos pseudopro-
phetas ; & seductores, Satana
obstetricante, prodituros in
lucem. Quoties ergo nova
ali-

aliqua doctrina Ecclesiæ ad-
versa emergit, ea nobis, ut
minimùm suspecta cum suo
auctore habenda est.

Omnes igitur, qui extra ^{CONCLU-}
Catholicam sunt, per ^{SIO} DEI bo- ^{OPE-}
nitatem, qua conditi, & Chri- ^{RIS.}
sti sanguinem, quo redempti
sumus, per æternam heredi-
tatem, quam in cœlis præsto-
lamur, & torrentem volupta-
tis Divinæ, quo ibi, qui verita-
tem, & justitiam tenuerint,
potabuntur, rogo, & obtestor,
ut negotium istud quàm ma-
ximè cordi habeant; ut per-
pendant, an solido fundamen-
to nitantur; an securi de sua
Religione sint futuri in hora
mortis, & cùm ante Christi
stabunt tribunal, in illo arti-
culo, cùm æterna, & immuta-
bilis

270. Quæ fides, & Religio
bilis sententia erit excipien-
da. Examinent hanc nostram
Consultationem, quam ad
eum finem conscripsimus.
Nusquam acquiescant, do-
nec omnia rite excusserint, &
πληροφορίαν (a) in negotio tanti
momenti sint affecuti.

Cogitent, quanta pœna eos
maneat, si Religio, quam te-
nent hæresis est, & ipsi sunt
hæretici. Hæresim esse, &
quidem pestilentissimam, om-
nes Doctores Catholici, om-
nes Academia, & totus Or-
bis Christianus (exceptis ijs,
qui eam sequuntur, quorum
numerus ad alios est exiguus,
& eruditio non magna) pro
certissimo habent, & prorsus
indubitato: ita ut innumeri
sint, qui pro ea confessione

(a) *Plenam declarationem.* mor-

mortem oppetere, & æternam animæ salutem exponere sint parati.

Maximum fanè peccatum est hæresis. Primò. Quia facit, ut homo iudicium suum præferat iudicio omnium Patrum, omnium Ecclesiæ Doctorum, omnium Conciliorum, & totius Orbis Episcoporum. Contemnit enim omnes illos, tanquam homines spiritu DEI destitutos; & sibi soli, suisque sodalibus hunc spiritum arrogat: qua in re immane quantum est superbiæ. Secundò. Sponsam Christi, quæ est Ecclesia, censet adulteram Satanæ, & filiam perditionis. Tertiò. Impingit illi crimen idololatriæ, & varias superstitiones. Quartò.

QUANTUM PECCATUM HÆRESIS.

272. Quæ fides, & Religio
Ingerit multas blasphemias
in sanctissimam Eucharistiam,
& omnes Sanctos. Quinto.
Omnia sacra indignis tractat
modis. Sextò. Vicarium
Christi vocat Antichristum,
& mille in illum probra, &
maledicta jactat absque ullo
veritatis colore. Idem facit
in omnes Ecclesiæ gradus, &
ordines. Denique omnis
hæreticus optat evertere uni-
versam Ecclesiam, & totam
extinguere Catholicam Reli-
gionem.

Continet itaque nostri ævi
hæresis summam superbiam,
multas atroces blasphemias,
multa maledicta, & convitia,
multa sacrilegia, & maximum,
nocentissimúmque odium in
Chri-

Christi Ecclesiam. Hæc enim quasi intrinsicè hæresi insunt, & habitualiter hæresis ad hæc omnia inclinatur, & quotidie actu excitatur, & impellit.

Ita omnes Catholici Doctores de hæresi sentiunt, & res ipsa per se satis est perspicua. Majus itaque peccatum est hæresis cum suo foetu, quàm innumera peccata Catholicorum.

Nunc perpendant, obsecro, quantum erit hujus peccati supplicium. Si enim, vel ob unum furtum, ob unam fornicationem, nisi pœnitentiæ hic remedium subvenerit, ignem æternum homo sustinebit, ut Scriptura apertè do-

QUANTAM
POENAM
MERETUR.

Ad Gal. 5. cet: Quantam pœnam susti-
Coloss. 3. nebit propter hæreseos pec-
1. Cor. 6. catum, quod mille furtis,
1. Tim. 1. mille fornicationibus est gra-
 &c. vius? Si pœna, quam ignis
 noster naturæ vi infert, mille-
 cuplùm augetur, & ita cre-
 sceret, ut millecuplo gravior
 fieret; quàm horrenda, quàm
 impatibilis, & incomprehen-
 sibilis illa pœna foret? Nemo
 sibi blandiatur, non fore ibi
 pœnam ignis, sed solùm, ne-
 scio, quos terrores irati DEI,
 ut Calvinus fingit. Nimis
 id apertè Scripturis adversa-
Math. 25. tur. *Ite, inquit, in ignem*
aeternum. Ibunt in ignem æ-
Macci 9. *ternum. Vermis eorum non*
moritur, & ignis non extin-
Psal. 10. *guitur. Pluet super pecca-*
tores laqueos: ignis, & sul-
phur,

fit capessenda. 275.

phur, & spiritus procellarum
pars calicis eorum. Pones Psal. 20.
eos, ut clibanum ignis in tem-
pore vultus tui: Dominus in
ira conturbabit eos, & devo-
rabit eos ignis. Missus est Apoc. 20.
pseudopropheta in stagnum i-
gnis, & sulphuris. Et alia
hujusmodi. Eadem est omni-
um veterum, & Ecclesiæ DD.
sententia.

Certissimum itaque sit, fo-
re ibi ignem verum, omni-
bus nostris ignibus majorem,
& acriorem, quo omnes hæ-
retici ardebunt, & die, ac
nocte in omnem æternitatem
cruciabuntur, quamdiu erit
infernus, stabit cœlum, quam-
diu vivet Divinitas. *Et a-*
scendet fumus tormentorum *Apoc. 14.*
M 6 ipsa-

276. Quæ fides, & Religio
*ipsorum à conspectu Domini
in secula seculorum.* Hæc
verba fidelissima sunt, & vera.

Tunc maledicent decepto-
ribus suis, & magistris, à qui-
bus in hanc miseriam dedu-
cti sunt. Maledicent Diabo-
lo, qui eos excæcavit, & va-
rijs illusionibus sub specie pie-
tatis fascinavit. Maledicent
& sibi ipsi, quòd aures præ-
buère, quòd doctrinam no-
vitiam tam stolidè absque di-
ligenti examine suscepère ;
quòd in re tanta exploran-
da tam cæci, tam socordes
fuerint.

Ne ergo in illud miseria-
rum pelagus præcipientesruant,
totum hoc Religionis nego-
tium omni studio, ac diligen-
tiâ discutiant, peritissimis ad
cam

eam rem confultoribus adhibitis.

Unum autem eft, quòd maximè finceræ huic deliberationi officere folet : nimirum anticipata quædam opinio, qua plurimi tenentur, de idololatria, fuperftitionibus, & abufibus Ecclefie Catholicæ. Primùm ergo, feponant parumper hoc præjudicium, & cogitent, fe hac in re falli poffe. Incredible enim videtur, viros fanctiffimos, & doctiffimos, quales Ecclefia plurimos femper habuit, hanc idololatriam, fi quæ fit, vel non vidiffè, vel vifam non folùm non abjeciffè, fed fedulò retinuiſſè, & coluiſſè. Antiqua eft iſta Mahumetanorum, & Iconomachorum

REQUISITA AD IN-
QUISITIONEM VE-
RITATIS.

I.

278. Quæ fides, & Religio
calumnia. Et nulla unquam
fuit hæreticorum secta, quæ
infectis animis ab Ecclesia non
dissederit, atque errores gra-
ves non imposuerit. Hoc e-
nim prætextu uti debent, ut
jure videantur ab Ecclesia re-
cessisse.

II.

Deinde lumen à DEO assi-
duè flagitent, quo liquidò
possint cognoscere, quæ sit
vera Christi Religio, veraque
Ecclesia, paratòsque se exhi-
beant ad eam amplectendam.
Fides enim est donum DEI.

Joan. 6. Nemo, inquit, potest venire
ad me, nisi Pater meus tra-

Math. 11. xerit eum. Nemo sine Patris

16. cœlestis illustratione ad Chri-

Lucæ 10. stum per veram fidem venire

potest. Hanc ergo illustra-

tionem

tionem, & hunc tractum precibus affiduis obtinere fatigant. Dicant cum Prophe-

ta : *Illumina oculos meos, ne* Pfal. 12.

unquam obdormiam in morte, ne, quando ex hac vita discedam, dicat inimicus meus ;

Prævalui adversus eum. E- Pfal. 42.

mitte lucem tuam, & veritatem tuam, ipsa me deducant, & adducant in montem

sanctum tuum, & in tabernacula tua. Notam fac mi- Pfal. 142.

hi viam, in qua ambulem; quia ad te levavi animam meam.

Eripe me de inimicis salutis meæ ; Domine ad te confugi,

doce me facere voluntatem tuam; quia DEUS meus es tu.

& similia.

Orationi jungant eleemosynam, III.

synam,

280. Quæ fides, & Religio
synam, & beneficentiam in
pauperes. Quantum enim
hæc duo valeant ad lumen
veræ Religionis à DEO im-
petrandum, ostendit exem-
plum Cornelij Centurionis,
Aëtior. 10. cui ab Angelo dicitur: *Corneli, orationes tuæ, & elemosynæ tuæ ascenderunt in memoriam in conspectu DEI. Et nunc mitte viros in Joppen, & accersi Simonem quemdam, qui cognominatur Petrus, hic dicet tibi, quid te oporteat facere.* Hujus ergo exemplum imitentur, qui à DEO in hoc negotio veræ Religionis dirigi exoptant.

IV. Intereà diligenter, & magno cognoscendæ veritatis desiderio,

fiderio, perpendant ea, quæ in hac Consultatione proponuntur; & si quæ dubia, vel non fatis intellecta remaneant, adeant Doctores Catholicos, qui facilè ipsis in omnibus ita fatisfacient, ut tandem mens ipforum plenam quietem in luce veræ Religionis affequatur.

Hoc voyemus, hoc precamur, hoc te omnibus votis, omnibus precum supplicijs obsecramus, ô lux vera, lux æterna, omnium illuminatrix hominum pariter, & Angelorum. Etsi enim diabolica fraude seducti, à te, & Ecclesia tua recesserunt; tuæ tamen sunt creaturæ, ad imaginem, & similitudinem tuam
effor-

282. Quæ fides, & Religio
efformatæ, pretio sanguinis tui
redemptæ, ad cœlestem here-
ditatem, & consortium tui re-
gni conditæ, & vocatæ. Non
pereat tam præclarum opus
tuum, quod tibi tanti stetit,
quod æternas tibi referet lau-
des, agnita veritate, quod ad
gloriam tuam splendebit in
omnem æternitatem. Di-
scute tetram caliginem, quæ
nunc mentem obsidet; amo-
ve fascinum Diaboli, quo
mentis oculi tenentur, &
phantasia pervertitur: incu-
te metum acrem ignis inex-
tinguibilis, & incendij æterni,
omnibus vera Religione de-
stitutis præparati: injice ar-
dentem veritatis cognoscen-
dæ, & salutis consequendæ
amo-

Handwritten signature or initials at the top of the page.

Vertical text on the left edge, possibly a page number or binding mark.

Small handwritten mark or signature in the bottom right corner.

